

3.7 ሰመዳን አያንዳንዱ ሰው ምን ማድረግ ያስፈልገዋል?

ለመዳን የሰው ልጅ ድርሻ ለዚህ የእግዚአብሔር ስጦታ በንምላሽ መስጠትና ድኅነትን ያገኝበት ዘንድ በተነገረው መንገድ መሄድና መዳንን ገንዘብ ማድረግ (የራሱ ማድረግ) ነው። በእግዚአብሔር በኩል ሰውን ለማዳን አስፈላጊ የሆነው ነገር ሁሉ - የእግዚአብሔር ድርሻ - ተፈጽሟል። ስለ አያንዳንዳችን መዳን በእግዚአብሔር በኩል ያልተፈጸመና የቀረ አንድም ነገር የለም። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መዳናችንን በሥጋዊው ፈጽሟል። እሁን የሚቀረው የአያንዳንዳችን ድርሻ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ሠርጉን ደግሶ የሚያስፈልገውን ሁሉ አዘጋጅቶ “ሁሉም ተዘጋጅቷል፤ ወደ ሠርጉ ኑ በሏቸው” በማለት እየጠራ ነው። ማቴ. 22:4 የእግዚአብሔርን ጥሪ “እሸ” ብሎ ተቀብሎ የሠርግ ልብስ ለብሶ ወደ ሠርጉ ቤት መግባት ደግሞ የአያንዳንዱ ድርሻ ነው። ስለዚህ ይህ የአያንዳንዱ ሰው ድርሻ የአያንዳንዱን ሰው ፈቃድና ውሳኔ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

በራሱ የመዳን ሂደት ውስጥ እያንዳንዱ ሰው ድርሻ አለው? ወይስ የለውም? ካለውስ ድርሻው ምንድን ነው? እስከ ምንስ ድረስ ነው? በሚሉት መሠረታዊ ጉዳዮች ላይ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን በታሪኳ ውስጥ ሁለት የተሳሳቱ ጽንፎች ገጥመዋታል። እነዚህም፦

1. በአንድ በኩል “የሰው ተፈጥሮ በራሱ የመልካም ምግባር ሕይወትን መፈጸምና እያንዳንዱ ሰው ራሱን ለማዳን ይችላል፤ (የሰው ባሕርይ በራሱ መዳንን ገንዘብ ማድረግ ይችላል)፤ የክርስቶስ ሰው መሆንና ሞቱ ጠቀሟታው ሥነ ምግባራዊ ብቻ ነው” የሚለው በ5ኛው መቶ ዓመት መጀመሪያ አካባቢ የተነሣው የአየርላንዳዊው መካከላዊ የፔላጊያኒስ ኑፋቄ (Pelagian heresy) ሲሆን፤
2. በሌላ በኩል ደግሞ “የሰው ባሕርይ በአዳም ኃጢአት ምክንያት ሙሉ በሙሉ የተበላሸና ነጻ ፈቃዱንም ያጣ ስለሆነ የሰው መዳን የእግዚአብሔር ሉዐላዊ ውሳኔና ድርሻ ብቻ ነው፤ እግዚአብሔር በመለከታዊ ውሳኔው ለዘላለማዊ ሕይወት የመረጣቸውን አስቀድሞ ወስኗል። ስለዚህ ማንም ሰው በራሱ መዳን ወይም አለመዳን ላይ ምንም ድርሻ ወይም ሚና የለውም የሚለው የአውግስጢኖስ ትምህርት (The Doctrine of Predestination and Irresistible grace) ነበር። ይህም ማለት እያንዳንዱ ሰው እግዚአብሔር የሚሰጠውን እንደ ግሉዝ ፍጥረት ዝም ብሎ ከመቀበል ያለፈ ሱታፌ የለውም ማለት ነው። ሁሉም ሰው በአዳም ኃጢአት (Original Sin) ምክንያት ለሞት የተሰጠ ሲሆን እግዚአብሔር በቸርነቱ የተወሰኑትን ሰዎች ብቻ ለዘላለማዊ ሕይወት መርጧቸዋል። ሆኖም ለሕይወት የሚመርጣቸውን ወሳኝ እግዚአብሔር ስለሆነ ከሚድኑትም ሆነ ከማይድኑት መሆን የሰው የራሱ ውሳኔ አይደለም፤ ስለዚህ ሰው በራሱ መዳን ላይ አንዳችም ድርሻ የለውም የሚል ነው።

በመጽሐፍ ቅዱሳዊው የመዳን ትምህርት ሲመዘኑ እነዚህ ጽንፍ የሆኑ አመለካከቶች ሁለቱም ስህተቶች ናቸው። ሆኖም እነዚህ እንደ ምዕራብና ምሥራቅ ተቃራኒ ጽንፍ የሆኑት የፔላጊያኒስና የአውግስጢኖስ አስተሳሰቦች የተለያዩ ሰዎችና ወገኖች ስለ መዳን ባላቸው እምነትና አመለካከት ላይ በተለያዩ ሁኔታ የየራሳቸውን አሻራ ማሳረፋቸው አልቀረም። በተለይም “የእግዚአብሔር ጸጋ ያለ ራሱ ያለ ሰውየው ፈቃድም ቢሆን ሰውን ያድነዋል፤ ምክንያቱም የሰው ባሕርይ በአዳም ኃጢአት ምክንያት ጨርሶ የተበላሸ ስለሆነ በዚህ ኃጢአታቸው ምክንያት ሞት ከሚገባቸው ከሰው ልጆች መካከል እርሱ ባወቀ ለመረጣቸው ለተወሰኑት መዳንን እና ለመዳን የሚያበቃቸውን ጸጋ አብሮ ይሰጣቸዋል፤ ያን ለመዳን አስቀድሞ የመረጠውንና ይህን ጸጋ የሰጠውን ሰውም ያለ ፈቃዱም ቢሆን ወደ መዳን ይመራዋል” የሚለው የአውግስጢኖስ ትምህርት እርቶዶክሳዊው የመዳን ትምህርት ላይ አሉታዊ ጠባሳ አሳድሯል። ይህም ጸጋውን የተቀበለው ሰው ሊቃወመው የማይችለው “አስገዳጅ ጸጋ”⁶⁹ የሚሉት ትምህርት ነው።

⁶⁹ (Irresistible grace)

አውግስጢኖስ ይህን አስተምህሮ የፈጠረው እያንዳንዱ ሰው ራሱን ለማዳን በቂ ዓቅም አለው የሚለውንና የክርስቶስን ቤዛነት ከንቱ የሚያደርገውን የፔላግየስን ትምህርት ለመቃወም ሲል እንደ ነበር ይነገራል። በርግጥ አውግስጢኖስ ይህ አስተምህሮ ከፔላግየስ መነሣት በፊትም የደረሰበት አቋሙ እንደ ነበር የሚያሳዩ ሁኔታዎች አሉ። በተለይም ወደ ክርስትና ከመምጣቱ በፊት የነበረበት የውጣ ውረድ ሕይወት ወደ እንዲህ ዓይነቱ የተሳሳተ ንድፈ ሃሳብ ላይ እንዲደርስ ከፍ ያለ ተጽእኖ እንደ ፈጠረበት የሚያሳዩ ምልክቶች አሉ። የሆነ ሆኖ ወደ ሌላ የሰህተት ጽንፍ ሄደ። እነዚህ ሁለቱ ጽንፎች በተለያዩ ሁኔታ ብዙዎች ላይ ተጽእኖቸውን ሲያሳርፉ ኖረዋል። የፕሮቴስታንቶች የመዳን ትምህርት ከዚህ ከአውግስጢኖስ የተሳሳተ የመዳን ትምህርት የተቀዳ ነው። እነ ማርቲን ሉተርና ጆን ካልቪን ያስተማሩት የመዳን ትምህርት ይህን የአውግስጢኖስን አስተሳሰብ የበለጠ በመለጠጥና በማጋነን፤ እርሱ በታላቅ ፈሪሃ እግዚአብሔርና ጥንቃቄ ሆኖ የተናገራቸውን ነገሮች እነርሱ በጋይልና በድፍረት በመሰበክ ነበር። አውግስጢኖስ ከነበረው መንፈሳዊነትና አስተዋይነት የተነሣ በብዙ ጥንቃቄና ፈሪሃ እግዚአብሔር አጥሮ ለማስቀመጥ የሞከራቸውን ነገሮች እነ ሉተር ባልተወለደ አንጀታቸው የአውግስጢኖስን አጥሮችና ቅጥሮች በመሰባበር በውስጥ የነበሩትን ፍልስፍናዊ ትምህርቶችና መነሻዎች ወደ ጽንፍና በጣም ሩቅ ወደ ሆነ መደምደሚያ አደረሷቸው።

አርቶዶክሳዊው የመዳን ትምህርት ከሁለቱም ጽንፍ ነጻ ነው። እንደ ፔላግየስ ሰው ያለ እግዚአብሔር የማዳን ጸጋ በራሱ ይድናል አይልም፤ እንደ አውግስጢኖሳዊው ትምህርትም ሰው ያለ ራሱ ፈቃድና ሱታፊ ይድናል አይልም። እያንዳንዱ ሰው ለመዳን የራሱ ድርሻ አለው። እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋዊ የፈጸመውን አጠቃላይ መዳን እያንዳንዱ ሰው ለራሱ ገንዘብ የሚያደርገው ይኸን በእምነት በመቀበል ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔርና በሰው መካከል በሚኖረው ሱታፊያዊ ሂደት ነው። ይህም ማለት ሰው በራሱ ፍላጎትና ጥረት ብቻ ሊድን እንደማይችል ሁሉ እግዚአብሔርም ያለ ሰው ፍላጎትና ከነጻ ፈቃዱ ውጭ በግድ በአፍካዊ ሁኔታ እንዲድን አያደርገውም ማለት ነው። የእግዚአብሔር የማዳን ጥሪ ከሰው ፍላጎትና ለእግዚአብሔር ጥሪ በጎ መልስ ከመስጠት ጋር ሲዋሐዱ ለዚያ ሰው መዳን ይሆንላታል። ከዚህ ውጭ ድንገት የለም።

በመዳናችን ላይ የአኛ ድርሻ የልባችንን በር ለሚያንኳኳው ጌታ በራችንን መክፈት፤ ድንጋዩን ከመቃብሩ ላይ ማንሣት ነው። ዋናው የእግዚአብሔር ነው፤ ሆኖም የሰውን ድርሻ ጨርሶ የሚያጠፋና የሰውን ነጻ ፈቃድ ከንቱ የሚያደርግ “መዳን” በአርቶዶክሳዊ የመዳን ትምህርት ተቀባይነት የለውም፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለምና። መዳን በአንድ ሰው ላይ ያለ ፍላጎቱ የሚጫን ግዴታ አይደለም። በመዳናችን የተመለሰልን አንዱ መሠረታዊ ነገር ጨርሶ ባይጠፋም በውድቀታችን ምክንያት ደክሞና ፈዝህ የነበረው ነጻነታችን ነውና። ስለዚህ በጥምቀት የመዳናችን ዘር ይዘራል፤ በሌሎች ምሥጢራት አያደገና ፍሬ አያፈራ ይሄዳል፤ ይህም እስከ ዳግም ምጽአት ድረስ ይቀጥላል ማለት ነው።

ስለዚህ በአርቶዶክሳዊ ትምህርት መዳን በአንድ ቅጽበት ተፈጽሞ ከዚያ በኋላ “ድኛለሁ” እያሉ የሚፎክርበት ሳይሆን ሐዋርያው “ስለዚህ፤ ወዳጆቼ ሆይ፤ ሁል ጊዜ እንደ ታዘዛችሁ . . . በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ” በማለት እንዳስተማረን በፈሪሃ እግዚአብሔርና በተጋድሎ እስከ መጨረሻው በመጽናት የሚፈጸም ነው። ፊል 2:12 ቅዱስ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈላቸው የፊልጵሽዩስ ሰዎች ክርስቲያኖች ነበሩ። ታዲያ መዳናቸው ተፈጽሞ አልቆ የነበረ ከሆነ በኢየሱስ ክርስቶስ አምነው ክርስቲያኖች የሆኑትን ምእመናን መዳናቸው ገና ያልተፈጸመ ይመስል “በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ” ለምን አላቸው?

ሰውን ያዳነው የእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑ ተገልጿል። ነገር ግን ይህን መዳን ለመፈጸምና በተሰጠው የመዳን አገልግሎት ተጠቃሚ ለመሆን ከእያንዳንዱ ሰው የሚጠበቅ ነገር አለ። ሐዋርያው የእግዚአብሔርን የማዳን ነገር ሲገልጽ፡- “እኛ በእርሱ ሆነን የእግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያላወቀውን እርሱን ስለ እኛ ኃጢአት አደረገው” በማለት ንጹሐ ባሕርይ የሆነ ክርስቶስ ስለ እኛ ኃጢአት “ኃጢአ” ተብሎ መከራ በመቀበሉ የእኛ ኃጢአት መወገዱንና በእርሱ “ኃጢአ” መባል እኛ “የእግዚአብሔር ጽድቅ” መሆናችንን ገለጸ። በመቀጠልም “አብረንም እየሠራን የእግዚአብሔርን ጸጋ በከንቱ እንዳትቀበሉ ደግሞ እንለምናለን” አለ። 2 ቆሮ. 5:21 ፤ 6:1 ይህም ማለት እግዚአብሔር ያደረገልንን የማዳን ጸጋ ለመቀበል ከእኛ የሚጠበቀውን ነገር (ምንም እንኳ የምናደርገው ነገር ለጸጋው ምንም የማይመጥንና እዚህ ግባ የሚባል ባይሆንም) ሳናደርግ እንዳንቀር ነው። ይህም እያንዳንዳችን ማድረግ ያለብን የራሳችን ድርሻ ያለ መሆኑን በገልጽ የሚያስገነዝብ ነው። ከእርሱ የሚጠበቅበትን ለማይፈጽም ሰው የእግዚአብሔር ሰውን ማዳን ብቻ በራሱ እንዲድን አያደርገውም።

እያንዳንዱ ሰው ለመዳን የሚከተሉትን መፈጸም ይኖርበታል።

3.7.1 እምነት (ማመን)

ማመን ማለት በዋናነት እግዚአብሔር ሰውን ለማዳን በፈቃዱ ያደረገውን ነገር ሁሉ ማመንና መቀበል (እምነት) እና በአጠቃላይ እግዚአብሔር በቅዱሳት መጻሕፍት እንዲሁም በሥነህግና የግለጽውን የእውነት ትምህርት (የይማናት) ሳይቆነጽጽና ሳያሳድሉ በምልክት መቀበልና ማመን ነው።

ማመን ስንል እግዚአብሔር አንድ መሆኑን፣ በአንድነቱ ውስጥ ልዩና የማይመረመር ሦስትነት ያለው መሆኑን፣ ከሦስቱ አካላት አንዱ አካላዊ ቃል ከእመቤታችን ከቅድስት ደንግል ማርያም ሰው መሆኑን፣ ሥግወ ቃል ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ከመወለድ ጀምሮ ለሰው ሲል ያደረገውን - መጠመቱን፣ ዘሮ ማስተማሩንና ያስተማረውን ቃልና ትእዛዝ ማመንን፣ መከራ መቀበሉን፣ በመጨረሻም በራሱ ፈቃድ ለእኛ ሲል መሞቱን፣ መቀበሩንና በሦስተኛው ቀን መነሣቱን እና በአርባኛው ቀን ወደ ቀደመ ክብሩ ማረገትን . . . ሁሉ ማመን ለመዳን አስፈላጊ ነው። በአጠቃላይ ሐዋርያዊት የሆነች ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከጌታችንና ከሐዋርያት የተቀበለችውንና የምታምነውን ሁሉ በፍጹም ልብ ማመን ያስፈልጋል። እግዚአብሔር እኛን ለማዳን ያደረገውን ልዩ ቸርነትና እናምነው ዘንድ የገለጠውን እውነት የማያምን ሰው ሊድን አይችልም።

ያዳንን አምላክ ማን መሆኑን እርሱ ራሱ አምላካችን በገለጠልን መጠን ማወቅና ማመን ለመዳን ወሳኝ መሆኑን ጌታችን በትምህርቱ ደጋግሞ ተናግሯል። ከሳምራዊቷ ሴት ጋር ሲነጋገር እርሷ “አባቶቻችን በዚህ ተራራ ሰገዱ፤ እናንተም ሰው ሊሰግድበት የሚገባው ስፍራ በእየሩሳሌም ነው ትላላችሁ” ባለችው ጊዜ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ አላት፡- “. . . እናንተስ ለማታውቁት ትሰግዳላችሁ፤ እኛ መዳን ከአይሁድ ነውና ለምናውቀው እንሰግዳለን። ነገር ግን በእውነት የሚሰግዱ ለአብ በመንፈስና በእውነት የሚሰግዱበት ጊዜ ይመጣል፤ አሁንም ሆኗል፤ አብ ሲሰግዱለት እንደ እነዚህ ያሉትን ይሻልና፤ እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በእውነት ሲሰግዱለት ያስፈልጋችዋል” ዮሐ. 4:20-24 የምናመልከውንና የምንሰግድለትን ማወቅና አምልኪችንም በኑፋቱና በስህተት በተባከለ ትምህርት መሠረት ሳይሆን በእውነተኛ ትምህርት የተመሠረተ እምነት ሊሆን እንደሚገባው አስተማረን። አስተምህሮው የተሳሳተ እምነት አምልኮው ትክክል ሊሆን አይችልምና።

የምንሰግድለት አምላክ ሰዎች በኑፋቂ ትምህርታቸው በምናባቸው የማሉትና በሃሳባቸው የፈጠሩት ሳይሆን እኛ በሚገባን መንገድ ራሱን ለእኛ የገለጠውና እንድናውቀው ያደረገን እውነተኛው አምላክ መሆን አለበት። ለለበለዚያ እንደ ሳምራውያን “እናንተስ ለማታውቁት ትሰግዳላችሁ” የሚል ወቀሳን ያስከትላል። ስለዚህም ነው ጌታችን “እውነተኛ አምላክ ብቻ የሆነው አንተን የላክኸውንም ኢየሱስ ክርስቶስን ያውቁ ዘንድ ይህች የዘላለም ሕይወት ናት” በማለት እውነተኛ አምላክ የሆነውን እርሱን ማወቅ የዘለዓለም ሕይወት መሠረት መሆኑን የተናገረው። ዮሐ. 17፡ 3 ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ “ሰው በጨለማ ስፍራ የሚበራን መብራት እንደሚጠነቀቅ ይህን ቃል እየጠነቀቃችሁ መልካም ታደርጋላችሁ” በማለት ለመጽሐፍ ቅዱሳዊና ሐዋርያዊው ትምህርት ታላቅና ከባድ ጥንቃቄ ማድረግ እንደሚገባ አስተምሮናል። 2 ጴጥ. 1፡19 እንደዚሁም ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ በራሕዩ ማብቂያ ላይ እንዲህ ብሏል፡-

“በዚህ መጽሐፍ የተጻፈውን የትንቢት ቃል ለሚሰማ ሁሉ እኔ እመሰክራለሁ፤ ግንም በዚህ ላይ አንዳች ቢጨምር እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ የተጻፉትን መቅደሶች ይጨምርበታል፤ ግንም በዚህ በትንቢት መጽሐፍ ከተጻፉት ቃሎች አንዳች ቢያንድል፤ በዚህ መጽሐፍ ከተጻፉት ከሕይወት ዛፍና ከቅድስቲቱ ከተማ እግዚአብሔር ዕድሉን ያገኛልበታል።” ራእ. 22፡18-19

አርቶዶክሳዊ አስተምህሮ የሌለው ሰው ከመዳን መንገድ የወጣ ስለሆነ እንዲህ ያለውን ሰው በተመለከተ ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ እንዲህ ይላል፡-

ብዙ ላሳች ወደ ዓለም ገብተዋልና፤ እነርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደ መጣ የማያምኑ ናቸው፤ ይህም አሳቼና የክርስቶስ ተቃዋሚው ነው። ሙሉ ደመወዝን እንድትቀበሉ እንጂ የወራችሁትን እንዳታጠፉ ለራሳችሁ ተጠንቀቁ። ከዚህ አስተምህሮ ለሚወጣ ሁሉ፤ በክርስቶስም ትምህርት ለማይኖር ሰው አምላክ የለውም፤ በክርስቶስ ትምህርት ለሚኖር አላፍ ወልድ አሉት። ግንም ወደ እናንተ ቢመጣ ይህንም ትምህርት ባያመጣ በዚታችሁ አትቀበሉት፤ ሰላምም አትበሉት፤ ሰላም የሚለው ሰው በከፋ ሥራው ይከፈላልና። 2 ዮሐ. 7-11

እግዚአብሔር ያደረገውን ቸርነትና የፈጸመውን ድንኅነት ለማያምን ሰው ለእርሱ ልክ የሰው ድንኅነት እንዳልተፈጸመና ገና እንዳልጻጸ ይሆንበታል። ይህም ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ የማያምን ሰው አሁን እየኖረበት ያለው ዘመኑ ዘመኑ ወንጌል ዓመተ ምሕረት ቢሆንም እርሱ ግን በዘመኑ አራት በዓመተ ፍዳ እንደ ነበሩት ሰዎች ይሆናል ማለት ነው። በእርግጥ እንዲያውም በዚያ ዘመንም ወደፊት በዘመኑ ወንጌል የሚሆነውን በእምነት አሻግረው ያዩና በተስፋ የጠበቁ ደጋግ አበው ነበሩ። ከዘመኑ ሳይደርሱ እንደ ደረሱ ሆነው ሥጋዊው ከፊታቸው ግልጽ ብሎ እየታያቸው ዕለቱን እንደ ተፈጸመ እያደረጉ ትንቢት የተናገሩ ነበሩትም ነበሩ። አሁን በዘመኑ ወንጌል በዓመተ ምሕረት እየኖረ የማያምን ኢሉማኒ ሰው ግን በዘመኑ ብሉይ እንደ ነበሩት አሕዛብ ያለ ነው። ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ በኢየሱስ ክርስቶስ ያላመነን ሰው ምን እንደሚገጥመው ሲናገር “በልጁ የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም” ያለው ለዚህ ነው። ዮሐ. 3፡36

ጌታችን በቅዱስ ቃሉ፡- “እውነት እውነት አላችኋለሁ፤ ቃሉን የሚሰማ የላክኝንም የሚያምን የዘለዓለም ሕይወት አለው፤ ከሞትም ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም” በማለት ማመን የሕይወት መንገድ መሆኑን አስተምሮናል። ዮሐ. 5፡24 እንዲሁም “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘለዓለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዲልና። . . . በእርሱ በሚያምን አይፈረድበትም፤ በማያምን ግን በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ሰላላመኑ አሁን ተፈርዶበታል” በማለት በእርሱ ማመን የድንኅነት መሠረት ሲሆን አለማመን ደግሞ የፍርድና የሞት መንገድ መሆኑን ቅዱስ ቃሉ ይናገራል። ዮሐ. 3፡18 ፣ ዮሐ. 4፡5 ፣ ዮሐ. 5፡10

እንዲሁም “የሰጠዝኝን ቃል ሰጥቻቸዋለሁና፤ እነርሱም ተቀበለውት፤ ከአንተም ዘንድ እንደ ወጣሁ በእውነት አወቁ፤ አንተም እንደ ላክዝኝ አመኑ” በማለት እምነት እርሱ የነገረንን ቃል መቀበልና ማመን መሆኑን ተናግሯል። ዮሐ. 17:8 በእጠቃላይ እግዚአብሔር እርሱን ማወቅ በምንችለው መጠን እናውቀውና እናምነው ዘንድ፤ ወደ እውነት ይመራን ዘንድ በቅዱስ መጽሐፍ የገለጠውን እውነት መቀበልና ማመን ለድኅነት የግድ ነው። “ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም፤ ወደ እግዚአብሔር የሚደርስ እግዚአብሔር እንዳለ፤ ለሚፈልጉትም ዋጋ እንዲሰጥ ያምን ዘንድ ያስፈልገዋልና” እንደ ተባለ። ዕብ. 11:6

ሃይማኖት የድኅነት መሠረት ነው። ቤት ያለ መሠረት ሊቆም እንደማይችልና በአየር ላይ ሕንፃ መገንባት እንደማይቻል ሁሉ የዘላለማዊ ድኅነት መሠረትም ሃይማኖት ነው።

መዳን ከእግዚአብሔር የተሰጠን ሰጠታ (ጸጋ) ነው። የእኛ ድርሻ ደግሞ በመጀመሪያ ያን የእግዚአብሔርን ሰጠታ እሺ ብሎ መቀበልና ለእግዚአብሔር የማዳን ጥሪ በጎ ምላሽ መስጠት ነው። በዚህ ላይ ይህ እሺ ማለታችንና መዳንን መሻታችን በተግባር የሚገለጽባቸው እና ለሁሉም የሰው ልጅ በአዋጅ የተሰጠውን የመዳን ጸጋ ለእያንዳንዳችን ገንዘብ የምናደርግባቸውንና ራሱ ያዳነን እግዚአብሔር አድርጎ ያለንን ነገሮች መፈጸም ይኖርብናል። መዳን እንዲሁ “አምኛለሁ” በማለት ብቻ የሚፈጸም አይደለም፤ ክርስቶስ እኛን ለማዳን ሰው በመሆን በእመቤታችን በቅድስት ድንግል ማርያም ማገፀን ከመፀነስ ጀምሮ ከኃጢአት በስተቀር በእኛ ላይ የሚደርሰውን ነገር ሁሉ እንደ ተቀበለና ብዙ ሂደቶችን እንዳሳለፈ ሁሉ የእኛ መዳንም የሚፈጸመው አዳኞችን የሆነው እርሱ በተግባር ሠርቶ ባሳየንና በተጓዘበት መንገድ ስንጓዝ ነው።

በክርስቶስ ማመን በወንጌል የተነገረውን ከመቀበል ወይም እውነት ነው ብሎ ከመስማማት ያለፈ ነገር ነው። ማመን መሠረት እንጂ መደምደሚያ፤ መጀመሪያ እንጂ መጨረሻ አይደለም።

3.7.2 ለድኅነት መሠረታዊ የሆኑ ምሥጢራትን መፈጸም

ለመዳን ከማመን ቀጥሎ ለድኅነት ወሳኝና አስፈላጊ የሆኑ ምሥጢራትን መፈጸም ይገባል። እነዚህም በመጀመሪያ ጥምቀት፤ ቀጥሎ ሚሮን እና ከዚያም ቅዱስ ቂርባን ሲሆኑ ከዚያ በኋላ በሕይወት ሂደት ለሚገጥሙ ነገሮች ደግሞ ንስሐ ናቸው። እነዚህ ምሥጢራት የሚፈጸሙትም በቅድስት ቤተ ክርስቲያን አማካይነት ነው። ለድኅነት መሠረታዊ የሆኑት ምሥጢራት ከቤተ ክርስቲያን ውጭ አይፈጸሙም። ቅዱስ ጳውሎስን በሚያስደንቅ ሁኔታ ራሱ ጌታችን ተገልጦ ከጠራውና ካነጋገረው በኋላ ለመዳን የሚያስፈልገውን ነገር ያገኝ ዘንድ ወደ ቤተ ክርስቲያን እንዲሄድ ነበር ያዘዘው። ዮሐዋ. 9 ቆርኔሌዎስንም እንዲሁ ቅዱስ ጴጥሮስን እንዲያስመግና ለመዳን የሚያስፈልገውን ነገር በቤተ ክርስቲያን በኩል እንደሚያገኝ ነበር የነገረው። ዮሐዋ. 10 ይህም ያለ እነዚህ ምሥጢራትና ምሥጢራቱ ከሚፈጸሙባት ከቤተ ክርስቲያን ውጭ እንዲሁ በባዶ ሚዳ “አምኛለሁ” በማለት ብቻ የማይፈጸሙና መዳን የማይቻል ስለሆነ ነው።

3.7.2.1 ምሥጢር ጥምቀት

3.7.2.1.1 የተሐድሶዎች አስተምህሮ ስለ ጥምቀት

ጥምቀትን በተመለከተ የተሐድሶዎች አስተምህሮ እንዲህ የሚል ነው፡-

- ① “ጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት ከመግባት ጋር አንዳች ግንኙነት የለውም፡፡” (ጠማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 88)
- ② “ሐዋርያው ጳውሎስ ከጌታ ከተገናኘ በኋላ በአጋጣሚ ከመጠመቁ በፊት ሞቶ ቢሆን እንኳን ገነት ይገባ ነበር፡፡ . . . ጥምቀት ከዓለም አኳያ ሊኖረን ከሚገባው ውጫዊ ስፍራ ጋር የተያያዘ ጉዳይ ነው፡፡” (ጠማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 93)
- ③ “ጥምቀት የኃጢአትን ሥርየት አያሰጥም፡፡” (መሠረታዊ የክርስትና እምነት መግቢያ፡ 2000 ዓ.ም.፡ ገጽ 1)
- ④ “ገዢ ግን የምንበረረው በሰማያት በኩል ወደ ተቀመጠው ኢየሱስ ክርስቶስ አይደለም፡፡ ይህም ማለት የምንጠመቀው ከጌታ ሞት ጋር ገብረን ለማድረግ እንጂ አሁን እርሱ በሰማያት ካለው ክብሩ ጋር ገብረን ለማድረግ አይደለም፡፡” (ጠማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 89)
- ⑤ “ጥምቀት በውኃ ሲደረግ በውስጥ ለሚሆነው ለሐዲስ ልደት ጸጋ አፍኣዊ መግለጫና ሰዎች በክርስቶስ ሞት ምሳሌ ለኃጢአት እንደ መሞት ወደ እግዚአብሔር ቤተሰብ መግባትን የሚያስታውቁበት፤ እንዲሁም ማንኛውም ነገድ ወደ አንዲት ሥጋ በአንድ መንፈስ ሲጠመቅ ዋናው የትምህርቱ ምሥጢር ሆኖ አምላካዊ የጽድቅ ቢዳን ማገተም ያለበት ሚዳዊ ምልክት ነው፡፡” (ሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ፡ ገጽ 159)

ተሐድሶዎች ስለ ጥምቀት ያላቸው አስተምህሮ ዋና ዋና ነጥቦች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. “ጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት ከመግባት ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የለውም፤ ወደ መንግሥተ ሰማያት ለመግባት ምንም ጥቅም የለውም፡፡ እንዲሁም ስለሆነ (ማለትም ጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት ለመግባት ምንም ፋይዳ ስለሌለው) ቅዱስ ጳውሎስ ከጌታ ከተገናኘ በኋላ በአጋጣሚ ከመጠመቁ በፊት ሞቶ ቢሆን እንኳን ገነት ይገባ ነበር፡፡” ይህም ማለት ያልተጠመቀ ሰው ካመነ ወደ መንግሥተ ሰማያት ሊገባ ይችላል ማለታቸው ነው፡፡ እዚህ ላይ በጣም የሚገርመው ይህን ትምህርት ማለትም “ቅዱስ ጳውሎስ ከጌታ ከተገናኘ በኋላ በአጋጣሚ ከመጠመቁ በፊት ሞቶ ቢሆን እንኳን ገነት ይገባ ነበር” የሚለውን ከየት አገኙት? መጽሐፍ ቅዱስ እንደዚህ የሚል ቃል ፈጽሞ የለውም፡፡ ለክህደትና ለጥፋት ድፍረታቸው እስከዚህ ድረስ ነው፡፡
2. “ጥምቀት ከዓለም አኳያ ሊኖረን ከሚገባው ውጫዊ ስፍራ ጋር የተያያዘ ጉዳይ ነው፡፡ ይህም ማለት የጥምቀት ፋይዳ አንድ ሰው ወደ አንድ ድርጅት አባል ሆኖ ሲገባ የድርጅቱ አባል መሆኑን የሚገልጽ መታወቂያ እንደሚሰጠው ዓይነት ነው ማለት ነው፡፡ “ጥምቀት . . . ወደ እግዚአብሔር ቤተሰብ መግባትን የሚያስታውቁበት፡፡ . . . አምላካዊ የጽድቅ ቢዳን ማገተም ያለበት ሚዳዊ ምልክት ነው” ያሉት ለዚህ ነው፡፡

ይህን እምነታቸውንና አስተምህሯቸውን ከመሠረሻ ጥግ ድረስ ሲለጥጡት ደግሞ “ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ራሱን ከምእመናን ጋር አንድ ለማድረግ ተጠመቀ” አሉ፡፡ (ጠማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም.፡ ገጽ 88) ይህም ማለት ጌታችን የተጠመቀው እንደዚሁ ራሱን ከምእመናን ጋር አንድ ለማድረግ (ከምእመናን ገብቶ ለመቆጠር) እንጂ የእርሱ መጠመቅ እኛ በጥምቀት የምናገኘውን ጸጋ ለመስጠት የሚችል ለማድረግና ጥምቀትን ለመባረክና ለመቀደስ አይደለም ማለት ነው፡፡

3. ሌላው ደግሞ "ጥምቀት የኃጢአትን ሥርየት አያሰጥም" የሚለው ትምህርታቸው ነው።

ተሐድሶዎች ስለ ጥምቀት ያላቸው እምነትና ትምህርት ይህ ከሆነ ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ ይህ እምነታቸውና አስተምህራቸው በመጀመሪያ በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ይመዘናል። ቀጥሎም በጥንታውያን የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት አባቶች ትምህርት ይመዘናል።

3.7.2.1.2 ጥምቀት - በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ

ጥምቀት ለሰዎ አጠራሩ ክብር ምስጋና ይገባውና ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁሉም ከምሥጢራት ሁሉ አስቀድሞ የፈጸመው ታላቅ ምሥጢር ነው። ደቀ መዛሙርትን ከመሰብሰቡ በፊት፣ ትምህርትና ተአምራት ከመጀመሩ በፊት፣ ወደ ገዳመ ቆሮንቶስ ሄዶ መጸምና መጸለይ ከመጀመሩ በፊት የመጀመሪያው ሥራው ያደረገው በማየ ዮርዳኖስ በእደ ዮሐንስ በመጠመቅ ምሥጢረ ጥምቀትን መመሥረትን ነው። ማቴ. 3፡16-17 በጥምቀቱም ጊዜ አብ በደመና ሆኖ "ዝንቱ ውለቱ ወልድየ ዘአፈትር - የምወደው ልጄ ይህ ነው" አለ። መንፈስ ቅዱስ ደግሞ በርግብ አምሳል ወርዶ በራሱ ላይ ዐረፈ። በዚህም ምሥጢረ ሥላሴ ተገለጠ። ይህም ጥምቀት የእግዚአብሔር አንድነትና ልዩ ሦስትነት የተገለጠበት ልዩ ምሥጢር መሆኑን ያስረዳል። ከዚያ በፊት እንዲያ ባለ ሁኔታ ያልተገለጠ ድንቅ ምሥጢር የተገለጠበት ስለሆነም ነው "ሰማያት ተከፈቱ" የተባለው።

ጌታችን በውኃ በመጠመቅ ለእኛ መዳን ጠቃሚ የሆኑ ብዙ ተግባራትን አደረገልን። አንደኛ በተግባር በመጠመቅ ጥምቀት ለማንኛውም ሰው አስፈላጊ መሆኑን አሳየን። ሁለተኛ በውኃ በመጠመቅ ከዚያ በኋላ ለምንጠመቅ ለእኛ ማያት በጸሎት ሲባረኩ ዳግመኛ የምንወለድባቸው ማገፀኛ እንዲሆኑ ኃይልን ሰጣቸው፣ ቀደሳቸው። ሦስተኛ እርሱ ሲጠመቅ አብ በደመና ሆኖ ልጅነቱን እንደ መሰከረለት እኛም ሰንጠመቅ ከእርሱ ዳግመኛ መወለዳችንና የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችን ይመሰክርልናል። አራተኛ እርሱ ሲጠመቅ "ሰማያት ተከፈቱ" እንደ ተባለ በጥምቀቱ አገራችን በሰማይ መሆኑን የአገራችንን በር ከፍቶ አሳየን፤ የምንጠመቀው ያን ሰማያዊ ሀገር ለመውረስ የሚያበቃንን ልጅነት ለማግኘት መሆኑን በተግባር አሳየን።

ስለዚህ ጌታችን የተጠመቀው እነዚህና የመሳሰሉትን ሀብታትና ምሥጢራት ሲሰጠን እንጂ ተሐድሶ ወገኖቻችን "ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ራሱን ከምእመናን ጋር አንድ ለማድረግ ተጠመቀ" እንደሚሉት አይደለም። ይህ መሠረታዊ የሆነውን የጌታችንን ጥምቀት ለማቃለልና ከንቱ ለማድረግ መሞከር ነው። በጥምቀት የማያምኑ አሕዛብስ ከዚህ የበለጠ ሌላ ምን ይላሉ? ያውም የእነርሱ አቋማቸውና ማንነታቸው የለየላቸው ስለሆነ ግልጽ ነው፤ እነዚህ ግን ወንጌል እናምናለን፤ መጽሐፍ ቅዱስ እንሰብካለን ይላሉ፤ የሚሉትን ወደ ውስጥ ገብቶ ሲያዩት ደግሞ እንዲህ ያለ ጸረ መጽሐፍ ቅዱስ ሆኖ ይገኛል።

በመጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ እንደ ተነገረው ጥምቀት የሚከተሉት ዋና ዋና ጠቀሜታዎች አሉት፡-

1. ሥርየተ ኃጢአት፣ መዳን

ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰውን ልጅ ለማዳን ከወንጌቱ ጀምሮ እስከ ዕርጉቱ ድረስ ያደረገው ነገርና የሰጠው ጸጋ፣ እንዲሁም በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የቆረሰው ሥጋውና ያፈሰሰው ደሙ፣ ሞትን ድል አድርጎ መነሣቱ ሁሉ ለእያንዳንዳችን የሚደርሰን በጥምቀት አማካኝነት ነው። ጌታችን በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ ሳለ ሐራዊ ጎኑን በጦር በወጋው

ጊዜ ከቅዱስ ገብው (ጎኑ) ውኃና ደም እንዲወጣ የፈቀደው ለዚህ ነበር፤ ከጎኑ በተገኘው በውኃውና በደሙ ልጅነትንና ሥርየተ ኃጢአትን እንድናገኝ ነው። በማየ ገብው እንጠመቃለን፤ ደሙን ደግሞ በምሥጢረ ቁርባን እንቀበለዋለን።

ቅዱሳን ሐዋርያት በተሰፋ ቃሉ መሠረት ጸጋ መንፈስ ቅዱስን እንደ ተቀበሉ በዓለ ሰዊትን ለማክበር በእየሩሳሌም ተሰብስበው ለነበሩት አይሁድ ቅዱስ ጴጥሮስ የዘለዓለም ሕይወትን ይወርሱ ዘንድ ማድረግ ስላለባቸው ነገር ሲያስተምራቸው በትምህርቱ ልባቸው ተነክቶ “ምን እናድርግ?” ብለው በጠየቁት ጊዜ “ካመናችሁ ይበቃችኋል፤ ሌላ የሚያስፈልጋችሁ ምንም ነገር የለም” አላላቸውም፤ “ንስሐ ግብ፤ ኃጢአታችሁም ይሠረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ” በማለት ለመዳንና ሥርየተ ኃጢአትን ለማግኘት መጠመቅ እንዳለባቸው ነገራቸው እንጂ። የሐዋ. 2:38 “ጥምቀት የኃጢአትን ሥርየት አያስጥም” የሚሉት ተሐድሶዎች ከዚህ የእግዚአብሔር ቃል ጋር በቀጥታ ሲቃረኑ እናያለን። እንዲሁም ይድኑ ዘንድ የሐዋርያትን ትምህርት ሰምተው በጌታ አምላክነትና መድኃኒትነት ያመኑ እነ ሊዲያ፣ ቆርኔሌዎስ፣ የወንጌ ጠባቂው ሁሉ ተጠምዋል። የሐዋ. 10:47 ፣ 16:15 ፣ 33 ስለዚህ የሰው ልጅ ይድኑ ዘንድ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ሊጠመቅ ይገባዋል። ማቴ. 28:19-20

ጌታችን “ያመነ የተጠመቀም ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” በማለት ጥምቀት ለመዳን የግድ አስፈላጊ ምሥጢር መሆኑን በማይታበል ቃሉ አስተምሮናል። ማር. 16:16 ቅዱስ ጳውሎስም፡ - “ለአዲስ ልደት በሚሆነው መታጠብና (በጥምቀት) በመንፈስ ቅዱስ መታደስ አዳነን” በማለት ጥምቀት ለሥርየተ ኃጢአትና ለመዳን መፈጸም የሚገባው ወሳኝ ምሥጢር መሆኑን ጽፎልናል። ቴቶ. 3:5

እንዲሁም ጥምቀት ለመዳን አስፈላጊ የሆነ ምሥጢር መሆኑን ቅዱስ ጴጥሮስ ምሳሌውን ተርጉሞ ሲናገር እንዲህ ብሏል፡- “ጥቂቶች ማለት ስምንት ነፍስ በውኃ የጸኑበት መርከብ ሲዘጋጅ የእግዚአብሔር ትዕግሥት በኖን ዘመን በቁየ ጊዜ ቀድሞ አልታዘዙም። ይህም ውኃ ደግሞ ማለት ጥምቀት ምሳሌው ሆኖ አሁን ያድነናል፤ የሰውነትን እድፍ ማስወገድ አይደለም፤ ለእግዚአብሔር የበነ ሕሊና ልመና ነው እንጂ፤ ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነው።” 1 ጴጥ. 3:20-21 እንግዲህ ጥምቀት የሚያድን መሆኑን፤ የሰውነትን እድፍ ማስወገድ ሳይሆን ውሳጣዊ እድፍን (ኃጢአትን) ማስወገድ ምሥጢር መሆኑን ቅዱስ መጽሐፍ ይመሰክርልናል።

አስቀድሞ በትንቢትም “ጥሩ ውኃንም እረዳባችኋለሁ፤ እናንተም ትጠራላችሁ፤ ክርክሶታችሁም ሁሉ ከጣዖቶቻችሁም ሁሉ አጠራችኋለሁ” በማለት በውኃ በሚፈጸመው ጥምቀት አማካይነት ክርክሶት መንጻትና ከኃጢአት ሥርየት የማግኘት ጸጋ እንደሚሰጥ ተነግሮ ነበር። ሕዝ. 36:25 ጊዜው ሲደርስ ደግሞ መድኃኒታችን ይህን አማካዊ ምሥጢር አድርጎ ሰጠን። በሁለተኛው ዓለም አቀፋዊ የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ በ381 ዓ.ም. በቁስጥንጥንያ የተሰበሰቡት አንድ መቶ ሃምሳው ቅዱሳን አባቶቻችንም በጸሎተ ሃይማኖት ላይ “ወነአምን በአሐቲ ጥምቀት ለሥርየተ ኃጢአት - ኃጢአት በሚሠረደባት በአንዲት ጥምቀት እናምናለን” ብለው የቅድስት ቤተ ክርስቲያንን እምነት የገለጹት ለዚህ ነው።

ስለዚህ “ጥምቀት የኃጢአትን ሥርየት አያስጥም” የሚለው የተሐድሶዎች ትምህርት ከጌታችን ትምህርት ጋር በቀጥታ የሚጋጭ አመጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ማለት ነው። ይህ የሰህተት ትምህርት ሰዎች አምነው በመጠመቅ ሥርየተ ኃጢአትንና መዳንን እንዳያገኙ ዲያብሎስ የሚያሰራጨው የሞት ትምህርት መሆኑን ይኸው መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይመሰክርባቸዋል።

2. የእግዚአብሔርን ልጅነት ማግኘት፣ ዳግም ልደት

ክብር ምስጋና ይግባውና ጌታችን “እውነት እውነት እልሃለሁ፤ ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም” በማለት፤ እንዲሁም “እውነት እውነት እልሃለሁ፤ ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም። ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፤ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው” በማለት በጥምቀት ዳግመኛ ያልተወለደ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት የማይችል መሆኑን በአምላካዊ ቃሉ አስተምሮናል። ዮሐ. 3፡3-6 አንድ ሰው ከእናትና ከአባቱ ሥጋዊ ልደትን እንደሚወለድ ሁሉ ከመንፈስ ቅዱስ ደግሞ በጥምቀት አማካይነት መንፈሳዊ ልደትን ይወስዳል። በዚህ መንፈሳዊ ልደትም የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል። በልጅነት ጸጋውም የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ ባለ ተስፋ ይሆናል። በጊዜው ጊዜም የተዘጋጀለትን የአባቱን መንግሥት ይወርሳል።

“ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ” በማለት የጥምቀትን አፈጻጸም ነገረን። በሚታየው በውኃው አማካይነት በመጠመቅ መንፈሳዊ ልደትን ከእግዚአብሔር እንወለዳለን። ጌታችን በጥምቀቱ ማያትን ስለ ቀደሳቸው በጸሎት አማካይነት ማየ ጥምቀቱ ሲቀደስ ተጠማቂዎች በሚታየው በውኃው አማካይነት የማይታየውን ረቂቅ ልደት የሚወለዱበት ማገፀን ይሆናል። ይህ በጥምቀት የሚገኘው ዳግመኛ ልደት የማይጠፋና የማያዳግም ዘለዓለማዊ የልጅነት ማኅተም ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ “ዳግመኛ የተወለዳችሁት ከሚጠፋ ዘር አይደለም፤ በሕያውና ለዘላለም በሚኖር በእግዚአብሔር ቃል ከማይጠፋ ዘር ነው እንጂ” በማለት እንደ ተናገረው ይህን የማይጠፋ ዘለዓለማዊ የልጅነት ጸጋ በጥምቀት የሚገኝ መሆኑን ነው። 1 ጴጥ. 1፡23 “እንዲት ጥምቀት” የተባለውም ለዚህ ነው። ሰው ሥጋዊ የሆነውን የመጀመሪያውን ልደት ከእናትና ከአባቱ የሚወለደው አንድ ጊዜ ብቻ እንደ ሆነ ሁሉ መንፈሳዊ (ረቂቅ) የሆነውን ልደት ከእግዚአብሔር በጥምቀት አማካይነት የሚወለደውም እንዲሁ አንድ ጊዜ ብቻ ነው። ኤፌ. 4፡5

በጥምቀት በምናገኘው ዳግም ልደትና የእግዚአብሔር የልጅነት ጸጋ የመንግሥቱ ወራሾች እንሆናለን። “ልጆችም ስለ ሆናችሁ እግዚአብሔር አባ አባት ብሎ የሚጮኹ የልጁን መንፈስ በልባችሁ ውስጥ ላክ። ስለዚህ ከእንግዲህ ወዲህ ልጅ ነህ እንጂ ባሪያ አይደለህም” የተባለው ይፈጸምልናል። ገላ. 4፡6-7 እንዲሁም “አባ አባት ብለን የምንጮኸበትን የልጅነት መንፈስ ተቀበላችሁ እንጂ እንደገና ለፍርሃት የባርነትን መንፈስ አልተቀበላችሁምና። የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ያ መንፈስ ራሱ ከመንፈሳችን ጋር ይመስክራል” የተባለው በጥምቀት ዳግመኛ ለተወለዱና የልጅነትን ጸጋ ላገኙ ክርስቲያኖች ነው። ሮሜ 8፡15-17 ከዲያብሎስ ባርነት ወጥተን የእግዚአብሔር ልጆች የመሆንን ጸጋ የምናገኘው በጥምቀት ምሥጢር አማካይነት ነው። ያለ ጥምቀት የእግዚአብሔር ልጅነት፣ ያለ እግዚአብሔር ልጅነት ደግሞ የእግዚአብሔርን መንግሥት መውረስ አይቻልም።

ቅዱስ ወንጌል “ለተቀበሉት ሁሉ ግን፡ በሰሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው” ሲል ልጅነት ወደሚገኝበት ወደ ጥምቀት የሚያደርሰው መሠረት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን መሆኑን የሚገልጽ እንጂ የእግዚአብሔር ልጅነት በማመን ብቻ ይገኛል ማለቱ አይደለም። ዮሐ. 1፡12 በመጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ክፍሎች የተነገሩትን የእግዚአብሔር ቃላት አንድ አድርጎ በአንድ መንፈስ አስማምቶ መረዳትና መተግበር ይገባል እንጂ ለራስ ስሜትና አስተሳሰብ የምትሰማሚ የመሰለችውን አንዲቷን ጥቅስ ብቻ አንጠልጥሎ ከዚያ ላይ የሃይማኖት አስተምህሮ መፍጠር ብዙዎች መናፍቃን ራሳቸውን በራሳቸው ያጠፉበት አደገኛ የሰህተት አካሄድ ነው። ለምሳሌ ጌታችን “ማንም ከእነዚህ ከታናናሾቹ ለአንዱ ቀዝቃዛ ጽዋ ውኃ ብቻ በደቀ መዝሙር ስም የሚያጠጣ፤ እውነት እላችኋለሁ፤ ዋጋው አይጠፋበትም” ብሏል። ማቴ. 10፡42

ታዲያ ይህ ማለት አንድ ሰው በእግዚአብሔር ሳያምን፤ ሳይጠመቅ፤ ወዘተ እንዲሁ በደቀ መዝሙር ስም ቀዝቃዛ ውኃ በማጠጣት ብቻ የዘለዓለም ሕይወትን ይወርሳል ማለት ነው? አይደለም! አንድ ሌላ ምሳሌ ብንጨምር መድኃኒታችን “ነፍሱን በዚህ ዓለም የሚጠፋ ለዘላለም ሕይወት ይጠብቃታል” ብሏል። ዮሐ. 12:25 ይህ ማለት ግን ሳያምን፤ ሳይጠመቅ፤ ከቅዱስ ሥጋውና ከክቡር ደሙ ሳይቀበል፤ . . . ነፍሱን ስለ ጠፋ ብቻ የዘላለም ሕይወትን ይወርሳል ማለቱ አለመሆኑ ግልጽ ነው። ስለዚህ አንድን የእግዚአብሔርን ቃል ከተነገረበት ዳራ አውጥቶ ያን ጉዳይ በተመለከተ የተነገረውን ሌላውን የእግዚአብሔር ቃል ያልተጻፈ ያህል ረስቶና ትቶ “መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል”፤ “የጌታ ትምህርት ይህ ነው” እያሉ በድፍረት መናገር ትርፉ ለተናጋሪውም ሆነ ለሰሚው ተያይዞ መጥፋት ብቻ ነው።

3. መንግሥት ሰማያትን መውረስ

በጥምቀት በምናገኘው የእግዚአብሔር የልጅነት ጸጋ የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ የምንችል ባለ ተስፋዎች እንድንሆን ያደርገናል። ልጅ ያልሆነ ርስት የመውረስ መብት እንደ ሌለው ሁሉ በጥምቀት ዳግመኛ ያልተወለደና የእግዚአብሔርን የልጅነት ጸጋ ያላገኘ ሰውም በራሱ ምግባር ትሩፋት የቱንም ያህል ሰማይ ቢደርስ እንኳ የእግዚአብሔርን መንግሥት መውረስ አይችልም። የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ ወደ መንግሥት ሰማያት ለመግባት የሚያስችል ምንም ዓይነት የሰው ልጅ ምግባርና ተጋድሎ የለም፤ ሊኖርም አይችልም። የእግዚአብሔር መንግሥት በዚህ ዓለም ገንዘብም ሆነ በሰው ተጋድሎ የምትገዛና የምትዋጅ አይደለችም። በሰው ጽድቅ ብቻ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት የሚቻል ቢሆን ኖሮ አካላዊ ቃል ሰው መሆኑንና ያን ሁሉ የማዳን ጉዞ መንገዝ ባላስፈለገው ነበር። ሰው በራሱ ተጋድሎ ብቻ መጽደቅ በችል ኖሮ ሐዋርያው “በከንቴኬ ሞተ ክርስቶስ - እንግዲያ ክርስቶስ በከንቴ ሞቷ!” እንዳለው የክርስቶስ ሞት አላስፈላጊ በሆነ ነበር። ግን አይደለም፤ እግዚአብሔር የሰጠንን ጸጋ ለመቀበል በጥምቀት የእግዚአብሔር ልጆች ሆነን ካልተወለድን በስተቀር ከእናት ከአባት በተወለድነው ተፈጥሯዊና ሥጋዊ ልደት መንፈሳዊና ሰማያዊ የሆነውን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ እንችልም። ስለዚህ የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ ጥምቀት የግድ አስፈላጊ ነው።

ለዚህ ነው ጌታችን “ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም” በማለት ግልጽና የማያሻሻ ጽኑ ዐዋጅ የተናገረው። እንዲሁም በአጽንዖት በድጋሚ እዚያው ላይ “እውነት እውነት እልሃለሁ፤ ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም” በማለት ያስተማረን ለዚህ ነው።

ልጅነታችን መንግሥቱን የምንወርስ ለመሆናችን መያዣ (ዐረቦን) ነው። ቅዱስ ጳውሎስ “ወወህበን ዐረቦን መንፈስ - የመንፈሱን መያዣ ሰጠን” በማለት የገለጸው ይህን ምሥጢር ነው። 2 ቆሮ. 5: 5 አንድ ሰው አንድን ዕቃ ሲገዛ ወዲያውኑ ሙሉ ዋጋውን በገንዘብ ከፍሎ ካልወሰደው “ዕቃውን እገዛዋለሁ፤ ይቀመጥልኝ” ቢል ያን ዕቃ በእርግጥ የሚገዛውና ተመልሶ መጥቶ ሙሉ ዋጋውን ከፍሎ የሚወስደው መሆኑን ለማረጋገጥ የተወሰነ የመያዣ ገንዘብ ወይም ቀብድ አስቀድሞ ይከፍላል። ቀብድ ከከፈለ ያን የከፈለውን ገንዘቡን ሚዳ ላይ ትቶ ስለማይቀር ተመልሶ መጥቶ ሙሉ ዋጋውን ከፍሎ ያን ዕቃ እንደሚወስደው ማረጋገጫ ወይም መያዣ ይሆናል። ቅዱስ ጳውሎስ የእኛንም ጉዳይ የገለጸው እንዲህ ባለ ሁኔታ ነው።

ይህም ማለት ዛሬ ልጅነትን በጥምቀት አግኝተናል፤ መንግሥቱን ግን ገና አልወረሰንም፡፡ ታዲያ መንግሥቱን የምንወርስ ስለ መሆናችን ማረጋገጫው ወይም ዋስትናው ምንድን ነው? የሚል ሰው ቢኖር መያዣው በጥምቀት የልጅነትን ጸዕ ማግኘታችን ነው፡፡ በጥምቀት የሚገኘውን የልጅነት ጸዕ እንደ ዐረቦን ስለ ያዘን “ትምጸእ መንግሥትከ - መንግሥትህ ትምጣልን” እያልን ደጅ የምንጠናትን መንግሥቱን ደግሞ በጊዜው ጊዜ ስትገለጥ በቸርነቱ ያወርሰናል ማለት ነው፡፡ “ልጅም ከሆንህ ደግሞ በክርስቶስ የእግዚአብሔር ወራሽ ነህ” ተብሏልና፡፡ ገላ. 4፡7 እንዲሁም “ልጆች ከሆንን ወራሾች ደግሞ ነን፤ ማለት የእግዚአብሔር ወራሾች ነን፤ አብረንም ደግሞ እንድንከበር አብረን መከራ ብንቀበል ከክርስቶስ ጋር አብረን ወራሾች ነን” ተብሏል፡፡ ሮሜ 8፡15-17 ስለዚህ ጥምቀት የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ የሚያስችለንን ታላቁን ጸዕ - የእግዚአብሔርን ልጅነት - የምናገኝበት ድንቅ ምሥጢር ነው፡፡

ስለሆነም “ጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት ከመግባት ጋር አንዳች ግንኙነት የለውም” የሚለው የተሐድሶዎች ትምህርት ባለቤቱ አምላካችንና መድኃኒታችን አያሱስ ክርስቶስ በማይታበል ቃሉ “እውነት እውነት አልሃለሁ፤ ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም፤ እውነት እውነት አልሃለሁ፤ ሰው ከውጋና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም” ብሎ ካስተማረው ትምህርት ጋር ተቃራኒ ነው ማለት ነው፡፡ እንዲሁም ጌታችን “ያመን የተጠመቀ ይድናል” ብሎ ትምህርት ጋርም በቀጥታ የሚቃረን ነው፡፡ ጌታችን ለመዳን መጠመቅ አስፈላጊ መሆኑን፤ በጥምቀት ከውጋና መንፈስ ያልተወለደ ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ እንደማይችል አስተማረን፡፡ ተሐድሶዎች ደግሞ ጥምቀት ለመዳን ምንም ጥቅም እንደ ሌለው ይነግሩናል፡፡

ተሐድሶዎች “ሐዋርያው ጳውሎስ ከጌታ ከተገናኘ በኋላ በአጋጣሚ ከመጠመቁ በፊት ሞቶ ቢሆን እንኳን ገነት ይገባ ነበር” በማለት የፈጠራ ትምህርታቸውን ሊነቡዋቸው ሞክረዋል፡፡ ይህ ትምህርታቸው ፍጹም እንግዳና ሰው ወራሽ (ተሐድሶ ወራሽ) የሆነ ትምህርት እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም፡፡ ይህ ሰይጣን በገነት አባታችን አዳምንና እናታችን ሔዋንን “በበላችሁ ተን ሞትን ትሞታላችሁ” ብሎ እግዚአብሔር የነገራቸውን ቃል ገልብጦ በተቃራኒው “ሞትን አትሞቱም፤ ከእርሷ በበላችሁ ቀን ዓይኖቻችሁ እንዲከፈቱ እንደ እግዚአብሔርም መልካምንና ክፉን የምታውቁ እንድትሆኑ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ነው እንጂ” ብሎ እንደ ነገራቸው ያለ ተቃራኒ ትምህርት ነው፡፡ ዘፍ. 3፡4-5 የሚናገርበት አንደበትና የተሰወረበት ሰውነት ተለያየ እንጂ ያን ጊዜ በእባብ፤ ዛሬ ደግሞ በሥጋ ወንድሞቻችን በሆኑ ሰዎች አድሮ እውነቱን ሐሰት፤ ሐሰቱን እውነት እያስመሰለ በማቅረብ የሚፈትነን ያው ጥንተ ጠላታችን ዲያብሎስ ነው፡፡ እንዲህ ያለውን “ልዩ ወንጌል” ደግሞ “ገዢ ግን እኛ ብንሆን ወይም ከሰማይ መልአክ ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን። አስቀድመን እንዳልን እንዲሁ አሁን ሁለተኛ እላለሁ፤ ከተቀበላችሁት የተለየውን ማንም ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን” ተብሏልና ልንቀበለው አንችልም፤ መቼምም አንቀበለውም፡፡ ገላ. 1፡6-9

የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ እምነት ብቻ ሳይሆን በማመን ላይ ጥምቀት የግድ ከሆነ፤ ተሐድሶዎች ደግሞ ለመዳን መጠመቅ አያስፈልጋቸውም የሚሉ ከሆነ እነርሱ “መዳን” የሚሉት ምኑን ይሆን? መዳን የሚሉት ምን ዓይነት መዳን ነው? ይህን ሁሉ አመጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነና ሰዎችን ከመዳን መንገድ በተቃራኒ የሚመራ ትምህርት ይዘው ለመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት የተቆረቆሩ መሰለው ለመታየት የሚሞክሩት ተደራሲያቸውን ምን ያህል ቢንቁ ይሆን? ምንው ያውቁብናል፤ ይታዘቡናል ማለት ጠፋ፤ ለነገሩ እግዚአብሔርን የማይፈራ ሐሲና ሰውን እንዴት አድርጎ ሊያፍር ይችላል?

4. ከክርስቶስ ጋር እንድ መሆን፡ በሞቱና በትንሣኤው መተባበር

ጥምቀት የጌታችንን ሞቱንና ትንሣኤውን ማመናችንን በተግባር የምንመሰክርበትና ከሞቱና ከትንሣኤው የምንሳተፍበት ምስጢር ነው፡፡ ይህን ምስጢር ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ገልጿል፡-

ወይስ ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እንደ ተጠመቅን አታውቁምን? እንግዲህ ክርስቶስ በአብ ክብር ከውታን እንደ ተነሣ እንዲሁ እኛም በአዲስ ሕይወት እንድንመሳለስ፤ ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር ተቀበርን። ሞቱንም በሚመስል ሞት ከእርሱ ጋር ከተባበርን ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንተባበራለን ሮሜ 6:3-5

ጌታችን ስለ እኛ ሲል ሞትን በፈቃዱ ተቀብሎ ከዚያም ወደ መቃብር ወርዶ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት እንደ ቆየ እኛም ያን ማመናችንን በተግባር ለመመስከር፡ እንዲሁም ከሞቱ ጋር ለመተባበርና ሞቱን እንደ እርሱ ነፍሳችንና ሥታችን ተለያይተው በተግባር በመሞት ባይሆንም እንኳ በምሳሌ ለመነተፍ እንጠመቃለን፡፡ ሸነፍረውም ወደ ውኃው ሦስት ጊዜ እየዘየ እንወጣለን፡፡ ክርስቶስ ወደ መቃብር ወርዶ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት እንደ ቆየ እኛም የፈለገ ዮርዳኖስ አምሳል በሆነው ማየ ጥምቀት ውስጥ ሦስት ጊዜ በመግባት ከሞቱ ጋር እንተባበራለን፤ ማለትም ሞቱን በተግባር እንሳተፋለን፡፡ በመጨረሻም ጌታችን ሞትንና የመቃብርን ይዞ የማስቀረት ኃይል፡ ሰውነትን የማፍረስና የመለወጥ ኃይሉን ድል አድርጎ ዳግመኛ ላይሞት እንደ ተነሣ እኛም ከውኃው እንወጣለን፡፡

በጥምቀት መዳናችን (ድንገታችን) የተገኘው በጌታችን በሞቱና በትንሣኤው መሆኑን ማመናችንን በተግባር እንመሰክራለን፡፡ ከሕማማቱና ከትንሣኤው በምሳሌም ቢሆን እንሳተፋለን፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ “ሞቱንም በሚመስል ሞት ከእርሱ ጋር ከተባበርን ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንተባበራለን” በማለት በሞቱ መተባበር በትንሣኤው ለመተባበር ቅድመ ሁኔታ መሆኑን ገልጿል፡፡ ከክርስቶስ ጋር በሞቱ የምንተባበረውና ከእርሱ ጋር አንድ የምንሆነው ደግሞ በጥምቀት ምስጢር ነው፡፡ ይህም “ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እንደ ተጠመቅን አታውቁምን?” በማለት የገለጸው ነው፡፡ ወደ ውኃው ውስጥ በመግባት ሞቱን በሚመስል ሞት ክርስቶስ ስለ እኛ ከተቀበለው አማናዊ ሞቱ ጋር እንተባበራለን፤ ሞቱን እንሳተፋለን፡፡ ሞቱን ስንሳተፍ ደግሞ ከዚያ ቀጥሎ የሚገኘውን “ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንተባበራለን” ተብሎ የተነገረውን ተስፋ እናገኛለን፡፡

በምስጢር ጥምቀት አማካይነት ሞቱን በሚመስል ሞት ከክርስቶስ ጋር ያልተባበረ (አንድ ያልሆነ) ግን ከዚያ የሚገኘውን ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ከክርስቶስ ጋር እንድ መሆንን ሊያገኝ አይችልም፡፡ ምክንያቱም “ትንሣኤውን በሚመስል ትንሣኤ ከክርስቶስ ጋር መተባበር” ከዚያ በፊት በሚፈጸመው “ሞቱን በሚመስል ሞት ከክርስቶስ ጋር በመተባበር” ቅድመ ሁኔታ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ነው፡፡ ቅድመ ሁኔታ የሆነው ካልተሟላ በስተቀር ከዚያ ቀጥሎ የሚመጣው ሊኖር አይችልምና፡፡ ስለዚህ በጥምቀት የምስጢር በር ያላለፈ ማንም ሰው ቢሆን በክርስቶስ የሕይወትና የክብር ትንሣኤ ለመነሣት አይችልም፡፡ በትንሣኤ ዘጉባኤ መነሣቱ ባይቀርም ትንሣኤው ግን የሐሳር እንጂ የክብር አይሆንለትም፡፡

ከዚህም ጋር ሦስት ጊዜ በውኃው ውስጥ መግባታችንና መውጣታችን ስመ አብን ስመ ወልድንና ስመ መንፈስ ቅዱስን ለመመስከርና ምስጢር ሥላሴን ለመግለጥ ነው፡፡ ጌታችን “በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምጃቸው” ብሏልና፡፡ ማቴ. 28:19 ይህ ለመዳን ወሳኝ ሱታፌ ነው፡፡ እንዲህ በማድረግም ሞቱን በሚመስል ሞት ከእርሱ ጋር በመተባበር በትንሣኤውም እንተባበራለን፤ ማለትም ሞትን በገደለው ሞቱ በመሳተፍ ሕይወትን ያስገኘልንና የክብረት ትንሣኤውን እናገኛለን፤ ዘለዓለማዊ ለሆነው የሕይወት ትንሣኤ እድምተኞች እንሆናለን፡፡

በዚህ ዓይነት ያልተጠመቀ ሰው ከክርስቶስ ጋር ኅብረት የለውም፡፡ ያልተጠመቀ ሰው ክርስቶስ በሞቱ ሞትን ድል ማድረጉን አምኖ ይህን እምነቱን (በጥምቀት) ስላልመሰከረና ሞቱን በሚመስል ሞት (ወደ ውኃ ውስጥ በመጣጣትና በመጠመቅ) ከክርስቶስ ጋር ስላልተባበረ በትንሣኤው ሊተባበር አይችልም፡፡ ይህም ማለት በክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው የተገኘውን የሕይወት ትንሣኤን ሊያገኝ አይችልም፡፡ ይህ የሞት ድል መነሣት ለእያንዳንዳችን የሚደርሰን ሞቱን በሚመስል ሞት በጥምቀት ውስጥ ስናልፍ ብቻ ነው፡፡ በጥምቀት ከእርሱ ጋር በመተባበር ካልሆነ በስተቀር በሞት ላይ በአዋጅ የተደረገው ሽረትና ድል መንሣት ለማንም ሊደርሰው አይችልም፡፡ ስለዚህ ጥምቀት በሞት ላይ የተገኘውን ድል አድራጊነትና አሸናፊነት፣ እንዲሁም በዕለተ ምጽአት የሕይወት ትንሣኤን ለመነሣት ለሚፈልግ ለእያንዳንዱ ሰው ሁሉ መፈጸም ያለበት ታላቅ ምሥጢር ነው፡፡

የጥምቀት ምሳሌ መሆኑን ቅዱስ ጳውሎስ "አባቶቻችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ፤ ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ፤ ሁሉም መሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ" በማለት በገለጸው መንገድ በደመናና በባሕር ያልተጠመቁ ከመሴ ጋር መተባበር አይችሉም ነበር፡፡ 1 ቆሮ. 10:1-2 ከመሴ ጋር አንድ ሆነው በእርሱ መሪነት ወደ ምድረ ርስት ከነፃ መንገድ፣ ከሰማይ የወረደውን መና መመገብ፣ ከዓለት የፈለቀውን ውኃ መጠጣት የቻሉት በደመናና በባሕር የተጠመቁት ብቻ ነበሩ፡፡ እንደዚሁም ሁሉ በጥምቀት ምሥጢር ያልተሳተፈ ሰው ከክርስቶስ ጋር አንድ ለመሆን፣ ሥጋውንና ደሙን ለመቀበልና ወደ መንግሥተ ሰማያት ጉዞ ለመጀመር አይችልም፡፡ እንዲህ ያለው ሰው ገና በግብጽ ውስጥ በባርነትና በመከራ እንዳለ ሰው ነው፡፡

5. ክርስቶስን ለመልበስ

አሮጌውን አዳማዊ ሰውነታችንንና ማንነታችንን እስመግደን "አዲስ ሰው" የተባለ ዳግማዊ አዳም ኢየሱስ ክርስቶስን የምንስብስውም በጥምቀት ነው፡፡ ስለሆነም ጥምቀት ለሕይወት የሆነ አዲስ ሰውነትን ገንዘብ የምናደርግበት ምሥጢር ነው፡፡ "የተጠመቃችሁ ሁላችሁ ክርስቶስን ለብሳችኋልና" እንዳለ፡፡ ገላ. 3:27 ያልተጠመቀ ሰው ገና አሮጌውን ሰውነት (የበደለውንና ከዚህም የተነሣ የተራቆተውን የአዳም ሰውነት) እንደ ለበሰ ነው፡፡ ያለ ጥምቀት በስተቀር ማንም ቢሆን ክርስቶስን ሊስብስና አዲስ ተፈጥሮን ገንዘብ ሊያደርግ አይችልም፡፡ የተጠመቁ ምእመናን "አሮጌውን ሰው ከሥራው ጋር ገፋችሁታልና፤ ... የሚታደሰውን አዲሱን ሰው ለብሳችሁታል" ተብሎ የተነገረላቸው ናቸው፡፡ ቆላ. 3:9-10

ተጠማቂ (ለጠመቅ ያለ ሰው) ወደ ማየ ጥምቀቱ ሲገባ ልብሱን አውልቆ ዕራቁቱን የሚጠመቀውም ለዚህ ነው፡፡ ከመጠመቁ በፊት ያለው ሰውነት ከፈጣሪው ጋር በመጣላቱ የተራቆተውንና ከዚያም የተነሣ ቢቸግረው የበለሰ ቅጠል ሰፍቶ ኃፍረቱን ለመሸፈን የሞከረውን የቀደመውን አዳማዊ ሰውነት ይወክላል፡፡ ተጠማቂው ከተጠመቀ በኋላ ከማየ ጥምቀቱ ሲወጣ ደግሞ ነጭ ልብስ ይለብላል፡፡ ይህም በጥምቀት ንጹሕ መሆኑንና ንጹሕ ባሕርይ ኢየሱስ ክርስቶስን መልበሱን የሚያመለክት ነው፡፡ ከጥንት ዘመን ጀምሮ ክርስቲያኖች ሲጠመቁ ለአንድ ሳምንት ያህል ነጭ ልብስ ይለብሱ እንደ ነበር የሚያስረዱ ትውፊታዊ ታሪኮች አሉ፡፡ ያ ትውፊት በብዙዎቹ ዘንድ ቢጠፋም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ግን እሁንም ድረስ አለ፡፡ ወደ ቤተ ክርስቲያን ስንሄድና በመንፈሳዊ በዓላትና አገልግሎቶች ጊዜ ቢያንስ ነጭ ነጠላ መስቀለኛ አጣፍቶ የመልበስ ባህል ከዚያ የመጣና እስካሁንም ተጠብቆ ያለ ክርስቲያኖዊ ትውፊት ነው፡፡ ቅድስት ቤተ ክርስቲያኖችን ምሥጢረ ሃይማኖትን ከነትውፊታዊ ውበቱ ጠብቃ ከዛሬ የደረሰች ናት፡፡ በፕሮቴስታንታዊ የፕሮፓጋንዳ ነፋስ እንደ ገለባ የተወሰዱ ወገኖቻችንም የትዕቢትና የተንኮል ጫማቸውን አውልቀው፣ ባላወቁት ነገር ደርሶ ፈራጅና ነቃፊ መሆንን ትተው በትሕትና ወደ ውስጧ ገባ ብለው በመንፈስ ሕሊና ሆነው ለመረዳት ቢሞክሩ ጥሩ ነበር፡፡

ተጠማቂ በምስጢር ጥምቀት በዕለተ ዓርብ ከጌታችን ጎን በፈሰሰው ማየ ገበ ልጅነትን፤ ሥርየተ ኃጢአትን፤ አዲስ ሰውነትን ያገኛል። ባለመታዘዝ ምክንያት ያስጎዳንን የቀደመውን አባታችን ቀዳማዊ አዳምን ትተን ያዳነንን ዳግማዊ አዳም ኢየሱስ ክርስቶስን እንለብሳለን። “ወእንትሙስ እለ ተጠመቅሙ ክርስቶስሃ ለበስክሙ - ከክርስቶስ ጋር አንድ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ ሁላችሁ ክርስቶስን ለብሳችኋል” እንደ ተባለ። ገላ. 3:27

በእጠቃላይ ጥምቀት ተሐድሶዎች እንደሚሉት ለመዳን ምንም ጥቅም የሌለው፤ እንዲሁ ለይስሙላ ወይም ለአባልነት መታወቂያ ብቻ የሚፈጸም ሥነ ሥርዓት ወይም “ሚዳዊ ምልክት” ሳይሆን ለመዳን ወሳኝ ምስጢር ነው። መድኃኒታችን “ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” በማለት ግልጽ በሆነ ሁኔታ ያለ ጥምቀት ድንገት የሌለ መሆኑን ተናግሯል። ማር 16:16። “ያላመነ፤ ያልተጠመቀ ይፈረድበታል” በማለት ፋንታ “ያላመነ ይፈረድበታል” ያለው ያላመነ ሰው ለመጠመቅ የሚፈልግበት ምክንያት ስለሌለው ነው። ምክንያቱም አንድ ሰው የሚጠመቀው የጥምቀትን ጥቅም ሲረዳና ሲያምን ነው። ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ሐዋርያው ፊልጶስን “ነዋ ማይ ወመት ይከልለኝ ተጠምቆ - እነሆ ውኃ፤ እንዳልጠመቅ የሚከለክለኝ ምንድን ነው?” ብሎ የጠየቀው ለመዳን ጥምቀት አስፈላጊ ምስጢር መሆኑን፤ በእጠቃላይ ለመዳን ምን ማድረግ እንደሚያስፈልገው ያስተማረውን ትምህርት ስላመነ ነበር። ባያምን ኖሮ ስለ መጠመቅ እንዲያ ብሎ ባልጠየቀ ነበር።

ቅዱስ ፊልጶስም “ይደልወከ ከሙ ትእመን ዘፍጹም ልቡናክ - በፍጹም ልብህ ልታምን ይገባሃል” አለው። እርሱም “አን አላምን ከሙ ኢየሱስ ክርስቶስ ወልዱ ለእግዚአብሔር - ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ አምናለሁ” በማለት እምነቱን መስክሮ ተጠመቀ። የሐዋ. 8:35-38 የማያምን ሰው መጠመቅ አይፈልግም፤ ሊጠመቅም አይገባውም፤ ቢጠመቅም አይጠቅመውም፤ ይልቁንም የባሰ ዕዳ በደል ይሆንበታል። ይህ እምነት ወሳኝ ስለሆነ ሕፃናት ሊጠመቁ የክርስትና እናት ወይም አባት ስለ እነርሱ ጸሎተ ሃይማኖትን እንዲደግሙላቸውና ሲያድጉም ሃይማኖታቸውን እንዲያስተምሯቸው በእግዚአብሔር ፊት አደራ ይቀበላል፤ ቃልም ይገባል።

ይህ “ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” የሚለው ቃል ወንጌል የሕፃናትን ጥምቀት የሚከለክል አይደለም። ይልቁንም ጥምቀት ለእነርሱም አስፈላጊ መሆኑን የሚያሳይ ነው እንጂ። ምክንያቱም ጥምቀት ለመዳን አስፈላጊ እንደ መሆኑ መጠን እነርሱም ይድኑ ዘንድ ሊጠመቁ ግድ ይላልና። በመሠረቱ ይህ ቃል የተነገረው በተለያዩ ምክንያት ሳይጠመቁ ላይኑና ማመን በሚችሉበት ዕድሜ ላይ ለደረሱ ሰዎች ነው እንጂ የሕፃናት ጥምቀትን በተመለከተ የተነገረ አይደለም። ለምሳሌ ቅዱስ ዳውሎስ። “ሊሠራ የማይወድ አይብላ ያለው መሥራት እየቻሉ በስንፍና ምክንያት መሥራት የማይወዱትን በተመለከተ እንጂ በዕድሜ ሕፃናት የሆኑትንና በተለያዩ ምክንያቶች መሥራት የማይችሉትን የሚመለከት አለመሆኑ ግልጽ ነው። 2 ተሰ. 3:10

ያውም “ሊሠራ የማይወድ አይብላ” አለ እንጂ “የማይሠራ አይብላ” አላለም። “ያመነ የተጠመቀ ይድናል” የሚለውም አዋቂቶችን በተመለከተ የተነገረ እንጂ ሕፃናትን በተመለከተ የተነገረ አይደለም። ሳይጠመቅ ቆይቶ ማመን በሚችልበት ዕድሜ የደረሰ ሰው ግን ከመጠመቁ በፊት የክርስትናን ትምህርት በሚገባ ሊማርና ሊያምን ይገባዋል። ከክርስቲያን ቤተሰቦች የተወለዱ ሕፃናት ግን በአርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት መሠረት ወንዶች በተወለዱ በአርባ ቀን፤ ሴቶች ደግሞ በሰማንያ ቀናቸው ይጠመቃሉ። ከዚያም ትምህርቱን ደግሞ እያደጉ በኢደት ይማራሉ። ይህ የጥምቀት አፈጻጸም ሥርዓት ነው። ዋናው መሠረታዊው ነገር ጥምቀት ለመዳን ያለው አስፈላጊነትና ወሳኝ ሚና ነው። የሕፃናት ጥምቀትም ከጥንት ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ ሲሠራበት የኖረ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ትውፊታዊ ነው። የሐዋ. 16:33 ፤ 1 ቆሮ. 1:15

ክርስቶስ ራስ ነው፤ ምእመናን ሁሉ የእርሱ አካላት ናቸው። በእርሱ እንድንኖር የሚያደርገን፤ የእርሱ አካል የሚያደርገን፤ ክርስቶስን በውስጣችን እንዲሳልብን የሚያደርገን ጥምቀት ነው። ጥምቀት አዲስ ተፈጥሮ፤ አዲስ ልደት ነው። በትንሣኤ ዘገባኤ ለሁሉም ከመሰጠቱና ፍጻሜውን ከማግኘቱ በፊት (አስቀድሞ) ዘላለማዊ ሕይወት በምእመናን ዳግም ልደት ይገልጻል፤ ይኸውም የሚሰጠውና የሚከውነው በጥምቀት ነው። በጥምቀት ምእመናን ከጌታ ጋር የሚያደርጉት ረቂቅ ተዋሕዶ፤ የሚመጣው ሕይወት እና የትንሣኤ ዘር የሚዘራበትና መሠረቱ የሚጣልበት ድንቅ ምሥጢር ነው። 2 ቆሮ. 3:18 ፤ 4:10፤ 14፤ 5:12

3.7.2.1.3 ጥምቀት በጥንት ሲቃወን አባቶች ስስተምህሮ

ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ ታላላቅና ቀደምት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ስለ ጥምቀት ካስተማሩት ትምህርት መካከል የተወሰኑትን እንመለከታለን።

- ❖ “ለማያምኑት አልቅሱላቸው፤ የጥምቀትን ማኅተም ሳያገኙ ለሞቱት አልቅሱላቸው። እነርሱ ከመንግሥተ ሰማያት ውጭ ናቸውና ልናለቅሰላቸው ይገባናል። ‘ሰው ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በስተቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም’ ተብሏልና። (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትርጓሜ ፊልጵስዩስ፤ ክፍለ ትምህርት 3)
- ❖ “ጥምቀትን ለኃጢአት ሥርየት ሰጠን፤ እንዲሁም በዚህ በጥምቀት ከፍጹ እንድንድንና መንግሥቱን እንድንወርስ አደረገን።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትርጓሜ ወንጌለ ማቴዎስ፤ ክፍለ ትምህርት 61፤ ቁ. 2)
- ❖ “ጥምቀት ከኃጢአት የሚያነጻ ነው፤ ምስትሥራቱ በደል ነው፤ የመታደስና የአዲስ ልደት ምክንያት ነው። አዲስ ልደት (ዳግም ልደት) ሰንልም በሥጋዊ ዓይን የሚታይ ልደት ነው ብለህ አታስብ። መንፈሳዊ ነገርን ለመረዳት ዘገምተኛ እንደ ነበረው እንደ አይሁዳዊው ኒቆሊዮስ ትልቁን ሰው ሕፃን ወደ መሆን እንለውጠውምና፤ ያረጀውንና ቆዳው የተሸበሸበውን ሰውም ሰውነቱን ወደ ሕፃንነትና ወጣትነት አንመልሰውምና። ነገር ግን ዘላለማዊነት ጸጋ የኃጢአት ጠባሳ የተሸከመውን፤ በክፉ ልማድ የጎለመሰውንና ያረጀውን ሰው ወደ ሕፃናት ይውህና እንመልሰዋለን እንጂ። አዲስ የተወለደ ሕፃን ከክስና ከቅጣት ነጻ እንደ ሆነ ሁሉ በጥምቀት ዳግመኛ የተወለደው ሰውም ከኃጢአት ዕዳ ነጻ ስለሚሆን የሚጠየቅበት አበላ አይኖርበትም። ... በውኃ ስንታጠብ በሞቃና በቆሻሻ ያደፈ ሰውነታችን ንጹሕ እንደሚሆነው ሁሉ በምሥጢረ ጥምቀትም መንፈሳዊ ንጽሕናንና አብርሆትን ገንዘብ እናደርጋለን።” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ፤ በእንተ ጥምቀተ ክርስቶስ)
- ❖ “ማንም ሰው ካልተጠመቀ በቀር መዳንን አያገኝም፤ በውኃ ሳይሆን በደማቸው ከተጠመቁ ከሰማዕታት በስተቀር። ጌታችን ዓለምን በመስቀሉ ባዳነ ጊዜ ጎኑን ተወጋ፤ ያን ጊዜም ደም እና ውኃ ከጎኑ አፈለቀለን። ይህም በሰላም ጊዜ የሚኖሩ ሰዎች በውኃው ይጠመቁ ዘንድ፤ በሰደትና በመከራ ጊዜ የሚኖሩ ሰዎች ደግሞ በደማቸው ይጠመቁ ዘንድ ነው። ሰማዕትነትን ጌታችንም ጥምቀት ብሎታል፤ እንዲህ ሲል፡- ‘እኔ የምጠጣውን ጽዋ ልትጠብቁ፤ እኔም የምጠመቀውን ጥምቀት ልትጠመቁ ትችላላችሁ?’ ሰማዕታት ስለ ክርስቶስ ፍቅር ደማቸውን በማፍሰስና ስለ እርሱ መከራ በመቀበል የእምነታቸውን ምስክርነት በደማቸው ይሰጣሉና። ማቴ. 20:22 ፤ 1 ቆሮ. 4:9” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ በእንተ ጥምቀት፤ ትምህርት 3፤ ቁ. 10)

ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም እንዲህ አለ:-

❖ "... ክርስቶስ ከመስቀሉ በፊታችን ወደሚታየን ወደሚቀበርበት ቦታ [ወደ ጎልጎታ] እንደ ተወሰደ እናንተም [አዲስ ተጠግቂ ምእመናን] ከእነዚህ ነገሮች በኋላ አምላካዊ የሆነው የጥምቀት ምስጢር ወደሚፈጸምበት ወደ ተቀደሰው የውኃ መጠመቂያ ገንዳ (ማየ ጥምቀት)፤ እንድትሄዱ ሆኖችሁ። እያንዳንዳችሁም በስመ አብ በስመ ወልድ በስመ መንፈስ ቅዱስ ማመናችሁን ተጠየቃችሁ። እናንተም ማመናችሁን መስከራችሁ፤ ወደ መጠመቂያው ውኃም ሦስት ጊዜ እየገባችሁ ወጣችሁ፤ በዚህም ክርስቶስ በመቃብሩ ሦስት ቀን መቆየቱን እየመሰከራችሁ ነው። መድኃኒታችን በልበ ምድር ውስጥ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት እንዳሳለፈ እናንተም መጀመሪያ ወደ ማየ ጥምቀቱ ከገባችሁ በኋላ ከውኃው መውጣታችሁ ጌታችን በመሬት ውስጥ ያሳለፈውን የመጀመሪያውን ቀን ያመለክታል (ይገልጻል)፤ ወደ ውኃው በመግባታችሁ ደግሞ በክርሠ ምድር ያሳለፈውን ሌሊቱን ያመለክታል (ይገልጻል)፤ በሌሊት ያለ ሰው እንደማያይ፤ በቀን ያለ ግን ማየቱ እንደሚችል እንዲሁም ወደ ውኃው በመውረድ ጊዜ እንደ ሌሊቱ ምንም አላያችሁም፤ ከውኃው በወጣችሁ ጊዜ በቀን የሚመላለስ ማየት እንዲችል እናንተም እንደዚሁ ነበራችሁ።

"እንደዚሁም እንዲያ በምታደርጉበት በዚያው በአንድ ጊዜ እየሞታችሁና እየተወለዳችሁ ነበር፤ ያ የድንኳኑችን ውኃም (Water of salvation) በአንድ ጊዜ መቃብራችሁም፤ እናታችሁም ነበር። ሰሎሞን 'ለመወለድ ጊዜ አለው፤ ለመሞትም ጊዜ አለው' ብሎ ስለ ሌሎች የተናገረው ለዚህ ተስማሚ ሆኖ ይገኛል። መክ. 3:2 ሆኖም ይህ ለእናንተ የሚፈጸመው 'ለመሞት ጊዜ አለው፤ ለመወለድም ጊዜ አለው' በሚል በተቃራኒ ቅደም ተከተል ነው። እነዚህ ሁለቱም (መሞትና መወለድ) የሚፈጸሙት በአንድ ጊዜ ነው። ልደታችሁም ከሞታችሁ ጋር እጅ ለእጅ ተያይዞ አብሮ ጎን በጎን የተፈጸመ ነው።"

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 20፡ በእንተ ጥምቀት፡ ቁ. 4)

❖ "እንደት ያለ እንግዳና ለማሰብ የሚደንቅ ነገር ነው፤ ለመጠመቂያ ወደ መጠመቂያው ውኃ ስንገባ ሞትን በአማካይ ሁኔታ በተግባር አልተቀበልንም፤ በእውነትም አልተቀበርንም፤ አልተከታተልንም፤ ሞተንም አልተሞተንም፤ እነዚህን ሁሉ የተነካፍነው በምሳሌ ነው እንጂ። የምናገኘው መዳን ግን እንደምንሳተፍበት መንገድ ምሳሌያዊ ሳይሆን አማካይ ነው። ክርስቶስ በእውነት ተሳታፊ፤ በእውነት ወደ መቃብር ወርዶ ተቀብሯል፤ ከዚያም በእውነት ተነሥቷል፤ እነዚህን ነገሮች ሁሉ እኛ በምሳሌ ተሳትፈን መዳንን ግን በእውነት እናገኝ ዘንድ በነጻ በቸርነቱ ሰጥቶናል። ምን ዓይነት ዕውቀት ድንቅ የሆነ ሰውን መውደድና ቸርነት ነው፤ ክርስቶስ ንጉሐት በሆኑ እጆቹ ላይ በችንካር ተቸነከረ፤ ሕማማትንም ተቀበለ፤ በእኔ ግን ያለ መቸንከር፤ ያለ ሕማምና ያለ ጭንቅ በእርሱ የደረሰው ችንካርና ሕማም ሳይደርስብኝ እንዲሁ ሕማሙን በማመንና በምሳሌ በመሳተፍ ማለትም ወደ መጠመቂያው ውኃ በመግባትና በመውጣት ሞቱንና ትንሣኤውን በመመስከርና በመሳተፍ እርሱ በእውነት ሞቶና ተነሥቶ የፈጸመውን መዳን በነጻ ሰጠኝ።"

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 20፡ በእንተ ጥምቀት፡ ቁ. 5)

❖ "ክርስቶስ በሰሜት ሕዋሳት ሊመረመሩና ሊታወቁ የሚችሉ ነገሮችን አይደለም የሰጠን፤ በሚታዩ ነገሮች አማካይነት የተሰጡንና የሚፈጸሙ ምስጢራት ቢኖሩም እንኳ ሁሉንም ምስጢራት በመንፈስ ሕሊና ሊታሰቡ በሚገባቸው ሁኔታ ነው ያደረገው። በጥምቀትም እንዲሁ ነው፤ በጥምቀት የሚሰጠው ጸጋ የሚከናወነውና የሚገኘው በሚታየው በውኃ አማካይነት ነው፤ የሚገኘውን የልጅነት ጸጋና ዳግም ተፈጥሮ የምናውቀው ግን በመንፈስ ነው።

⁷⁰ (Baptismal font)

“መንፈሳዊና ረቂቅ ሆነህ ቢሆን ኖሮ መንፈሳዊ የሆኑትን ጸጋዎች በግልጽ ሊሰጥህ ይችላል ነበር፤ ነገር ግን ነፍስ በሥጋ ውስጥ የተሸፈነች ስለ ሆነች በመንፈስ አእምሮ ልትረዳቸው የምትችላቸውን ነገሮች በሚታዩ ነገሮች እንጸር (አማካይነት) ሰጠህ። አሁን ካለነው ሰዎች ምነው የጌታችንን ገጹን ባየሁት፤ ልብሶቹን ባየንቸው፤ በዳሰስኋቸው ብለው የሚመኙ ብዙዎች አሉ። እርሱን እያያችሁት እኩ ነው፤ እየዳሰሳችሁት ነው፤ እየበላችሁት ነው። እናንተ ልብሶቹን ለማየት ትመኛላችሁ፤ እርሱ ግን ራሱን የሰጣችሁ እንድታዩት ብቻ ሳይሆን እንድትዳስሱትም፤ እንድትበሉትና በውስጣችሁ እንድትቀበሉትም ጭምር ነው።”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትርጓሜ ወንጌላ ማቴዎስ፤ ክፍለ ትምህርት 87፤ ቁ. 4-5)

❖ “ጥምቀት የኃጢአት ሥርየትን ጸጋ የሚያሰጥ ብቻ ወይም ደግሞ የልጅነትን ጸጋ የሚያሰጥ ምሥጢር ብቻ አድርጎ የሚያሰብ ማንም ሰው አይኑር። አም፡ ኃጢአታችንን እንደሚያስተውርይና ንጹሕ እንደሚያደርገን እና የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ እንደሚያድለን እናውቃለን። ከዚህ ባሻገር ደግሞ ጥምቀት ከክርስቶስ ሕማማት የመሳተፍ ምሥጢር ነው። ስለዚህም ምክንያት ዳውሎስ ‘ወይስ ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ የተጠመቅን ሁላችን ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ እንደ ተጠመቅን አታውቁምን? እንግዲህ ክርስቶስ በአብ ከብር ከሙታን እንደ ተነሣ እንዲሁ እኛም በአዲስ ሕይወት እንድንመላለስ፤ ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር ተቀበርን’ እያለ ሎኾ ይናገራል። ሮሜ 6:3 ሐዋርያው እነዚህን ቃላት የተናገረው ጥምቀት የሚያሰጠን ጸጋ የኃጢአትን ሥርየትና ልጅነትን ብቻ እንደ ሆነና ከዚያ ባሻገር ግን ከክርስቶስ ሕማማት የመሳተፍ ምሥጢር ጋር ግንኙነት የለውም ብለው የማሰብ ዝንባሌ ለነበራቸው ሰዎች ነበር።” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 20፤ በእንተ ጥምቀት፡ ቁ. 6)

❖ “. . . ስፍር ቁጥር የሌላቸውን መልካም ነገሮችን የተመላውን ምሥጢር ጥምቀትን ሰጠን፤ ቅዱስ ቄርባንን ሰጠን፤ መንግሥተ ሰማያትን ተሰፋ አድርጎ ሰጠን፤ እንዲሁም ሊነገሩ የማይችሉትን መልካም ነገሮች ሁሉ ሰጠን።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትርጓሜ ወንጌላ ማቴዎስ፤ ክፍለ ትምህርት 66፤ ቁ. 5)

❖ “አሁን ደግሞ ይህን ነገር ወደ ማስተዋል እንሂድ። ቅዱስ በሆነው በምሥጢር ጥምቀት የምናገኘው ምንድን ነው? ከአሁን ወዲያ ሞት በማያገኘው ሕይወት መሳተፍንና ገንዘብ ማድረግን አይደለምን? ክርስቲያን ነኝ ከሚሉ ሰዎች መካከል ማንም ሰው ቢሆን ይህን ይከፋል ብዬ አላሰብም።” (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘቲሲስ፡ ትምህርት በእንተ መንፈስ ቅዱስ)

❖ “እነዚህ [ክህናት] በእውነት በጥምቀት የሚገኘውን ዳግም ልደት አደራ የተሰጡና የሚፈጽሙ ናቸው። በእነርሱ አማካይነት በሚፈጸመው የጥምቀት ምሥጢር ክርስቶስን እንለብሳለን፤ ከእግዚአብሔር ልጅ ጋር አብረን እንቀበራለን፤ የዚያ ቅዱስ ራስ [የኢየሱስ ክርስቶስ] አካላትም (ብልቶች) እንሆናለን።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ በእንተ ክህነት፡ መጽሐፍ 3፤ ቁ. 6)

❖ “የመጠመቂያውን ውኃ ተራ ውኃ አድርገህ አትመልከተው፤ በውኃው አማካይነት የሚሰጠውን መንፈሳዊ ጸጋ እንጂ። . . . ውኃው በሰመ አብ በሰመ ወልድ በሰመ መንፈስ ቅዱስ ሲባረክ በመንፈስ ቅዱስ ቀዳሽነት አማካይነት አዲስ የሆነ የመቀደስን ኃይል ገንዘብ ያደርጋልና።” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ በእንተ ጥምቀት፡ ቁ. 3)

⁷¹ (These verily are they who are entrusted with the pangs of spiritual travail and the birth which comes through baptism: by their means we put on Christ, and are buried with the Son of God, and become members of that blessed Head.)

❖ “... ይህን የምለው እኔ ከራሴ አይደለም፤ ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው እንጂ፤ ማንም ቢሆን ከውኃና ከመንፈስ ዳግመኛ ካልተወለደ በስተቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም፤ ብሏል። በውኃ የሚጠመቅ ሆኖ ነገር ግን በመንፈስ ዳግመኛ ለመወለድ የተገባ (የበቃ) ሆኖ ያልተገኘ ማንም ቢሆን ፍጹም የሆነውን ጸጋ በምልዓት አያገኝም፤ እንዲሁም የመልካም ምግባር ሕይወት በሚገባ ያለው ደገኛ የሆነ ሰው ቢሆን እንኳ በውኃ አማካይነት በሚፈጸመው ጥምቀት ካልታተመ በስተቀር ወደ መንግሥተ ሰማያት ሊገባ አይችልም። ይህ ከባድ አባባል ሊመስል ይችላል፤ ግን የእኔ የራሴ ቃል ሳይሆን ይህን ያወጀው ራሱ ባለቤቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የዚህ አባባል ማስረጃውና ማረጋገጫውም ከቅዱስ መጽሐፍ አለ። ቆርኔሊዎስ መላእክትን እስከ ማየት የደረሰ ጻድቅ ሰው ነበር፤ ጸሎቱና ምጽዋቱም ለመልካም ተግባሩ መታሰቢያ ይሆን ዘንድ በሰማያት በእግዚአብሔር ዘንድ ያረገለት ሰው ነበር። ሆኖም ግን ጴጥሮስ ወደ እርሱ ተልኮ መጥቶ ይድን ዘንድ መጠመቅ እንዳለበት ነገረው፤ እርሱም እንደዚያው አደረገ።” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ በእንተ ጥምቀት፤ ትምህርት 3፤ ቁ. 4)

ቅዱስ ነርኑርዮስ ዘኮሲስ ስለ ጌታችን ጥምቀት ባስተማረው ትምህርት ላይ ስለ ጥምቀት ሰፊ ባለ ሁኔታ በብሉይ ኪዳን የተነገሩ ትንቢቶችንና የነበሩ ተምሳሌቶችን በመተርጎምና በማመሥጠር በጥልቀት አስተምሯል። ከዚህ ትምህርቱ ውስጥ የሚከተለውን ብቻ እንመልከት፡-

❖ “ከጌታችን ከስቅለቱ በኋላ የተጻፉት ወንጌላት ብቻ ሳይሆኑ ከሥጋዊው በፊት የተጻፉት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትም እኛ አዲስ ልደትን ስለምናገኝበት ስለ ምሥጢረ ጥምቀት ደግመውና ደጋግመው በተለያዩ ሁኔታ በተምሳሌትና በምሳሌያት ጽፈዋል። ጥምቀት በቃልም በድርጊትም አስቀድሞ ይነገር ነበር። የአብርሃም አገልጋይ የነበረችው አጋር ከአመኔቷ ከሣራ ጋር ተጣልታ ልጇን እስማኤልን ይህ በተሰደደች ጊዜ በአቅማዳዋ የያዘችው ውኃ ስላለቀባት (የአይሁድ ምክራብ ለዘላቂ ሕይወት የሚሆን ውኃን ትሰጥ ዘንድ የማይቻላት ነበርና) ውኃ ከማጣቷ የተነሣ ከልጇ ጋር ከውኃ ጥም የተነሣ ለሞት በተቃረበች ጊዜ መልአክ እግዚአብሔር በድንገት ተገልጦ የሕይወት ውኃ ምንጭን አሳያት። ከዚያ የውኃ ምንጭ ጠጥታም ራሷንና ልጇን ከሞት አተረፈች። ተመልከት፤ ይህ የምሥጢራዊው የጥምቀት ምሳሌ እንደ ነበር አስተውል፤ ገና ከመጀመሪያው ከጥንት ጀምሮ በጥፋትና በሞት ላይ ለነበረው ሰው መዳን የመጣለት (የሆነለት) ከዚያ በፊት ያልነበረና እንደ ተአምራዊ ሥጦታ ሆኖ በመልአኩ አማካይነት በተሰጠ የሕይወት ውኃ መሆኑን አስተውል።

“... እንደ ጥናም በኋላ ዘመን በተዳረ ጊዜ [ይስሐቅ] የአብርሃም አገልጋይ ሚስት የምትሆነውን ፊልጎ ያመጣለት ዘንድ በተላከ ጊዜ ርብቃን ያገኛት ከውኃው ጉድጓድ አጠገብ ነበር። ክርስቶስ የሚገኝበትን ዘር ያስገኘው ጋብቻ መሠረቱ የተጣለውና የመጀመሪያ ቃል ኪዳኑ የተፈጸመው በውኃ ነበር። ዘፍ. 24 ራሱ ይስሐቅም መንጋውን እየጠበቀ ሳለ በበረሃው የተለያዩ ሥፍራዎች የውኃ ጉድጓዶችን ቆፈረ። እነዚያን የቆፈራቸውን የውኃ ጉድጓዶችም ጠላቶቹ አስቆሙት፤ ደፈኑበትም። እነዚህም በኋላ ዘመናት የጥምቀትን ጸጋ የሚቃወሙና የሚያሰናክሉ፤ እውነትን አጽንተው የሚቃወሙ የክፉዎች ሰዎች ምሳሌዎች ናቸው። እንዲያ ሆኖም ሰማዕታትና ካህናት ጉድጓዶቹን እንደገና መልሰው በመቆፈር የጥምቀትን ጠላቶች ድል አደረጓቸው፤ የጥምቀት ጸጋም መላውን ዓለም አዳረሰ። ዘፍ.

“እንዲሁም ያዕቆብ ወደፊት ሚስቱ የምትሆነውን ራሷልን ያገኛት በውኃ ጉድጓድ አጠገብ ነበር። በዚያም በውኃው ላይ የተገጠመ ብዙ እረኞች በአንድ ላይ ካልሆኑ በስተቀር ሊያንከባልሉትና መንጋቸውን ለማጠጣት የማይቻላቸው ታላቅ ድንጋይ ነበር። ያዕቆብ ግን ያን ድንጋይ ብቻውን ገለበጠው፤ ለመንጋዎቹም ውኃን አጠጣቸው። ዘፍ. 29 በውኃው ላይ የነበረው ድንጋይ ከክርስቶስ በቀር ሌላ ማን ይሆናል? ስለ እርሱ ኢሳይያስ “እነሆ፤ በጽዮን ድንጋይን ለመሠረት አስቀምጣለሁ፤ የተፈተነውን፤ የከበረውን፤ መሠረቱ የጸናውን የማዕዘን ድንጋይ የሚያምን አያፍርም” ይላልና። ኢሳ. 28:16 ነቢዩ ዳንኤል የሰው እጅ ላይ ነፃነው ከተራራ ሲወርድ ያየው ድንጋይም እንበለ ዘርአ ብእሲ በድንግልና የተወለደው የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ነው። ዳን. 2:45 ስለዚህም በውኃው ጉድጓድ ላይ የነበረው መንፈሳዊ ድንጋይ እስኪገለጥና አማካዊ ሆኖ እስኪሰጥ ድረስ ብዙ ዘመናትን የጠየቀውን የጥምቀትን ጸጋና ምሥጢር በጥልቁ ውስጥ የሰወረው ክርስቶስ ነበር፤ ውኃውን ከጉድጓዱ ውስጥ ለማውጣት ገመድ ያስፈልግ እንደ ነበር ሁሉ የጥምቀትን ጸጋ ለመግለጥም የብዙ ዘመናት ማለፍ አስፈልጓል።

“ያዕቆብ ድንጋዩን እንሥቶ ለራሱል በጎች ይጠጡ ዘንድ ውኃን እንደ ሰጣቸው ክርስቶስም የተሰወረውን የጥምቀትን ምሥጢር ገልጦ ለቤተ ክርስቲያን መንጋዎች የሕይወትን ውኃ ሰጠን። በዚህም ላይ የያዕቆብን ሦስት በትሮች መጨመር እንችላለን። ዘፍ. 30:37-43 ያዕቆብ ሦስቱን በትሮቹን በውኃው አጠገብ ካስቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ አሕዛባዊው ላባ እየደከየ፤ ያዕቆብ ደግሞ በበጎችና በከብቶች እየበለጸገ ሄደ። ላባ የዲያብሎስ ምሳሌ ሲሆን ያዕቆብ ደግሞ የክርስቶስ ምሳሌ ነው። የጥምቀት ምሥጢር በኃላፊነት ከተገለጠበት ጊዜ እንሥቶ ክርስቶስ የዲያብሎስን መንጋ ሁሉ ወሰደበት፤ ቤተ ክርስቲያንም ከበረች፤ ዲያብሎስ ደግሞ ደከየ።

“እንደ ገናም ጨካኝ ፈርዖን በዕብራውያን ሕፃናት ላይ ካወጀው አዋጅ የተነሣ ሙሴን በሣጥን ውስጥ እድርገው በወንዝ ዳር አስቀመጡት፤ ሕጉ በሣጥን ይሸፈን ዘንድ የተገባ ነበርና። ዘጸ. 2 ያስቀመጡትም በውኃ ዳር ነበር። ምንነታቸውና ፍጻሜያቸው ፍጹምና አስደናቂ በሆነው በምሥጢር ጥምቀት ግልጽ ሆኖ የሚታዩት ሕጉና (ኦሪት) በዕብራውያን ላይ በየቀኑ ይፈጸሙ የነበሩት የመርጨትና የማንጸት ሥርዓቶች እነርሱ ከእጋው የራቁ አልነበሩምና (ሙሴ በውኃው አጠገብ እንደ ተጣለ እነዚያም ለእጋው ፋና ወጊዎችና ዐረቦች ነበሩ፤ ከእጋው የራቁ አልነበሩም ማለት ነው)።

“እንዲሁም ቅዱስ ላውሎስ እንዳስተማረው ሕዝብ እስራኤል ራሳቸው በተይ ባሕር መካከል ማለፋቸውና ከግብጽ ባርነት ነጻ መውጣታቸው በውኃ ለማካይነት በሚፈጸመው የጥምቀት ምሥጢር የሚገኘውን ድኅነት (መዳን) አስቀድሞ የሚያውጅ ዐዋጅ ነበር። 1 ቆሮ. 10:1-4 ሕዝቡ (እስራኤል) በውስጡ በደገና ሲሻገሩ የግብጽ ንጉሥ ፈርዖን ግን ከነሠራዊቱ ሰጠው። በዚህም የጥምቀት ምሥጢር አስቀድሞ ታየ፤ በምሳሌ ተገለጠ። ዛሬም በጥምቀት ከግብጽ የሚያልፍና የሚሸሽ ማንኛውም ሰው ከኃጢአት ቀንበር ነጻ ይወጣል፤ ይድናልም። ዲያብሎስ ግን ከነእገልጋዮቹ (ማለትም የከፋት መናፍሰት ማለቱ ነው) በጭንቅ ይያዛል፤ ይጠፋልም፤ እርሱ [ዲያብሎስ] የሰዎችን መዳን የእርሱ ጥፋት እንደ ሆነ አድርጎ ይቀጥረዋልና።

“ስለ ጥምቀት ሊኖረን ስለሚገባው ትክክለኛ ትምህርት እነዚህ እስካሁን የተጠቀሱት በቂ ሊሆኑ ቢችሉም ከዚህ ቀጥሎ ያለውንም መዘንጋት አይገባም፡፡ የዕብራውያን ሕዝብ ከብዙ መከራዎችና ውጣ ውረዶች በኋላ አስቸጋሪውን የበረሐ ጉዞ ከፈጸሙ በኋላ መሪያቸው በሆነው በኢያሱ አማካይነት በዮርዳኖስ ወንዝ ከማለፋቸው በፊት ወደ ተስፋይቱ ምድር አልገቡም፡፡ በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ እንዲያልፉ ያደረጋቸውና የመራቸው፣ እንዲሁም በወንዙ ውስጥ አሥራ ሁለት ድንጋዮችን ያስቀመጠው ኢያሱ ጥምቀትን የሚፈጽሙትን የአሥራ ሁለቱን ሐዋርያት መምጣት አስቀድሞ እያመለከተ ነበር፡፡ ኢያ. 3-4

“እንደ ገናም አስደናቂ የሆነውና የሰውን ሁሉ ሕሊና የሚያልፈው የቲስብያዊው የኤልያስ መሥዋዕት በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ያለንን እምነት እና መዳናችንን አስቀድሞ በድርጊት ከማሳየት ውጭ ሌላ ምን ያመለክታል? . . . በጸሎቱ ከሰማይ እሳትን በደረቀው እንጨት ላይ ያወረደ ሳይሆን ተላላኪዎቹን ብዙ ውኃ እንዲያፈሰሱበት አዘዛቸው፡፡ ‘ምስት ጊዜ አራት ጋን ውኃ ሙሉ፣ በሚቃጠለው መሥዋዕትና በእንጨቱ ላይ አፍሰሱ’ ካለ በኋላ ውኃው በመሠዊያው ዙሪያ ፈሰሰ፤ ጉድጓዱንም በውኃ ሞላው። ከዚያም በኋላ በጸሎቱ ያወረደው የእግዚአብሔር እሳት የሚቃጠለውን መሥዋዕቱንም እንጨቱንም ድንጋዮቹንም አፈሩንም ሁሉ የበላ ብቻ ሳይሆን በጉድጓዱም ውስጥ ያለውን ውኃ ሳሰው። በዚህም የአምላኩን የእግዚአብሔርን ኃይል ያሳይ ዘንድ ነበር፡፡ 1 ነገ. 18 በዚህም፣ ኤልያስ በዚያ አስደናቂ በሆነው መሥዋዕቱ በኋላ ዘመን የሚገለጠውንና የሚሠራውን የጥምቀትን ምሥጢር በግልጽ አሳየን፡፡ እሳቱ የተቀጣጠለው በላዩ ላይ ሦስት ጊዜ በፈሰሰበት በውኃው ነበር፡፡ በዚህም ምሥጢራዊ የሆነው ማየ ጥምቀት ባለበት በዚያ የማይረባውንና ኢሃይማኖታዊ የሆነውን የሚያቃጥለው፣ ቁረት ኃጢአትን አስወግዶ ሙቀትን የሚሰጠው፣ ለምእመናን ብርሃንን የሚያድላቸውና ብሩሃን ልቡና የሚያደርጋቸው አስፈሪና ሕይወትን ሰጪ የሆነው መንፈስ ቅዱስ አለና፡፡ . . .”

(ቅዱስ ነርጎርዮስ ዘኩሲስ፣ በእንተ ጥምቀት ክርስቶስ)

ቅዱስ ያሬድም “ወብዙኃን” በተባለው መዝሙር ላይ ትንቢቱን ከፍጻሜው ጋር እየተረጉመና እያመሠጠረ በዜማ ገልጾታል፡፡ ቅዱስ ያሬድ በመዝሙሩ እንዲህ ይላል፡-

❖ “ወብዙኃን ኖሎት መጽኢ ወስእኑ ከሢቶታ ለዕብን እምአፈ ዐዘቅት እስከ ይመጽእ ያዕቆብ ዘክቡት ውስተ ሐቄሁ ዘሀሎ ይሠኝ እምሰብእ ከሠተ ወእስተየ መርዒቶ ወከማሁመ መጽኢ ብዙኃን ነቢያት ወስእኑ ከሢቶታ ለጥምቀት እስከ ይመጽእ ዐቢይ ኖላዊ እምሰማይ ከሠተ ወእጥመቀ ብዙኃን አሕዛብ በውስቴታ . . . - ብዙ እረኞች ወደ ውኃው ጉድጓድ መጡ፣ ሆኖም ክርስቶስ ከእርሱ ዘር ሰው የሚሆንበት ያዕቆብ ወደ እነርሱ እስከሚመጣ ድረስ ድንጋዩን ከጉድጓዱ አፍ ላይ ማንከባለልና በጎቻቸውን ውኃ ማጠጣት አልቻሉም፡፡ ያዕቆብ ሲመጣ ግን ድንጋዩን ከጉድጓዱ አፍ ላይ እንስቶ መንጋዎቹን አጠጣቸው፡፡ እንደዚሁም ሁሉ ብዙ ነቢያት ቢመጡም ከሰማይ የሚመጣው ታላቁ እረኛ ክርስቶስ እስከሚመጣና የጥምቀትን ምሥጢር ከፍቶ ብዙ አሕዛብን በውኃ እስከሚያጠምቅ ድረስ የጥምቀትን ምሥጢር ሊገልጧት አልተቻላቸውም፡፡” (ቅዱስ ያሬድ፣ መዝሙር ዘቅበላ)

3.7.2.1.4 ስለ ምሥጢረ ጥምቀት - ማጠቃለያ

ተሐድሶዎች ስለ ምሥጢረ ጥምቀት የሚያስተምሩትን ትምህርት መጀመሪያ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ምሥጢረ ጥምቀት ከሚያስተምረው ትምህርት አንጻር፤ በመቀጠል ደግሞ ቀደምት ኦርቶዶክሳውያን አባቶቻችን ስለ ጥምቀት ባስተማሩት ትምህርት መሠረት መዘንነው፡፡ ሆኖም በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በአበው ትምህርት ሲመዘን የተሐድሶዎች ትምህርት ፍጹም ተቃራኒ ሆኖ መገኘቱን አንባቢ ሁሉ በቀላሉ የሚመሰክረው ሐቅ ነው፡፡ በአንጻሩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ስለ ምሥጢረ ጥምቀት የምታምነው እምነትና የምታስተምረው ትምህርት ደግሞ ሙሉ በሙሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እና ቅዱሳን አባቶቻችን ሊቃውንት የሚያስተምሩት ትምህርት ነው፡፡ ቤተ ክርስቲያናችን እምነቷም ትምህርቷም ይኸው በመጽሐፍ ቅዱስ እና በሊቃውንት አባቶች የተገለጸው ነው፡፡ ስለዚህ ተሐድሶዎች በምሥጢረ ጥምቀት ላይ ያላቸው ትምህርት ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊና ኢኦርቶዶክሳዊ መሆኑን እነርሱው እንቀበላቸዋለን ያሏቸውና የጠቃቀሟቸው መጽሐፍ ቅዱስና ቀደምት አባቶች ተባብረው ይመሰክሩባቸዋል፡፡

3.7.2.2 ምሥጢረ ሚሮን

3.7.2.2.1 ስለ ምሥጢረ ሚሮን የተሐድሶዎች ትምህርት

ተሐድሶዎች ተጠማቂዎች የሚቀሱትንና ጸጋ መንፈስ ቅዱስን የሚያገኙበትን ምሥጢረ ሚሮንን በተለመደው የስድብ አፋቸው ይነቅፋሉ፤ ይኮንናሉ፡፡ ለምሳሌም እንዲህ ይላሉ፡-

- ③ “... ሆኖም ቤተ ክርስቲያን በሰይጣን ዙፋን ሥር ወድቃ... መንፈስ ቅዱስ ባይኖራትም መንፈስ ቅዱስ የተመሰለበት ዘይት (ቅባት) በምትኩ ይኖራት ዘንድ ተጠበቅ፡፡... የእግዚአብሔርን ምሥጢረ የምናውቅበት በምእመናን የሚያድረው ቅብሠት ግን የተቀመመ ዘይት ሳይሆን ራሱ መንፈስ ቅዱስ ነው፡፡... ዛሬ መንፈስ ቅዱስን ተክቶ የሚሠራውና የሚሠራበት “ሚሮን” የተባለው ይህ ዘይት ሲሆን ስሙ ከመንፈስ ቅዱስ ይልቅ ይበልጥ የሚታወቅና የሚከበር ሆኗል፡፡ እንደ እውነቱ ከሆነ እስካለንበት እስከ 20ኛው ምእት ዓመት መግባደጃ ድረስ መንፈስ ቅዱስ በተጻፉት መጻሕፍት ላይ ስሙ ከመዝሙር በስተቀር በእኔነቱ ሳይታወቅ ኖረ፡፡... ዘይት ስፍራውን ነጠቀው እንጂ በየትኛውም ጉባኤ ምእመናን መገኘት የነበረበት መንፈስ ቅዱስ አልነበረም?” (ፎራ ቁ. 10፣ ገጽ 5-6)

እስከ ተሐድሶዎች “እንደ እውነቱ ከሆነ እስካለንበት እስከ 20ኛው ምእት ዓመት መግባደጃ ድረስ መንፈስ ቅዱስ በተጻፉት መጻሕፍት ላይ ስሙ ከመዝሙር በስተቀር በእኔነቱ ሳይታወቅ ኖረ” የሚሉት በቤተ ክርስቲያን ያለ መንፈስ ቅዱስ የሚፈጸም ምን ነገር አለና ነው? ገና ጸሎተ ቅዳሴው ሊጀምር ሲል እንኳ መንፈስ ቅዱስን በመጥራት እንዲህ እያለ ነው፡- “ሚ መጠን ግርምት ዛቲ ዕለት ወዕፅብት ዛቲ ሰዓት እንተ ባቲ ይወርድ መንፈስ ቅዱስ እመልዕልተ ሰማያት ወይጼልሎ ለዝንቱ መሥዋዕት ወይቄድሶ... ይህች ቀን ምን ያህል የምታስፈራ ናት! ይህችሰ ሰዓት ምን ያህል የምታስጨንቅ ናት! መንፈስ ቅዱስ ከሰማየ ሰማያት የሚወርድባት! ይህን መሥዋዕቱን የሚሰውርባትና የሚያከብርባት...” (ሥርዓተ ቅዳሴ፡ ገጽ 12) በመቀጠልም “አሐዱ አብ ቅዱስ አሐዱ ወልድ ቅዱስ አሐዱ ውሉቱ መንፈስ ቅዱስ” ብሎ ካህኑ በዜማ ስመ አብን ስመ ወልድን ስመ መንፈስ ቅዱስን ይጠራል፡፡ ትንሽ አለፍ እንዳለም ካህኑ “ንስግድ” ሲል ሕዝቡ “ለአብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ እንዝ ሠለስቱ አሐዱ” በማለት በዜማ ተሰጥረው ይቀበላሉ፡፡ “ሀበነ ንገበር በዘዚአክ መንፈስ ቅዱስ...” እያለ ካህኑና ሕዝቡ በመቀበል ይጠሩታል፡፡

በአጠቃላይ በቅዳሴው ሂደት በሙሉ መንፈስ ቅዱስ ይጠራል። መሥዋዕቱን የሚያከብረውና የሚለውጠው እርሱ ነው። በምሥጢራቱ ሁሉ አከባሪውና ለዋጪው መንፈስ ቅዱስ ነው። ሌላው ቀርቶ እያንዳንዱ ክርስቲያን ሲያማኑት በእነዚህ በሰሙ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ብሎ ነው። ታዲያ “መንፈስ ቅዱስ በእኔነቱ ሳይታወቅ ኖረ” የሚሉት ምን ያህል ከእውነት የራቀ ነገር ነው! ጥንቱን ቅድስት ሥላሴን ሰማቸውን በአምልኮ በጸሎት መጥራት እንጂ ከዚያ አልፎ ባሕርያቸው ሊመረመርና ሊታወቅ ይችላልን? ወይስ “መንፈስ ወረደልን” እያሉ ራሳቸውን እየሳቱ እንደሚገዘገዙትና አልኮልናላውን እንዳሠረው ሰው የሚናገሩትን እንደማያውቁት አሳዛኝ ወገኖቻችን ካልተሆነ በስተቀር መንፈስ ቅዱስ ታወቀ አትሉም? ጥረታችሁ ወደዚያው ለመጎተት አይደል!

አሁንም ይኸው የተሐድሶዎች በምሥጢረ ሚሮን ላይ ያላቸው አቋምና ትምህርት መጀመሪያ በመጽሐፍ ቅዱስ ቀጥሎም በአበው ትምህርት ይመዘናል።

3.7.2.2.2 ምሥጢረ ሚሮን በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

እግዚአብሔር ሥራውን ሲሠራና ጸጋውን ሲያሳድር በሚታዩ (ቁሳዊ ህልዎት ባላቸው) ነገሮች አማካይነት መጠቀሙንና መሥራቱን መጽሐፍ ቅዱስ የሚያሳየን እውነታ ነው። ጥምቀትን በውኃ አማካይነት እንዲከናወን ማድረጉ እግዚአብሔርን አልሠራም ወይም እግዚአብሔር ተረሳ፤ ተዘነጋ ወይም ስፍራውን ውኃ ወሰደበት አያሰኝም። እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብጽ ሲያወጣ በሙሴና በአሮን መሪነት ማድረጉ እግዚአብሔር በቀጥታ ሕዝቡን ማነጋገር ስለማይችል አልነበረም፤ እንዲያ ማድረጉም ሕዝቡን ከግብጽ ያወጣው ራሱ እግዚአብሔር ነው ከመባል አያግደውም፤ አላገደውም። “እግዚአብሔር ባሕርቱ መርሐሙ - እርሱ እግዚአብሔር ብቻውን መራቸው” እንደ ተባለ። ሆኖም ግን እርሱ ችር ስለሆነ እርሱ ባወቀ የተለያዩ ነገሮችን ወይም ምክንያቶችን በመጠቀም ሥራውን ይሠራል። ስለሆነም ህብተ መንፈስ ቅዱስን ለማሳደር በጸሎት በከበረ ቅዱስ ቅባት (ሚሮን) መጠቀም መንፈስ ቅዱስን መርሳትና እርሱን ትቶ በተቀመመ ቅባት ላይ መታመን አይደለም፤ ሆኖም አያውቅም። ይህ እንዲሁ ካለማወቅና ከአጉል ደፋርነት ወይም ደግሞ ከጭፍን ጥላቻ የሚመነጭ አነጋገር ነው።

እግዚአብሔር ሥራውን ሲሠራ ያለ ሥነ ፍጥረት አማካይነት እንዲሁ በቀጥታም ይሠራል፤ እንደዚሁም ደግሞ እርሱ በፈጠራቸው በሥነ ፍጥረታት አማካይነትም ይሠራል። ለአብነትም እስራኤላውያን ከግብጽ ከወጡ በኋላ በምድረ በዳ በጉዞ ላይ ሳሉ ሱር ወደ ተባለው ምድረ በዳ ጭጥተው በዚያ በምድረ በዳው ሦስት ቀን ከተጓዙ በኋላ ውኃ አላገኙም ነበር። ከዚያም ስለ ሆነው ሲናገር መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል፡-

ወደ ማራም በመጡ ጊዜ የማራ ውኃ መራራ ነበረና ሊጠጡ አልቻሉም፤ ስለዚህ የዚያ ስፍራ ስም ማራ ተብሎ ተጠራ። ሕዝቡም ምን እንጠጣለን? ብለው በሙሴ ላይ አንጎራጎሩ። ሙሴም ወደ እግዚአብሔር ጮኹ፤ እግዚአብሔርም እንጨትን አሳየው፤ በውኃውም ላይ ጣለው፤ ውኃውም ጣፈጠ። ዘጸ. 15:23-25

እግዚአብሔር ውኃውን በቀጥታ ራሱ በማጣፈጥ ፋንታ ለሙሴ በውኃው ላይ የሚጥለውና ውኃውን የሚያጣፍጥበት እንጨት ለምን አሳየው? የውኃውን ምሬት ለምን በዚያ እንጨት አማካይነት አጣፈጠው? እንደ ተሐድሶዎች አስተሳሰብ ከሆነ ይህ እግዚአብሔርን ትቶ “እንጨትን መፈለግ” “በእንጨት መታመን” መሆኑ ነበርን?

ነቢዩ ኤልሳብ የኢያሪኮን ውኃ ሲያጣፍጥ “አዲስ ማሰር አምላክህ፤ ጨውም ጨምሩበት” በማለት ነበር። አዲስ ማሰር፤ ያውም ጨው ጨምራችሁ አምላክህ ማለት ለምን አስፈለገው? ከዚያም ውኃው ወዳለበት ምንጭ ወጥቶ ጨው ጣለበትና “ከመዝ ይቤ እግዚአብሔር ፈወሰክም ለዝንቱ ማይ - እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ይህን ውኃ ፈውሼዋለሁ፤ ከዚህም በኋላ ሞትና ጭንገፋ አይሆንበትም አለ። ኤልሳብም እንደ ተናገረው ነገር ውኃው እስከ ዛሬ ድረስ ተፈውሏል።” 2 ነገ. 2፡21-22 ታዲያ በማሰርና በጨው እንዴት ውኃው ተፈወሰ? በእንዲያ ዓይነት ሁኔታ የተፈወሰውን ውኃስ “እኔ ፈወሰኩት” ሳይሆን “እግዚአብሔር ፈወሰው” እንዴት አለ? እንደ ተሐድሶዎች አስተሳሰብ ቢሆን ኖሮ የእግዚአብሔርን ሥፍራ ማሰርና ጨው ነጠቀው ይሉ ነበር።

ራሱ ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሐዋርያቱ ጋር በአካል አብሯቸው እያለ እንኳ በዘይት እየቀቡ በሽተኞችን እንዲፈውሷቸው ልኳቸው ስለነበር ወንጌላዊው ቅዱስ ማርቆስ የዚያን ተልእኮ ውጤት ሲነግረን “ብዙ ድውዮችንም ዘይት እየቀቡ ፈውሷቸው” ይላል። ማር. 6፡13 ታዲያ ራሱ ጌታችን ድውዮችን ዘይት እየቀቡ እንዲፈውሷቸው ማድረጉ የቤተ ክርስቲያን ጠላቶች “ቤተ ክርስቲያን መንፈስ ቅዱስ ባይኖራትም መንፈስ ቅዱስ የተመሰለበት ዘይት (ቅባት) በምትኩ ይኖራት ዘንድ ተጠበባች። . . . የእግዚአብሔርን ምሥጢር የምናውቅበት በምእመናን የሚያድረው ቅብቦት የተቀመመ ዘይት ሳይሆን ራሱ መንፈስ ቅዱስ ነው” እንደሚሉት መንፈስ ቅዱስ ያለ መኖርና ሌላ ምትክ ወይም አማራጭ መፈለግ ነበረን? በጭራሽ!

ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብስ በመልእክቱ “ከእናንተ የታመመ ማንም ቢኖር የቤተ ክርስቲያንን ሽማግሌዎች ወደ እርሱ ይጥራ፤ በጌታም ስም እርሱን ዘይት ቀብተው ይጸልዩለት” ለምን አለ? ያዕ. 5፡14 በተቀመመ ዘይት ላይ ጸልዩ ሀብት ሥርየት ማሰጠት እንደ ተሐድሶዎች ትምህርት ከሆነ መንፈስ ቅዱስን መተውና ሌላ ምትክ መፈለግ ስለሆነ ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ መንፈስ ቅዱስን ትቶ ሌላ አማራጭ እየፈለገ ነበር ይሆን? በእውነት ጌታችን በመስቀል ላይ እያለ “አባ ሥረይ ሎሙ እስመ በዘኢየሐምሩ ይገብሩ - አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው” እንደ ተባለላቸው ክርስቶስን እንደ ሰቀሉት አይሁድ የሚያደርጉትን አውቀውታል ይሆን? ቅዱስ ጳውሎስ “የእግዚአብሔርን ጽድቅ ሳያውቁ የራሳቸውንም ጽድቅ ሊያቆሙ ሲፈልጉ ለእግዚአብሔር ጽድቅ አልተገዙም” እንዳላቸው እንደ አይሁድ የራሳቸውን “እንግዳ ጽድቅ” ለማቆም ሌላ የእግዚአብሔርን ጽድቅ እየተቃወሙና እየነቀፉ መሆኑን ማየት አልቻሉም። ሮሜ 10፡3 እብደታቸው ከምን የከህደት ጉድጓድ እንደሚያደርጋቸው መረዳት አልቻሉም ወይም አልፈለጉም።

ብሉይ ኪዳን በሐዲስ ኪዳን ለሚሆነው ነገር አመልካች፤ አዘጋጅና ፋና ወጊ ነበር። ስለዚህ ጸጋ እግዚአብሔር የሚተላለፍበትን የተቀደሰ ቅባት አዘጋጃጀት በተመለከተ ራሱ እግዚአብሔር ለሙሴ በዝርዝር ነግሮታል፤ እንዲህ ሲል፡-

በቀማማም ብልሃት እንደ ተሠራ ቅመም፤ የተተደሰ የቅብዓት ዘይት ታደርገዋለህ፤ የተቀደሰ የቅብዓት ዘይት ይሆናል። የመገናኛውንም ድንኳን፤ የምስክርንም ጋብት፤ ዝብታውንም ዕቃውንም ሁሉ፤ መቅረዙንም ዕቃውንም፤ የዕጣን መሠዊያውንም፤ ለሚቃጠል መሥዋዕት የሚሆነውን መሠዊያና ዕቃውንም ሁሉ፤ የመታጠቢያውን ሰንና መቀመጫውንም ትቀባበታለህ። ሁሉንም ትቀድሳቸዋለህ፤ ቅድስተ ቅዱሳንም ይሆናል፤ የሚነካቸውም ሁሉ ቅዱስ ይሆናል። በከህነትም ያገለግላች ዘንድ አሮንንና ልጆቹን ቅባቸው፤ ቀድሳቸውም። እንተም ለእስራኤል ልጆች እንዲህ ብለህ ተናገር፡- ይህ ልልጅ ልጃችሁ የተቀደሰ የቅብዓት ዘይት ይሁንልኝ። በሰው ሥጋ ላይ አይፋሰስ፤ እንደ እርሱም የተሠራ ሌላ ቅብዓት አታድርጉ፤ ቅዱስ ነው፤ ለእናንተም ቅዱስ ይሁን። እንደ እርሱ ያለውን የሚያደርግ ሰው፤ በሌላም ሰው ላይ የሚያፈሰሰው ከሕዝቡ ተለይቶ ይጥፋ። በዘ. 30፡25-33

እንዲሁም እግዚአብሔር ጸጋውን በጸሎት በሚከብር ዘይት አማካይነት እንደሚሰጥ በተምሳሌታዊ አነጋገር እንዲህ ተብሎ ተገልጾ እናገኛለን፡- “ወይራው ግን፡- እግዚአብሔርና ሰዎች በእኔ የሚከብሩበትን ቅባቴን ትቼ በዛሬች ላይ እንድሰፍፍ ልሂድ? አላቸው።” መሣ. 9:9 ራሳቸውን “ተሐድሶ” ብለው የሚጠሩት ወገኖቻችን እነዚህ የእግዚአብሔር ቃሎች መሆናቸውን ቢያምኑ ኖሮ ከላይ እንደ ጠቀሰው ያለ ድፍረት እንዴት ይጽፉ ነበር? በተለያየ ሁኔታ ለማድበስበስና ለመሸፈን ቢሞክሩም ዋናው ችግራቸው ሙሉ በሙሉ መጽሐፍ ቅዱስን ማመኑ ላይ ነው። መናፍቅ የሚያስችቸውም ይህ ነው። በተለይም ደግሞ ለብሉይ ኪዳን ያላቸው ጥላቻና ንቀት ከመርቅያንና መሰሎቹ ግኖስቲከኖች የወረሱት ክፉ እርሾ ነው።

ተሐድሶዎች “ተጠማቂዎችን በቅብዐ ሚሮን ማክበር ጸጋን አያሰጥም” የሚሉት በውኃ አማካይነት የሚፈጸመው ጥምቀትም ልጅነትንና ሥርየተ ኃጢአትን የማያሰጥ እንዲሁ የአባልነት መታወቂያ ነው ከማለታቸው የቀጠለ ክህደታቸው ነው። ይህም ሥነ ፍጥረትን ከሚጠሉትና ከሚጸየፉት ከእነ መርቅያንና ከእነ ማኒ የምንታወቅ ትምህርት እውቀትም ሆነ ሳያውቁ የቀዱት የክህደት መርዝ ነጸብራቅ ነው። ይህም በመጀመሪያ እግዚአብሔር ጸጋውን ለማስተላለፍና ሥራውን ለመሥራት ሥነ ፍጥረቱን አይጠቀምም ማለታቸውና በሥነ ፍጥረት አማካይነት የሚተላለፉ ጸጋዎችን (በውኃ የሚፈጸመውን ጥምቀት፣ በቅብዐ ቅዱስ የሚፈጸመውን ሚሮን፣ ወደፊት እንደምናየው ደግሞ በነብስትና በወይን የሚፈጸመውን ምሥጢረ ቁርባንን) የሚያቃልሉትና አምርረው የሚጠሉት ከላይ በመኃትው ላይ እንደ ተመለከትነው ግኖስቲካዊና መርቅያናዊ እርሻቸው ስለሚሰባቸው ነው። ቅዱስ ሄሬኔዎስ ምሥጢራት የሚፈጸምባቸውን ነገሮች ያቀልሉና ይነቅፉ ስለ ነበሩ ስለ እንደዚህ ዓይነቶቹ መናፍቃን ሲናገር እንዲህ ይላል፡- “ስዎችን ወደ ውኃ ውስጥ ማስገባትና ማጥመቅ አላስፈላጊ ነው የሚሉ አንዳንዶች አሉ። . . . እነዚህ የማይታየውና የረቂቁ ኃይል በሚታዩና ቁሳዊ ህልውና ባላቸው ሥነ ፍጥረታት አማካይነት መፈጸም የለበትም ይላሉ። . . . ” (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፣ በእንተ መናፍቃን፣ ምዕ. 21. ቁ. 4)

በሁለተኛ ደግሞ በብሉይ ኪዳን በተምሳሌትና በትንቢት የተነገረውን ነገር ሁሉ መጸየፋቸውና አለመቀበላቸው አሁንም የብሉይ ኪዳንን አምላክ “ክፉው አምላክ” እያሉ ይጠሉና ይቃወሙ የነበሩት የመርቅያንና የማኒ ልጆች በመሆናቸው ነው። በብሉይ ኪዳን ከላይ ዘጸ. 30:25-33 ላይ የተነገረውንና ለዘመነ ወንጌል መርገፍና ፋና ወጊ ሆኖ ያገለገለውን የእግዚአብሔር ትእዛዝ የሚጠሉት ከዚህ መርቅያናዊ እርሾ የተነሣ ነው፤ ዛፍ ከፍሬው ይታወቃልና።

እኛ ግን መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ እንደሚያስተምረው በውኃ አማካይነት በሚፈጸም ምሥጢረ ጥምቀት ልጅነትን፣ ሥርየተ ኃጢአትን . . . ይሰጠናል፤ በቅብዐ ሚሮን አማካኝነትም ሀብተ መንፈስ ቅዱስን ያሳድርብናል፤ ያትመናል ብለን እናምናለን። በጥምቀት ጊዜ በጸሎት በሚከብረው ማየ ጥምቀቱ (ውኃው) ምክንያት (የሚታይ መሣሪያ) ሲሆን ዳግም የምንወለደው ከእግዚአብሔር እንደ ሆነ ሁሉ በቅብዐ ሚሮንም የሚቀባው ሰው አካሉ ላይ የተቀደሰው ቅባት (ሚሮን) ሲያርፍ መንፈስ ቅዱስ በዚያ አማካይነት ያከብረዋል፤ ያትመዋል። ሥነ ፍጥረት እግዚአብሔር የፈጠረውና የከበረ ስለሆነ እግዚአብሔር ጸጋውን በወደደው መንገድ ያስተላልፍበት ዘንድ ይችላል።

ስለዚህ ምሥጢረ ሚሮን ለተጠመቁ ሰዎች ከጥምቀት ቀጥሎ ወዲያውኑ የሚፈጸም ምሥጢር ነው። ይህም በቅዱስ ቅባት መቀባትን የሚያመለክት ምሥጢር ሲሆን በዚህም ተጠማቂው በመንፈስ ቅዱስ መታተምንና ሀብታተ መንፈስ ቅዱስን ያገኛል። ሚሮን ለእግዚአብሔር መታተምን ያስገኛል። በዚህ ምሥጢር መፈጸም ተጠማቂው አባቱን እግዚአብሔርንና ፈቃዱን የሚያውቅበትንና ፍቅሩ በውስጡ የሚሣልበትን ጸጋ ያገኛል። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ስለዚህ ምሥጢርና አገልግሎቱ ሲናገር እንዲህ ይላል፡-

እናገብራለሁ ከቅዱሱ ቅባት ተቀብላችኋል፤ ሁሉንም ፡ ውቃሳችሁ፡፡ . . . እናንተስ ከእርሱ የተቀበላችሁት ቅባት በእናንተ ይኖራል፤ ማንም ሊያሱ ምራችሁ አያስፈልጋችሁም፡፡ ነገር ግን የእርሱ ቅባት ስለ ሁሉ እንደሚያስተምራችሁ፤ እውነተኛም እንደ ሆነ፤ ውሸትም እንዳልሆነ፤ እናንተንም እንዳስተማራችሁ በእርሱ ኑሩ፡፡ 1 ዮሐ. 2:20፤ 21፤ 27

በአጠቃላይ ይህ ምሥጢር፡- “እንደ ክርስቶስ ስጦታ መጠን ለእያንዳንዳችን ጸጋ ተሰጠን” እንደ ተባለ እያንዳንዱ ክርስቲያን ይሠራበትና ፈጣሪውን ያገለግልበት ዘንድ እንደየ ዓቅሙ የሚችለውንና የሚጠቅመውን ልዩ ልዩ የጸጋ ስጦታ የሚያገኝበት ምሥጢር ነው፡፡ ኤፌ. 4:7 ፤ 1 ቆሮ. 12:7፤ ቅዱስ ጳውሎስም ስለዚህ ምሥጢር፡- “ለቤዛ ቀን የታተማችሁበትን ቅዱሱን የእግዚአብሔርን መንፈስ አታሳካኑ” አለ፡፡ ኤፌ. 4:4

3.7.2.2.3 ምሥጢረ ሜሮን በአበው ሲቃውንት ትምህርት

ምሥጢረ ሜሮን ከመጀመሪያዎቹ የሐዲስ ኪዳን የቤተ ክርስቲያን አባቶች ከቅዱሳን ሐዋርያትና ከተከታዮቻቸው ለቃውንት ዘመን ጀምሮ ጸጋ መንፈስ ቅዱስን በአማንያን ለማሳደር አገልግሎት ላይ ይውሉ የነበረ የቤተ ክርስቲያን ምሥጢር ነው፡፡ ቀደምት ሊቃውንት ስለ ምሥጢረ ሜሮን ካስተማሩት ትምህርት ለአብነት የሚከተለውን እንመለከታለን፡፡

- ❖ “ልብስህን ባወለቅህና ዕራቁትህን በሆንህ ጊዜ በተቀደሰው ቅባት (በሜሮን - μύρω) ተቀባህ፤ ከራስህ ጸጉር እንስቶ እስከ እግርህ ድረስ ተቀባህ፤ በዚህም ከመልካሙ የወይራ ዘይት ዛፍ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ሱታፊ ያለህ ሆንህ፡፡”⁷² ባዕድና ዱር በቀል ከሆነው የወይራ ዘይት ዛፍ ተቆርጦ መልካም ከሆነው የወይራ ዘይት ዛፍ ላይ ተተክላል፤ ከአማናዊው የወይራ ዘይት ዛፍ [ከኢየሱስ ክርስቶስ] ከሰፈፈው መልካም ቅባት ተሳታፊ ተደረገህ፡፡ የተቀደሰው ቅባት (ሜሮን - μύρω) ብዙ ከሆነው 1 ክርስቶስ ሀብታት የመካፈል ምልክት ነው፡፡ የቅዱሳን እስትንፋሱና የእግዚአብሔርን ስም መጥራት ልክ በላዒ እንደ ሆነ ኃይለኛ የእሳት ነበልባል ርኩሳን መናፍስትን እንደሚያቃጥላቸውና እንደሚያባርራቸው ሁሉ፤ እንደዚሁም በጸሎት የተባረከው (የከበረው) ቅባት (ሜሮን - μύρω) ስመ እግዚአብሔርን በመጥራትና በጸሎት የኃጢአትን ቅሬት ማቃጠልና ማንጸት ብቻ ሳይሆን የክፉውን መንፈስ ረቂቅና የማይታዩ ኃይላት ሁሉ የማባረር ኃይልን ያስገኛል፡፡” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 20፡ በእንተ ጥምቀት፡ ቁ. 3)

- ❖ “የተጠመተ ሰው ከመጠመቁ ቀጥሎ በሜሮን ይቀባ ዘንድ አስፈላጊ ነው፡፡ ሜሮንን የሚቀበለውና የሚቀባውም ከእግዚአብሔር የተቀባ ይሆን ዘንድና በውስጡ የክርስቶስ ጸጋ እንዲያደርስበት ነው፡፡ ሆኖም መሠዊያ (ምሥዋዕ) እና ቤተ ክርስቲያን የሌለው ቅብዐ ሜሮንን ሙቀደስና ማክበር አይችልም፤ መናፍቃን ይህን የሜሮን ምሥጢር የመፈጸምና የመቀባን ሥልጣን የላቸውም፡፡ በመናፍቃን ዘንድ ዘይቱም ሊከብር፤ የቅዱስ ቁርባን ምሥጢርም ሊፈጸም አይችልም፡፡ ይልቁንም ማንም ከእውነት ውጭ እንዳይሄድና ከመንገድ ጋር ተገዳ እንዳይባዛን የኃጢአተኛ ዘይት ግ. ራሴን አይቅባ ተብሎ እንደ ተጻፈ ማወቅና ማገታወስ ይገባናል፡፡ መዝ. 140፡5” (ሰማዕቱ ቅዱስ ቆጵርያኖስ፤ መልእክት 69)

⁷² ይህ የቅዱስ ቄርሎስ እ.ኤ.አ. ቅዱስ ጳውሎስ በሮሜ መልእክቱ ምዕራፍ 11 ላይ “ሥሩም ቅዱስ ከሆነ ቅርንጫፎቹ ደግሞ ቅዱሳን ናቸው፡፡ ነገር ግ. ከቅርንጫፎች አንዳንዱ ቢለበሩ አንተም የበረሀ ወይራ የሆነህ በመካከላቸው ገብተህ ከእነርሱ ጋር የወይራ ዘይት ከሚውጡ ሥር ተካፋይ ከሆነህ በቅርንጫፎች ላይ አትመስ፡፡” ብሎ ከገለጸው ትምህርት አንጻር የተረገፈ ማስረጃ ነው፡፡

በ4ኛው መቶ ዓመት እ.ማሽ ገደማ በኢየሩሳሌም መንበር ላይ ጳጳስ የነበረው ታላቁ አባት ቅዱስ ቄርሎስ በኢየሩሳሌም አዲስ ለተጠመቁና በሚሮን ምሥጢር ለታተሙ ክርስቲያኖች ባላተማረው ትምህርት ላይ እንዲህ ብሏል፡-

- ❖ “ይህ ሚሮን ተራ ቅባት ነው ብለህ እንዳታስብ ተጠንቀቅ፡፡ ጸጋ መንፈስ ቅዱስ በመሥዋዕቱ ላይ እንደሚወርድና መሥዋዕቱን እንደሚያከብረው፤ በጸሎተ ቅዳሴው ከተጠራና ካከበረው በኋላ የቄርባኑ ኅብስት መጀመሪያ እንደ ነበረው ተራ ኅብስት ሳይሆን የራሱ የክርስቶስ ሥጋ እንደሚሆን ሁሉ ይህ ቅዱስ ቅባትም ተራ ቅባት አይደለም፤ በጸሎት ከከበረ በኋላ የክርስቶስን የጸጋ ስጦታ የሚያሳርፍና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ጸጋውን ለማዕደር ተገቢ የሆነ መሣሪያ ይሆናል እንጂ፡፡ ይህ ቅባትም በግምባራችን ላይና በሌሎች የፍጡኦችን አካላት ላይ ይደረጋል፤ የሚታየው ሰውነት በሚታየው በከበረው ቅባት (በሚሮን) ሲቀባ ነፍስ ደግሞ ቅዱስና ሕይወት ሰዓቱ በሆነው በመንፈስ ቅዱስ ትቀደሳለች፡፡

“መጀመሪያ ሚሮኑን ከግምባራችሁ ላይ ተቀባችሁ (ታተማችሁ)፤ ሕገ እግዚአብሔርን ያፈረሰው የመጀመሪያው ሰው (አዳም) በየሄደበት ሁሉ ተሸክሞት ይዞር ከነበረው ኃፍረት ነጻ ትሆኑ ዘንድ፤ እንዲሁም በመጋረጃ በማይከደን ፊት የጌታን ክብር እንደ መስተዋት እያብለጠሉኝን መንፈስ ከሚሆን ጌታ እንደሚደረግ ያን መልክ እንመስል ዘን፤ (2 ቆሮ. 3:18)፡፡ ከዚያም በጀሯችሁ ላይ ተቀባችሁ፤ አምላካዊ ምሥጢራትን ለመስማት የፈጠኑ ጆሮዎችን ትቀበሉ ዘንድ፤ ኢሳይያስ ‘እግዚአብሔር ሆይ፤ የሚሰማ ጆሮን ሰጠኝ’ እንዳለው ያለ እንዲሁም ጌታችን ‘ጆሮ ያለው መስማትን ይስማ’ እንዳለው ያለ ጆሮን እንቀበል ዘንድ፡፡ ኢሳ. 50:4 ማቴ. 11:15 ቀጥሎም አፍንጫህ ላይ ተቀባህ፤ ይህም የተገደለውን ቅባት ስትቀባ “በሚድኑቱና በሚጠፉቱ ዘንድ ለእግዚአብሔር የክርስቶስ መኝ ነንና” ማለት የምትችል ትሆን ዘንድ ነው፡፡ 2 ቆሮ. 2:15

“በመቀጠልም ጡታችሁ ላይ ትቀበላችሁ፤ ይህም የጽድቅንም ጥሩር ለብላችሁ የዲብሎስን ሽንገላ ትቃወሙ ዘንድ፤ እንድትችሉ ነው፡፡ ኤፌ. 6:11፡ 14 ክርስቶስ ከተጠመቀና እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ በላይ ላይ ካረፈ በኋላ ጠላት ዲያብሎስን ድል እንዳደረገው ሁሉ [ከዚያ በኋላ በቀጥታ ወደ ገዳመ ቆሮንቶስ ሄዶ አርባ ቀንና ሌሊት በመጋደል] እንደዚሁም ከቅዱስ ጥምቀት እና ከምሥጢራዊው ሚሮን በኋላ የመንፈስ ቅዱስን ዕቃ ጦር ሁሉ ለብሰን በጠላት ኃይል ላይ ልንነግበትና ኃይልን በሚሰጠን በክርስቶስ ሁሉን ማድረግ እችላለሁ” እያልን ድል ልናደርገው ይገባል፡፡⁷³ ፊል. 4:13

“በዚህ ቡተቀደሰው በሚሮን ከመታተማችሁ የተነሣ ክርስቲያኖች ተባላችሁ፤ ይህን ስምም በአዲሱ ልደታችሁ አረጋገጣችሁ፤ ለዚህ ጸጋ ከመብቃታችሁና ይህን ጸጋ ከመግኘታችሁ በፊት ለዚህ ታላቅና የከበረ ስም [ክርስቲያን-ለመባል] መብት አልነበራችሁምና፡፡

“በተጨማሪም በብሉይ ኪዳን የዚህ የሚሮን ምሳሌ እንደ ነበረ ታውቁ ዘንድ ይገባል፡፡ ሙሴ ለወንድሙ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ሲነግረውና ሊቀ ካህናት ሲያደርገው በውኃ ከታጠበ በኋላ አሮንን ከቅዱሱ ቅባት ቀባው፤ አሮንም የተቀባ (ቅቡፅ) ተባለ፡፡ ይህም በገልጽ ሁኔታ ምሥጢረ ሚሮንን የሚያሳይ ነበር፡፡ እንደዚሁም ሊቀ ካህናቱ ሰሎሞንን ሲያነግሠውና ለመንግሥት ሲቀባው በግዮን ውኃ ካጠበው በኋላ ቅብሶ መንግሥት ቀባው፡፡ 1 ነገ. 1:39

⁷³ (For as Christ after His Baptism, and the visitation of the Holy Ghost, went forth and vanquished the adversary, so likewise ye, after Holy Baptism and the Mystical Chrism, having put on the whole armour of the Holy Ghost, are to stand against the power of the adversary, and vanquish it, saying, *I can do all things through Christ which strengtheneth me.*)

ሆኖም ለእነዚያ እነዚህ ነገሮች የተደረጉላቸው በምሳሌ ነው (ምሳሌዎች ናቸው)፤ ለእናንተ የተደረገላችሁ ግን በምሳሌ ሳይሆን በእውነት ነው፤ ምክንያቱም እናንተ በመንፈስ ቅዱስ በእውነት ተቀብታችኋልና። ክርስቶስ የድንገታችሁ ጀማሪ ነው፤ እርሱ በእውነት በኩር ነውና፤ እናንተ ደግሞ ብሆው ናችሁ፤ ሆኖም በኩራቱ ቅዱስ ከሆነ ቅድስናው ወደ ቡሆው ማለፉና መድረሱ አይቀርም።” (ኖሜ 11:16)

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 21፤ በእንተ ሚሮን፤ ቁ.3-7)

- ❖ “ሐዋርያዊ በሆነው ትውፊታችን መሠረት በጸሎት የከበረ ሚሮን እንቀበላለን።” (ቅዱስ አቡሊዲስ፤ ትውፊት ዘሐዋርያት⁷⁴)
- ❖ “ተጠማቂውን ዲያቆናት ሙሉ በሙሉ ልብሱን ካሰወለቁት በኋላ ካህናቱ የሚቀበውን ቅዱስ ቅባት (ሚሮን) ያቀርባሉ። ከዚያም ሦስት ጊዜ በሰመ ሥላሴ ካማተበበት በኋላ መላ አካሉን ይቀባዋል። . . . ካህኑ ተጠማቂውን በቅዱስ ሚሮን ካተመው በኋላ ፍጹም ሰማያዊ የሆነውን ቅዱስ ቄርባንን እንዲቀበል ያደርገዋል።” (ቅዱስ ዲዮናስዮስ፤ ክፍል 7)
- ❖ “. . . በመቀጥልም አዲስ ተጠማቂውን እንደ ብርሃን ነጭ የሆነ ልብስ ያለብሱታል። . . . ፍጹም ማኅተም የሆነው የቅብሰ ሚሮን መቀባት አዲሱን ተጠማቂ የክርስቶስ መልካም መዐዛ እንዲሆን ያደርገዋል።” (ቅዱስ ዲዮናስዮስ፤ ክፍል 8)
- ❖ “ከመጠመቂያው ውኃ እንደ ወጣን ወዲያው በተቀደሰው ዘይት (በሚሮን) እንቀበላለን።” (ጠርጠሱ፤ በእንተ ጥምቀት)

3.7.2.2.4 ስለ ምሥጢረ ሚሮን - ማጠቃለያ

ምሥጢረ ሚሮን ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከሐዋርያት ባገኘችው ትምህርትና ትውፊት መሠረት የምትጠቀምበት ምሥጢረ ነው። ተሐድሶዎች ይህን ምሥጢረ መንቀፋቸውና መጸየፋቸው ግን ከአባቶቻው ከግብፅኮችና ከእነ መርቅያን የወረሱት ኑፋቂ እንጂ እነርሱ የሚሉት ነገር በመጽሐፍ ቅዱስ እና በአባቶች ትምህርት አንዳችም ድጋፍና መሠረት የለውም። ስለዚህም ራሳቸውን “አርቶዶክስ” ብለው ለመጥራት አንዳችም መሠረት የላቸውም። ይልቁንም ራሳቸውን “መነናውያን” ወይም “ፕሮቴስታንት” ብለው ቢጠሩ ቢያንስ ማንነታቸውን በእውነት በመናገራቸው እንኳ እውነት መናገር ሊሆንላቸው ይችላ ነበር። ሆኖም ግን ለዚህ እንኳ አልታደለም።

3.7.2.3 ምሥጢረ ቄርባን

3.7.2.3.1 ተሐድሶዎች ስለ ምሥጢረ ቄርባን የሚያስተምሩት ትምህርት

ለእውነተኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ዘብ ቆመናል የሚሉት ተሐድሶዎች ስለ ምሥጢረ ቄርባን የሚሉትን እንመልከት።

© “እውነት ነው፡ ብዙዎች ፕላውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ፤ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። ሥጋዬን የሚጠጥ ደሚንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ የሚለው አንተዎች ቅዱስ ቄርባንን እንደሚያመልክት ያምናሉ። ይህ አተረጓጎም ግን ክርስቶስ ከተናገረበት ጊዜ፤ ከአድግጦቹ ሁኔታና ከሰጠው ሌላ ትምህርት ጋር የሚስማማ አይመስልም። . . . ይህንም አተረጓጎም የማንቀበልበት ዋና ምክንያት ክርስቶስ ሰው የዘላለም ሕይወት የሚያገኘው በእርሱ በግሙን እንደሆነ በዚህ አንተዎች

⁷⁴ (Apostolic Tradition)

በማስተማሩ ነው። ደግሞም 'የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ' ወደ አኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም። በእኔ የሚያምንም ቃል ጊዜ ከቶ አይጠማም በማለቱ እምነትን በመብላትና በመጠጣት መሰለው። ይህ አንቀጽ ቅዱስ ቁርባንን ያመለክታል የሚሉ ወገኖች ስሕተት፣ ክርስቶስ በምሳሌ አገላለጥ መናገሩን እንጂ ቃል በቃል አለማስተማሩን ያለመረዳታቸው ነው።" (ጮራ ቁ. 19፣ ገጽ 8)

⊗ "ወደ እርሱ ወደ ራሱ በመንፈስ በመቅረብ እርሱን ራሱን በመንፈሳዊ መብልነቱ መቀበል፣ በመንፈሳዊ መጠጥነቱ እርሱን ራሱን በመንፈስ መጠጣት ነው።" (ጮራ ቁ. 26፣ ገጽ 10-11)

⊗ " 'ሰያሜውን በተመለከተ - ይህ ገብስት ሥጋዬ ነው፣ እንኩ ብሏል። ይህ ጽዋ ደሜ ነው፣ እንኩ ጠጡ' ከሚለው ጋር አያይህ 'ሥጋውንና ደሙን የሚወክል 'ገብስትና ወይን ነው' ለማለት ተፈልጎ የወጣ ስም ሊሆን ይችላል።' ነገር ግን 'በጸሎት ገብስቱና ወይኑ ተለውጠው በመግዛውም በጣሰሙም በተለሙም አማኖቹም ሥጋ አያሱን ይሆናል' በሚል እሳቤ የወጣ ስም ከሆነ ትክክል አይሆንም። ምክንያቱም ከሆነ ጊዜ ጀምሮ እንደዚህ ሆኖ ስለማያውቅ ነው።" (ጮራ ቁ. 26፣ ገጽ 12)

⊗ "ጌታችን አያሱስ ክርስቶስ ገብስቱን ቆርሶ ሲሰጣቸው 'ይህ ሥጋዬ ነው' ብሏል፤ እንደዚሁም ከጽዋው እንዲጠጡ ሲሰጣቸው 'ይህ ደሜ ነው' ብሏል። ይህ ሥጋዬ ነው፣ ይህ ደሜ ነው ያለው ቢለውም አይደለም? የሚል ክርክርም አስነሥቷል። እንደን ነገር ሊወክል የቀረበው ተወካይ (ምሳሌው) ወኪሉን ሆኖ መነገሩ የተለመደ ነው። የኢትዮጵያን ካርታ 'ይቺ ኢትዮጵያ ናት' የሰዎችን ፎቶ ወይም ሥዕል 'ይህ እገሌ ነው፣ ይቺ እገሌት ናት' እንደ ማለት ነው።" (ጮራ ቁ. 26፣ ገጽ 14)

⊗ "ምግቡ [ምሥጢረ ቁርባን] በሌላ ጊዜ ከምንመዝገቡ ማዕድ የተለየ ነገር የለውም። በትንሽ ጉርሻና ጥቂት ጠብታም መወሰን የለበትም። እንደ ሌላው ገብስት ይበላል፤ እንደ ሌላውም ወይን ይጠጣል። ሲዘጋጅም ሆነ ከዝግጅት በኋላ ገብስቱ እንደ ማንኛውም ገብስት ነው፣ ወይትም እንደ ማንኛውም ወይን ነው።" (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም.፣ ገጽ 97)

⊗ "በሚቀርበው የምስጋና ጸሎትም በገብስቱና በወይኑ ላይ የሚመጣ መለወጥ የለም። ከህክ በሚጸልየው ጸሎት ገብስቱና ወይኑ ወደ እውነትና የክርስቶስ ሥጋና ደም ይለወጣል ብለው እንደ ... የመሳሰሉ የሃይማኖት ድርጅቶች የያዙት እምነት ... በቅዱሳት መጻሕፍት ምንም ድጋፍ የለውም።" (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም.፣ ገጽ 97)

⊗ "ወደዚህ ገበታ አንዳች ለመቀበል አንመጣም። የጌታ አራት ጸጋን የምንቀበልበት ምስጢር አይደለም። ... በዚህ ስብሰባ ላይ ልዩ ተሰጥኦ ወይም በተለዩ ሰዎች የተያዘ ከህነታዊ ሥልጣን ስፍራ የለውም።" (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 102)

በምሥጢረ ቁርባን ላይ ያላቸው እምነትና ትምህርታቸው ሲጠቃለል፡-

1. "ሥጋዬን የሚበላ፣ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው" የሚለው አንቀጽ ቅዱስ ቁርባንን አያመለክትም ይላሉ።
2. ሥጋውና ደሙ የተባለው "እምነት" ነው እንጂ አማኖቹ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ አይደለም ይላሉ።
3. ምሥጢረ ቁርባን የተለየ ምሥጢርነት የለውም፤ እንደ ማንኛውም ተራ ምግብ ነው ይላሉ። እግዚአብሔር ይቅር ይበልጥና ወደር በሌለው ክህደትና ድፍረት እንዲህ ይላሉ፡- "ምግቡ በሌላ ጊዜ ከምንመዝገቡ ማዕድ የተለየ ነገር የለውም። በትንሽ ጉርሻና ጥቂት ጠብታም መወሰን የለበትም። እንደ ሌላው ገብስት ይበላል፤ እንደ ሌላውም ወይን ይጠጣል። ሲዘጋጅም ሆነ ከዝግጅት በኋላ ገብስቱ እንደ ማንኛውም ገብስት ነው፣ ወይትም እንደ ማንኛውም ወይን ነው።" (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 97)
4. በጸሎተ ቅዳሴ የሚቀርበው ገብስቱና ወይኑ ወደ ክርስቶስ ሥጋነትና ደምነት አይለወጥም፤ አይከብርም ይላሉ።

- ◎ “የሚቀርበው የምስጋና ጸሎትም በኅብሱና በወይት ላይ የሚመጣ መለወጥ የለም፡፡ ነፃነት በሚጸልየው ጸሎት ኅብስቱና ወይት ወደ እውነተኛ የክርስቶስ ሥጋና ደም ይለወጣል ብለው እንደ... የመሳሰሉ የሃይማኖት ድርጅቶች የያዙት እምነት... በቅዱሳት መጻሕፍት ምንም ድጋፍ የለውም፡፡” (ጥማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 97)
- ◎ “ይህ ሥጋዬ ነው ማለቱም የሰጣቸው ሥጋውን ሆኖ አይደለም፡፡ ኅብስቱ የሥጋው እንደራሴ ሆኖ ነው አንጂ፡፡” (ጥማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 98)
- ◎ “በጸሎት ኅብስቱና ወይት ተለውጦ፡ በመዓዛውም በጣዕሙም በቀለሙም አማኖቸውን ሥጋ ኢየሱስን ይሆናል” በሚል እሳቤ የወጣ ሰም ከሆነ ትክክል አይሆንም፡፡ ምክንያቱም ከሆነ ጊዜ ጀምሮ እንደዚህ ሆኖ ስለማያውቅ ነው፡፡” (ፊኑራ ቁ. 26፡ ገጽ 12)

5. ምሥጢረ ቁርባን አንዳች ነገር ወይም ጸጋ እያሰገኝም ይላሉ፡፡ “ወደዚህ ገበታ አንዳች ለመቀበል አንመጣም፡፡ የጌታ እራት ጸጋን የምንቀበልበት ምስጢር አይደለም፡፡” (ጥማረ ጽድቅ፡ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 102)

ከዚህ ቀጥሎ ተሐድሶዎች የሚሉትን ይህን ሁሉ ጉድ በመጽሐፍ ቅዱስ እና በአብወ ሊቃውንት ትምህርት መሠረት ወደ መመዘኑ እንሂድ፡፡

3.7.2.3.2 ምሥጢረ ቁርባን በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

ምሥጢረ ቁርባን መዳናችን የተፈጸመበትና የታተመበት የምሥጢራት ሁሉ ዘውድ (ምሥጢረ ምሥጢራት) ነው፡፡ ይኸን ምሥጢርም እንደ ሌሎቹ ምሥጢራት ሁሉ በቃሉ ትምህርት የነገረን እንዲሁም በተግባር ሠርቶ ያሳየን ለሰም አጠራሩ ክብር ምስጋና ይግባውና ራሱ ባለቤቱ ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ አስቀድሞ ትምህርቱን በስፋትና በጥልቀት ካስተማረ በኋላ በጸሎት ሐሙስ በተግባር ፈጽሞ ያሳየን ምሥጢር ነው፡፡ በየቅዳሴው ጊዜ የሚፈጸመውም ያው ምሥጢር ነው፡፡ የሚደጋገም አይደለም፡፡ ያው ራሱ የምሴተ ሐሙሱ፤ ጌታ በዕለተ ዓርብ የፈጸመው ምሥጢር ራሱ ነው እንጂ፡፡

ይኸ ምሥጢር መሠረታዊና ጥልቅ ምሥጢር ስለሆነ ጌታችን ደግሞ ደጋግሞ፤ መልሶና መላልሶ ካስተማራቸው ጥልቅ ትምህርቶች አንዱና ዋነኛው ይኸን ምሥጢር በተመለከተ ያስተማረው ትምህርት ነው፡፡ ትምህርቱን ከጥንቱ ከምሳሌው በመጀመር ወደ አማኖቸው በማምጣት እንዲህ ሲል አስተማረ፡፡

እንግዲህ አይሁድ ከሰማይ የወረደ እንጀራ እኔ ነኝ ስላለ ስለ እርሱ አንጐራጐሩ... ኢየሱስ መለሰ፤ አላቸውም፡፡... የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፡፡ አባቶቻችሁ በምድረ በጻ መና በሉ፤ ሞቱም፤ ሰው ከእርሱ በልቶ እንዳይሞት ከሰማይ አሁን የወረደ እንጀራ ይህ ነው፡፡ ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘላለም ይኖራል፤ እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው፡፡

እንግዲህ አይሁድ፡- ይህ ሰው ሥጋውን ልንበላ ይሰጠን ዘንድ እንዴት ይችላል? ብለው እርሶ በርሳቸው ተከራከሩ፡፡ ስለዚህ ኢየሱስ እንዲህ አላቸው፡- እውነት እውነት አላችኋለሁ፤ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደውንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም፡፡ ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን እስነሣለሁ፡፡ ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና፡፡ ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ፡፡ ሕያው አብ እንደ ሳክኝ እኔም ከአብ የተነሣ ሕያው እንደምሆን፤ እንዲሁ የሚበላችን ደግሞ ከእኔ የተነሣ ሕያው ይሆናል፡፡ ከሰማይ የወረደ እንጀራ ይህ ነው፡፡ አባቶቻችሁ መና በልተው እንደ ሞቱ አይደለም፤ ይህን እንጀራ የሚበላ ለዘላለም ይኖራል፡፡ በቅፍርናም ሲያስተምር ይህን በምክራብ አለ፡፡ ከደቀ መዛሙርቱም ብዙዎች በሰሙ ጊዜ ይህ የሚያስጨንቅ ንግግር ነው፤ ማን ሲሰማው ይችላል? አሉ፡፡ ዮሐ. 6፡41-60

ይህ ትምህርት ሲሰጥ በአካል ሥጋ የነበሩት አይሁድ ጥንት አባቶቻቸው እስራኤላውያን ከግብጽ ሲወጡ ቀይ ባሕር በተአምራት ወዲህና ወዲያ ተከፍሎላቸው በደረቅ ከተሻገሩ በኋላ እግዚአብሔር መና ከሰማይ አውርዶላቸው ምድራዊት ኢየሩሳሌም ከነፃን እስከሚገቡ ድረስ አርባ ዓመት ሙሉ ሲመገቡ ኖረዋል። ምድረ ርስትን ሲረግጡ፤ በዚያ ከበቀለውና ካፈራው ከምድሪቱ ፍሬ ሲመገቡ ግን መናው ቀርቷል። ይህም በዘመነ ወንጌል ስለሚሆነው ነገር አስቀድሞ በተምሳሌት የሚያሳይ መስተዋት ነበር። ለዚህ ነው ቅዱስ ጳውሎስ ምሳሌውን ከአማናዊው፤ ሰሙን ከወርቁ ጋር አነጻጽሮ በእንደኛ ቆሮንቶስ መልእክቱ እንዲህ ሲል የገለጸው፡-

ወንድሞች ሆይ፤ ይህን ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ። አባቶቻችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ፤ ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ፤ ሁሉም ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ዓለት ጠጥተዋልና፤ ያም ዓለት ክርስቶስ ነበረ። 1 ቆሮ. 10፡14

የጥንቶቹ እሥራኤላውያን ከግብጽ መውጣታቸውና ቀይ ባሕርን መሻገራቸው እኛ በጥምቀት ከሞት ወደ ሕይወት ከባርነት ወደ ነጻነት ለመሻገራችን ምሳሌና አመልካች ነበር። እነዚያ ቀይ ባሕርን ከተሻገሩ በኋላ ከሰማይ የወረደ መና አርባ ዓመት ሲመገቡ እና ከዓለት የፈለቀ ውኃ ሲጠጡ መናራቸው ዓለት ከተባለው ከክርስቶስ ከጎኑ የተቀዳውን ክቡር ደሙን እና መና ምሳሌው የነበረለትን አማናዊውን የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋውን ለመብላታችን አመልካች (ፋና ወጊ) ነበር።

ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከጥንቱ ከታሪኩ ጠቅሶ ያስተማረው ለዚህ ነበር። በጌታችን ዘመን የነበሩት አይሁድ ሥጋዊነትና ፍቅረ መብልዕ አጥቅቷቸው አባቶቻችን እንደ በሉት ያለ መና አብላን ባሉት ጊዜ ያን መና የበሉት ከሞት እንዳልዳኑና ምድራዊቷን ርስት ከነፃን እንኳ መርገጥ ሳይችሉ መቅረታቸውን ካስታወሳቸው በኋላ፤ አሁን አማናዊ መብልዕ የሆነውን የእርሱን ሥጋውን የሚበላውንና ደሙን የሚጠጣውን ግን ምድራዊ ያይደለ ሰማያዊ ርስት እንደሚያወርሰውና ከእርሱ ጋር እንድ እንደሚያደርገው ነገራቸው። ይህን ጸጋ ለማግኘት የሚያስችለውን የሥጋውንና የደሙን ምሥጢር በተመለከተም በሰፊው አስተማራቸው።

ትምህርቱን እንዲህ በሚገባ አስቀድሞ ካስተማራቸው በኋላ በተግባር ፈጽሞ የሚያሳይበት ጊዜ ሲደርስ ደግሞ በምሴተ ሐሙስ ለደቀ መዛሙርቱ ምሥጢሩን አሳያቸው። እንዲህም አላቸው፡-

ሲበሉም ኢየሱስ እንጀራን አንሥቶ ባረከ ቈርሶም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠና፡- እንካችሁ፤ ብሉ ይህ ሥጋዬ ነው አለ። ጽዋንም አንሥቶ አመስግኖም ሰጣቸው፤ እንዲህም አለ፡- ሁላችሁ ከእርሱ ጠጡ፤ ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው። ማቴ. 26፡26-28

ይህ ጌታችን በምሥጢረ ቁርባን ላይ ያስተማረው ትምህርቱም የሚከተሉትን ዋና ዋና እውነታዎች ቁልፉ አድርጎ ያሳየናል፡-

1. ከጸሎተ ፈትቶ በፊት ኅብስትና ወይን ብቻ የነበረው እርሱ ሲያከብረው ግን አማናዊ (እውነተኛ) ሥጋውና ደሙ ይሆናል። አስቀድሞ በትምህርቱ ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘላለም ይኖራል፤ እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው። ሥጋዬ እውነተኛ መብል፤ ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና። ብሎ እንዳስተማረው በኋላም በተግባር ምሥጢሩን ፈጽሞ ሲያሳየን ያንኑ ቃለ ትምህርቱን “ሲበሉም ኢየሱስ እንጀራን አንሥቶ ባረከ፤ ቈርሶም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠና፡- እንካችሁ፤ ብሉ ይህ ሥጋዬ ነው። ጽዋንም አንሥቶ አመስግኖም ሰጣቸው፤ እንዲህም አለ፡- ሁላችሁ ከእርሱ ጠጡ፤ ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው” በማለት አጸናው።

2. ስለሆነም በምሥጢረ ቁርባን የምንቀበለው ተራ ኅብስትና ተራ ወይን ሳይሆን እውነተኛ የሆነ የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ነው። “ይህ ሥጋዬ ነው” አለ እንጂ “ሥጋዬን የሚወክል ነው” ወይም “የሥጋዬ ምሳሌ ነው” አላለም። እንዲሁም “ስለ ብዙዎች ለጋጠአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው” አለ እንጂ “ይህ የደሜ ወካይ ነው” ወይም “የደሜ አመልካች ነው” አላለም። መድኃኒታችን ኅብስቱን አክብሮና ለውጦ የራሱ ሥጋ ማድረጉን ወይትንም እንዲሁ አክብሮና ለውጦ የራሱ ደም ማድረጉን “ይህ ሥጋዬ ነው፤ ይህ ደሜ ነው” ከማለት በላይ ሌላ በምን ይገልጻው ዘንድ ይገባ ነበር ይሆን? አማናዊ የራሱ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ስለ መሆኑ ከዚህ በላይ መግለጫ ቋንቋ የለም! በቃና ዘገለላ ውኃውን ወደ ወይን ጠጅነት የለወጠው እርሱ አሁን ደግሞ ወይትንና ኅብስቱን ለውጦ እውነተኛ ሥጋውና ደሙ ያደርገዋል።

3. ምሥጢረ ቁርባን ከሞት የምንድንበትና የዘላለም ሕይወትን የምናገኝበት ድንቅ ምሥጢር ነው። ይህንንም ጌታችን “አባቶቻችሁ በምድረ በዳ መና በሱ ሞቱም! ሰው ከእርሱ ብልቶ እንዳይሞት ከሰማይ አሁን የወረደ እንጀራ ይህ ነው። ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘላለም ይኖራል! እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው። . . . እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ” በማለት በማያሻማና ግልጽ በሆነ ሁኔታ ተናግሯል።

4. “ሥጋዬ” እና “ደሜ” ያለው “እምነትን” ሳይሆን አማናዊ የሆነውን ሥጋውንና ደሙን ነው።

ተሐድሶዎች ስለዚህ ጉዳይ የሚያስተምሩት ከላይ የጠቀስነው ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን እውነተኛ የሕይወት ምግብ መሆኑን ክደው “እምነት” ብቻ ነው ይላሉ! እንዲህ ይላሉና፡-

© “ክርስቶስ ሰው የዘላለም ሕይወት የሚያገኘው በእርሱ በማመን እንደሆነ በዚህ አንቀጽ በማስተማር ነው። ደግሞም “የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ፤ ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ እይራብም፤ በእኔ የሚያምንም ሁሉ ጊዜ ከቶ እይጠማም” በማለቱ እምነትን በመብላትና በመጠጣት መበለው። ይህ አንቀጽ ቅዱስ ቁርባንን ያመለክታል የሚሉ ወገኖች ለሕተት፤ ክርስቶስ በምሳሌ አገላለጥ መናገሩን እንጂ ቃል በቃል አለማስተማሩን ያለመረዳታቸው ነው።”

ነገር ግን ይህ የእነርሱ አረዳድና አተረጓጎም ከጌታችን ትምህርት ጋር አንዳችም የማይገናኝ የራሳቸው ፈጠራ ብቻ ነው። ምክንያቱም እምነት አንድ ነገር ነው፤ ቅዱስ ቁርባን ደግሞ ሌላ ነገር ነው። እያንዳንዳቸው የየራሳቸው አግባብ አላቸው እንጂ የሚጠፋፉ ወይም አንዱ በአንዱ የሚጠቀሙ አይደሉም። ጌታችን ጥንት ለእሥራኤላውያን ከሰማይ ስለ ወረደው ኅብስት እንሥቶ እውነተኛና ሰማያዊ ኅብስት ስለ ሆነው ስለ ራሱ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ሲያስተምራቸው አይሁድ ነገሩ አማናዊ ስለ ሆነ የሚበላና የሚጠጣ ነገር መሆኑን ስለ ተረዱ ነበር “አይሁድ ከሰማይ የወረደ እንጀራ እኔ ነኝ ስላለ ስለ እርሱ አንጐራጐሩ” የተባለው። አይሁድ ጥንት አባቶቻቸው የበሉት መና “እምነት” ሳይሆን እግዚአብሔር በኪነ ጥበብ በደመና አንጓዢነት እያመጣ በውርዳታ ገበታነት (ሳህንነት) እያነጠፈ መልኩ እንደ በረድ ነጭ የሆነ መጠኑ ድምብላል ያክል መና እያወረደላቸው አርባ ዓመት በተግባር እንደ በሉ ስለሚያውቁ ነበር።

ያ አባቶቻቸው ሲበሉት የነበረው መናም ከነፃን ሲገቡ ስለ ቆመ የተደረገው ቸርነት ሲነገራቸው ከቀጣዩ ትውልድ ተረትና ሐሰት ነው ብሎ የሚያስብ ደካማ ሕሊና እንዳይኖር ሕያው ማስረጃ ይሆን ዘንድ አንድ መስፈሪያ ጎሞር ሙሉ መና በመሰበ ወርቅ ተደርጎ በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ

እንዲቀመጥና ሕያው ማስረጃ እንዲሆን እግዚአብሔር አገዛ ነበር። ጌታችን በዚያ እውነተኛ የሚበላ በነበረው፤ እሥራኤላውያን ጥቂት ቀናት ወይም ወራት ብቻ ሳይሆን 40 ዓመታት በተከተታይ ሲበሉት በኖሩት በመኖሩ አንጻር ምሥጢረ ቁርባንን ያስተማረው ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ "እምነት" ሳይሆን የሚበላና የሚጠጣ ስለሆነ ነበር።

እንደዚሁም አይሁድ "ይህ ሰው ሥጋውን እንበላ ዘንድ እንዴት ይሰጠናል?" ባሉ ጊዜ ጌታችን "እኔ የተናገርሁት ስለሚበላና ስለሚጠጣ ነገር ሳይሆን ስለ እምነት ነው" አላላቸውም። እንዲህ አላቸው እንጂ፡-

አ.የሱስ መለሰ፤ አላቸውም፡- የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ። አባቶቻችሁ በምድረ በጻ መና በሉ፤ ሞቱም፤ ሰው ከእርሱ በልቶ እንዳይሞት ከሰማይ አሁን የወረደ እንጀራ ይህ ነው። ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጀራ ቢበላ ለዘላለም ይኖራል፤ እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጀራ ሥጋዬ ነው።

አይሁድ ጌታችን እየነገራቸው ያለው ስለ "ማመን (እምነት)" ሳይሆን ስለ ሥጋውና ደሙ መሆኑን ስለ ተረዱ "እንግዲህ አይሁድ፡- ይህ ሰው ሥጋውን ልንበላ ይሰጠን ዘንድ እንዴት ይችላል? ብለው እርስ በርሳቸው ተከራክሩ" በማለት መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይነግረናል። ጌታችን እየተናገራቸው የነበረው ስለ እምነት ቢሆን ኖሮ "ሥጋዬን ብሉ ደሜን ጠጡ" ሲላቸው "ይህ ሰው ሥጋውን ልንበላ ይሰጠን ዘንድ እንዴት ይችላል?" እስከ ማለት ድርሰው ያን ያህል ምን ያስጨንቃቸው ነበር? ጌታችንም ይህን አረዳዳቸውን ያስተካከለው ነበር። ነገር ግን ጌታችን አሁንም ትምህርቱን በመቀጠል እንዲህ አላቸው፡-

እውነት እውነት አላችኋለሁ፤ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣለሁ። ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና። ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ።

የፕሮቴስታንት አንጃ የሆኑት ተሐድሶዎቹ ስለ ምሥጢረ ቁርባን ያላቸው እምነትና ትምህርት ሙሉ በሙሉ ጌታችን በመጽሐፍ ቅዱስ ካስተማረው ጋር የሚቃረንና የሚጸረር ነው። እርሱ ያስተማረውን በተበላሽ አተረጓጎማቸውና አረዳዳቸው ሊያጣምሙትና ክህደት በሆነ በአዲስ ትምህርት ሊተኩት ይሞክራሉ። ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በቀጥታ የሚቃረነውን ትምህርታቸውንም በትርጓሜ ለማቃናት ይሞክራሉ። ለዚህ ነው እንዲህ ያሉት፡-

© "ብዙዎች የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ፤ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። ሥጋዬን የሚበላ፤ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው፤ የሚለው አንቀጽ ቅዱስ ቁርባንን እንደሚያመልክት ያምናሉ። ይህ አተረጓጎም ግን ክርስቶስ ከተናገረበት ጊዜ፤ ከእድሜቼ ሁኔታና ከሰጠው ሌላ ትምህርት ጋር የሚስማማ አይመስለም። . . . ይህ አንቀጽ ቅዱስ ቁርባንን ያመለክታል የሚሉ ወገኖች ስሕተት፤ ክርስቶስ በምሳሌ አገላለጥ መናገሩን እንጂ ቃል በቃል አለማስተማሩን ያለመረዳታቸው ነው። . . . በአተረጓጎም ይገጠመ ስህተት ነው። ያን ጊዜም እንደ ዛሬው ትምህርቱን ቃል በቃል በመውሰድ የተፈጠረ ስህተት ነው።" (ራፍራ ቁ. 19፡ 7ጽ 8)

የሚገርመው ነገር ትርጓሜ ለእነርሱ የሚመች እስከሆነ ድረስ ትክክልና አግባብ መሆኑ ነው። ለሌላው ሲሆን ግን ስህተት ይሆናል። ይህ አተረጓጎም ሐዋርያው "በእነዚያ ዘንድ ለማስተዋል የሚያስችግር ነገር አለ፤ ያልተማሩትና የማይጸኑትም ሰዎች ሊሎችን መጸሐፍት እንደሚያጣምሙ እነዚህን ደግሞ ለገዛ ጥፋታቸው ያጣምማሉ" ተብሎ የተነገረባቸው "መጸሐፍትን አጣማሚዎች" ናቸው። 2 ጴጥ. 3፡16 ጌታችን በግልጽ ደግሞ ደጋግሞ በቃልና በተግባር ያስተማረንንና ሕይወት የሚሰጠውን ታላቅ ምሥጢር ከንቱ የሚያደርግ ትርጓሜ ቅዱስ ጴጥሮስ እንዳስጠነቀቀን "ማጣመም" እንጂ "መተፎጎም" አይደለም። ስለዚህ በግልጽ የተነገረውን የምሥጢረ ቁርባን አማካኝነት ትምህርት ለመጠምዘዝና ለማጣመም ሲሉ "ቃል በቃል መውሰድ የለብንም" በማለት የራሳቸውን ክህደት በትርጓሜ ሽፋን ለመጫን ይሞክራሉ።

5. ጌታችን በዮሐንስ ወንጌል በምዕራፍ ስድስት ላይ ያስተማረው ትምህርት ስለ ምሥጢረ ቁርባን ነው።

ምሥጢረ ቁርባንን የሚቃወሙበት ሌላው ነጥብ ጌታችን በዮሐንስ ወንጌል በምዕራፍ ስድስት ያለውን ትምህርት ባስተማረበት ጊዜና በጸሎተ ሐሙስ ይህን ምሥጢር በተግባር ፈጽሞ ለደቀ መዛሙርቱ ባላየበት ጊዜ መካከል ቢያንስ የአንድ ዓመት ያህል ልዩነት በመካከላቸው ስላለ በዮሐንስ ወንጌል በምዕራፍ ስድስት ላይ ያስተማረው ስለ ምሥጢረ ቁርባን ሊሆን አይችልም የሚል ነው። እስኪ ይህን የመቃወሚያ ነጥብ ልብ ብለን እንመልከተው። በሌሎቹ ምሥጢራት ጌታችን ያደረገው እንዴት ነበር? ትምህርቱንና ተግባሩን ሁለቱንም በአንድ ጊዜ ነበር የፈጸመው? ወይስ ተራ በተራ ነበር? በተራ ከነበረስ እንዴት?

በምሥጢረ ጥምቀት - ጌታችን ተግባሩን አስቀድሞ ትምህርቱን በኋላ አደረገ። ጸጋ መንፈስ ቅዱስን ለሐዋርያት መስጠትን በተመለከተ ደግሞ ትምህርቱ ቀድሞ ተግባሩ ተከተለ። ይህም እያንዳንዱ ምክንያት ነበረው። ጥምቀት - የሁሉ ነገር መጀመሪያ ስለ ሆነና ጌታችንም ሳይጠመቅ ሥራ ስለማይጀምር በተግባር መጠመቅን አስቀድሞ ስለ ጥምቀት የሚያስተምረውን ትምህርቱን ደግሞ ወደ ኋላ ላይ አደረገው። ገዳሙ ቆሮንቶስ ከመሄዱና በጸምና በጸሎት ተጋድሎን ከማሳየቱና ከአጋንንት ፈተናን ከመቀበሉ በፊት፣ ደቀ መዛሙርትን ከመስጠቱ በፊት፣ በቃና ዘገለገላ ተገኝቶ ተአምራትን ከማድረጉና አምላካዊቱን ከመግለጡ በፊት፣ ከሁሉ አስቀድሞ በዮርዳኖስ ወንዝ በዮሐንስ እጅ ተጠመቀ። ይህን ያደረገውም በጥምቀት ልጅነትን ማግኘት ለመንፈሳዊ ሀብታትና ተግባራት ሁሉ በርና የመጀመሪያ መግቢያ መሆኑን በተግባር ሊያስተምረን ስለ ወደደ ነበር። ለሐዋርያት የጸጋ መንፈስ ቅዱስን መስጠት በተመለከተ ደግሞ ይህን ጸጋ የሚሰጣቸው የዚህ ዓለም የማዳን ተግባሩን ፈጽሞ ከሄደ በኋላ ስለሆነ ትምህርቱን አስቀድሞ ካስተማራቸውና ተስፋውን ከሰጣቸው በኋላ ጸጋውን መስጠቱን ደግሞ በኋላ (ባረገ በአሥረኛው በተነሣ በአምሳኛው ቀን) አደረገ።

ምሥጢረ ቁርባንን በተመለከተም አስቀድሞ መጀመሪያ ትምህርቱን፣ ከዚያም ደግሞ ተግባሩን ጊዜው ሲደርስ በጸሎተ ሐሙስ በተግባር አሳያቸው። አስቀድሞ ትምህርቱን ነግሯቸው ሕሊናቸው እየተዘጋጀ ከቆየ በኋላ ጊዜው ሲደርስ ደግሞ በተግባር ፈጽሞ አሳያቸው። ሞቱንና ትንሣኤውን በተመለከተም ያደረገው እንዲሁ ነው፤ ማለትም ትምህርቱንና ተግባሩን በአንድ ጊዜ አድርጎ አሳያቸውም። በፈቃዱ ተላልፎ እንደሚሰጥ፣ ስለ እኛ ሌላ እንደሚሞትና እንደሚነሣ አስቀድሞ ደጋግሞ አስተምሮ ከዚያ በኋላ ነበር ስለ እኛ በፈቃዱ ሞትን መቀበልንና ድል አድርጎ መነሣትን በተግባር ያደረገው። ጌታችን ስለ ሞቱና ስለ ትንሣኤው ባስተማረበት ጊዜና ይህን በተግባር በፈጸመበት ጊዜ መካከል የአንድ ዓመት የጊዜ ልዩነት ስላለና ትምህርቱና ድርጊቱ በአንድ ጊዜ ስላልተፈጸመ ስለ ሞቱና ትንሣኤው ያስተማረውና በኋላ ሞቱ የተነሣው አንድ እርሱ አይደለም አያስኝም። ፈጽሞ!

ትምህርቱም ተግባሩም በአንድ ጊዜ ካልተደረገና በትምህርቱና በተግባር አፈጻጸሙ መካከል የጊዜ ልዩነት ካለ ትምህርቱና በተግባር የተደረገው ነገር የተለያዩ ናቸው ማለት እንዴት ይቻላል? ጸጋ መንፈስ ቅዱስን መስጠቱን፣ ሞቱንና ትንሣኤውን በተመለከተ ትምህርቱን አስቀድሞ ተግባሩን እንዳስከተለ ሁሉ በምሥጢረ ቁርባንም ያደረገው እንዲሁ ነው። መጀመሪያ ደግሞ ደጋግሞ ካስተማራቸው በኋላ መሥዋዕተ አሪት የሚያልፍበትና መሥዋዕተ ወንጌል የሚተካበት ትክክለኛው ጊዜ ሲደርስ ደግሞ በተግባር አሳያቸው። ስለሆነም ትምህርቱ የተሰጠበት ጊዜና በተግባር የተፈጸመበት ጊዜ የተለያዩ ነውና በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ ስድስት ላይ የተነገረው ስለ ምሥጢረ ቁርባን የተነገረ አይደለም ማለት ተበድሮ ከሀደት ካልሆነ በቀር ሌላ ምንም ሊሆን አይችልም።

በትምህርቱና በተግባር አፈጻጸሙ መካከል የአንድ ዓመት ልዩነት አለ በማለታቸው ብቻ የተነገረው ትምህርት ስለ ምሥጢረ ቁርባን አይደለም የሚሉ ከሆነ በዘመነ ብሉይ ኪዳን ከብዙ መቶና ሺህ ዓመታት በፊት ስለ ወንጌል የተነገረው ትንቢትና ተምሳሌት የበለጠ ብዙ የዘመን ርቀት ስላለው ስለ ወንጌል የተነገረ አይደለም ይሉ ይሆን? ለምሳሌም “በለዚህ ጌታ ራሱ ምልክት ይሰጣችኋል፤ እነሆ ድንግል ትፀንሳለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፤ ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች” የሚለው ትንቢት በተነገረበት ጊዜና ይህ በተግባር ተፈጽሞ በታየበት ጊዜ መካከል የሰባት መቶ ዓመታት ያህል ልዩነት አለ። ኢሳ. 7:14 ፤ ማቴ. 1:22-23 የአንድ ዓመት ልዩነት እንዲህ የሚያስከዳቸው ከሆነ ከሰባት መቶ ዓመታት ልዩነት በኋላ የሆነውን የአማኑኤልን ከእመቤታችን በድንግልና መወለድ እንዴት አድርገው መቀበል ይችላሉ? ተሐድሶዎች ሆይ፤ ኢሳይያስ ከሰባት መቶ ዓመታት በፊት የተናገረውን የጌታችንን ክድንግል ማርያም መወለድ ከዘመናት በኋላ ጊዜው ደርሶ መፈጸሙን ታምናላችሁን? ይህን የማታምኑ ከሆነ ከክርስትና ወገን ምንም ድርሻ የላችሁምና ሚናችሁን ለይ። የበግ ለምድ ለብላችሁ በጎችን ለመንጠቅ አታድቡ።

በመካከሉ የሰባት መቶ ዓመት ልዩነት ያለውን ከተቀበላችሁ ደግሞ በትምህርቱ መነገርና በተግባር ተፈጽሞ በመታየቱ መካከል የአንድ ዓመት የጊዜ ልዩነት (ያውም በእናንተ ስሌት ነው) ያለውን ምሥጢረ ቁርባንን መቀበል ግድ ይላችኋል። በግልጽ የተነገረውን ምሥጢር ለመከድ ሰበብ ፍለጋ ለምን ትደክማላችሁ? በእውነት ነገራችሁንና ሁኔታችሁን ሁሉ በትክክል ሲመረምሩት ዋናዎቹ የክህደት ፋና ወጊዎችና ፍታውራሪዎች ናችሁ።

6. ተሐድሶዎች “ከሆነ ጊዜ ጀምሮ (ማለትም ምሥጢረ ቁርባን በጌታችን ከተመሠረተ ጀምሮ) እንደዚያ ሆኖ (አማናዊ ሥጋውና ደሙ ሆኖ) አያውቅም ያሉት ፍጹም ስሁት ነው። በመጀመሪያ እንዲያ ሆኖ ማወቅ አለማወቁን እነርሱ በምን አረጋገጡ? ሆኖ አያውቅም ብለው ተናገሩ እንጂ ለምን ሆኖ እንደማያውቅ ግን ማሰረጃ አላቀረቡም። እንዲህ ያለ የክህደት ድፍረት ይገርማል! በወንጌል ራሱ ባለቤቱ የተናገረውን ስለማያምኑ፤ በእብው ትምህርትም የተነገረውን ስለማይቀበሉ፤ በተለያዩ ቅዱሳን ዜና ሕይወት የተፈጸመውንም ስለማያነቡና ስለማይሰሙ ነው እንጂ ይህ ምሥጢር አማናዊ እንደሆነ ከወንጌል ጀምሮ በእነዚህ ሁሉ የተነገረ እውነት ነው። በተለያዩ የቅዱሳን ሕይወትም እንዴት እንደሚለወጥ አይገለጥላቸውም እንጂ ከተሰወጠ በኋላ በጻሕሉ ላይ በአምሳሌ ሕፃን፤ በአምሳሌ በግዕዝ ገጽሕ ሆኖ ካሁኑ ህሳብ ገንብር በዘዚአክ መንፈስ ቅዱስ” እያለ ሲፈትት እጁ በደም እየታለለ የታያቸው አሉ።

ለምሳሌም የእስክንድርያ ፓትርያርክ የነበረው ቅዱስ አባ ማቴዎስ ቅዳሴ በሚቀድሰበት ጊዜ ጌታችን በመሠዊያው ላይ ይታየው እንደ ነበር የተጻፈውን እናመልከት፡-

... በአንዲት ዕለትም በቁርባን ቅዳሴ ላይ ሲያገለግል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በመሠዊያው ላይ ተቀምጦ አየው። በታናሽ ሕፃን አምሳል በጻሕል ውስጥ ተኝቶ ነበር። ኅብስቱንም በሚፈትትበት ጊዜ እጆቹን ዘርግቶ ከታላቅ ልቅሶ ጋር ፈጽሞ እያደነቀ በመፍራትም ለረጁም ጊዜ ይቆማል። ይህንም ራእይ ለማንም አይናገርም።

መምህሩም ለረጁም ሰዓት ሲቆም ባየ ጊዜ ያደንቅ ነበር። ይህንንም ይገልጽለት ዘንድ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ። በአንዲትም ዕለት አባ ማቴዎስ እንደ ልማዱ ሊቀድስ ገባ። ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን በሕሃን አምሳል በጻሕሉ ውስጥ ተኝቶ ኅብስቱንም መስሎ በአባ ማቴዎስ እጅ ሲቆረስ ለመምህሩ ለአበምኔቱ ታየው። አበምኔቱም አደነቀ፤ ለእኛ ለሰው ልጆች ይህን ታላቅ ጳጋ የሰጠኸን አቤቱ ለአንተ ምስጋና ይገባል አለ። ...

(ሰንክላር፡ ጥር 5)

ከዚህ አበው ደግሞ አንድ እንጨምር፡-

አባ ዳንኤል አባ አርሳንዮስ ሕይወቱ ደገኛና መንፈሳዊ የነበረ፤ ሆኖም ግን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት የሌለውና እምነቱ ቀላል ስለ ነበረ አንድ በእስቂጥስ የነበረ ገጽማዊ እንደ ነበር ነገረን አለ። ይህ ገጽማዊ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ያልነበረው ከመሆኑ የተነሣም ተታለለና «በቁርባን ጊዜ የምንቀበለው ቅዱስ ሥጋው የክርስቶስ ሥጋ ሳይሆን ምልክት (ምሳሌ) ነው» ይል ጀመር። ሁለት አረጋውያን ይህ ሰው እንዲህ ማለቱን ሲሰሙ በአደናቃ የታወቀና ደገኛ ሕይወትን በመምራት ላይ እንደ ነበር ስለሚያውቁ ይህን ያለው ከክፋት ሳይሆን ካለማውቅ የተነሣ እንደ ሆነ ተገነዘቡ።

ሰለሆኑም እርሱን ፍለጋ መጡና «አባ፤ የምንቀበለው የክርስቶስ ሥጋ ሳይሆን ምሳሌ ነው የሚል ከቤተ ክርስቲያን ትምህርት ተቃራኒ የሆነ ነገር ሲነገር ሰማን» አሉት። እርሱም «እንዲህ ያልኩት እኔ ነቃ» አላቸው። አረጋውያኑም «አባ፤ እንዲት የሆነችው ዓለም አቀፋዊት ቤተ ክርስቲያን ያስተማረችንን እምነት እንጂ እንዲህ ያለ የተሳሳተ አስተሳሰብ አይኑርህ። እኛ ግን እግዚአብሔር በመጀመሪያ ሰውን ከመሬት አፈር ወስዶ በአርአያው እንደ ፈጠረው፤ ሆኖም ግን እንደዚያ ሆኖ ባለመታየቱ ምክንያት ማንም የእግዚአብሔር አርአያነቱን እንደማይቃወም ሁሉ በአርአያ ኅብስት የምንቀበለው ፍጹም የሆነ የክርስቶስ ሥጋ መሆኑን እናምናለን፤ ክርስቶስ ኅብስቱን በጸሎት አክብሮ ከለወጠው በኋላ «ይህ ሥጋዬ ነው» ብሏልና» አሉት።

ያ አረጋዊም «እኔ ይህን ነገር በዓይኔ ማየት ካልቻልኩ በስተቀር ሙሉ በሙሉ እምኖ ለመቀበል ይከብደኛል» አላቸው። እነርሱም «ስለዚህ ምስጢር ጉዳይ ይህን ሳምንት በሙሉ ወደ እግዚአብሔር እንጸልይ፤ እግዚአብሔር እንደሚገልጥልን እናምናለን» አሉት። እርሱም ይህን ነገር በደስታ ተቀበለና እንዲህ እያለ ይጸልይ ጀመር፡ «ጌታ ሆይ፤ ይህን ነገር ያመንኩት በክፋትና በተንኮል እንጸልሁን አንተ ታውቃለህ፤ ስለሆነም ባለማወቁ ምክንያት እንጸልበትና እንጸልጠፋ ጌታዬ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ ይህን ምሥጢር ግለጥልሜ።» እነዚያገኞቹ አረጋውያንም ወደየ በላታቸው ተመልሰው «ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ፤ ያምን ሆነድና የድካሙን ዋጋ እንጸያጣ ይህን ምስጢር ለዚህ አባት ግለጥላት» እያሉ ወደ እግዚአብሔር ሲጸልዩ ሰበኩ።

እግዚአብሔር የሁላቸውንም ጸሎት ሰማቸው። በሳምንቱ መጨረሻ ላይ እኩድ ወደ ቤተ ክርስቲያን መጡና ያን አረጋዊ በመከከላቸው አድርገው ሦስቱም በአንድ ላይ ተቀመጡ። በጸሎት ቅዱሲው ጊዜ ዓይኖቻቸው ተከፈተና ኅብስቱ በጸሐፊ ላይ ሲቀመጥ ለእነዚህ ለሦስቱ ብቻ አንድ ትንሽ ሕፃን በዚያ ላይ ታያቸው። ካህኑ ኅብስቱን ለመፈተት እጁን ሲያነሣ ሰይፍ የያዘ መልእክ ከሰማይ ወርዶ የሕፃኑን ደም በጽዋው ውስጥ አፈሰሰው። ካህኑ ኅብስቱን ሲፈትትም መልእክ ሕፃኑን ቆራጠው። ይቀበሉ ዘንድ ወደዚህ ቅዱስ ምስጢር በቀረቡ ጊዜም ያ ሽማግሌ ብቻ ደም የታለለ ሥጋ ተቀበለ። ይህን ሲያይ እጅግ ፈራና «ጌታ ሆይ፤ ይህ ኅብስት የአንተ ሥጋ፤ ይህ በጽዋ ያለውም የአንተ ደም እንደ ሆነ እምናለሁ» ብሎ ጮኸ። ወዲያውኑም እንደ ምሥጢሩ አፈጻጸም የተቀበለው በደም የታለለ ሥጋ ኅብስት ሆነ፤ እግዚአብሔርን እያመለከን ተቀበለ። እነዚያ ሁለቱ አረጋውያንም «እግዚአብሔር የሰውን ተፈጥሮ ያውቃል፤ ሰው በዓይኑ በቀጥታ በሥጋና በደም መልክ ሆኖ ቢያየው ለመቀበል እንደማይችል ስለሚያውቅ ነው በእምነት ለሚቀበሉት ሥጋውን በአርአያ ኅብስት፤ ደሙን በአርአያ ወይን እንዲሆን ያደረገው» አሉት። የድካሙን ዋጋ እንጸያጣ አድርጎታልና ስለዚህ አረጋዊም ለእግዚአብሔር ምስጋና አቀረቡ። ሦስቱም እግዚአብሔርን እያመለከቱ ወደየ በላታቸው በደስታ ተመልሱ።

በመጽሐፈ መነኩሳት አረጋዊ መንፈሳዊ ላይም እንዲሁ ቅዱሴ ሲቀድስ አማናዊ መሥዋዕት ሆኖ እንደ ተገለጠለት ይናገራል። ከተለወጠ በኋላ ለተለያዩ አባቶቻችን እንደ ታያቸውና እነርሱም በእንክሮ እንደ ተደነቁ በተሰዩዋ አበው ዜና ሕይወት ላይ የሚገኝ ነው። ነገር ግን ተሐድሶዎች ለራሳቸው ከህደት ራሳቸውን ምስክር አድርገው በመጥቀስ ከሆነ ጀምሮ እንደዚህ ሆኖ ስለማያውቅ ነው። በሚል ድርቅና ብቻ ሐሰታቸውን እውነት አስመስለው ለማትረብ ሞክረዋል። ይህ እንኳን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለውን ድንቅ የጌታ ትምህርት ይቅርና ተራ አመለካከትን እንኳ ለመለወጥ እንዳችም ከብደት የሌለው ባዶ ሃሳብ ነው።

እንዲህ ባለው የዘለዓለማዊ ሕይወት መሠረት በየነው አምላካዊ ምስጢር ላይ በስሜት ሕዋሳት ብቻ በመመራት ወደ ድምዳሜ መድረስ፤ ከዚያ በላይ ደግሞ ይህን እንደ እውነታ አድርጎ መጻፍና ለሌሎች ከዚህ ሌላ እውነት የለም፤ እመነኝ እያሉ ማስተማር በአንድ በኩል ባዶነትንና ያውቁብኛል እንኳ አለማለትን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ያንኑ የክህደት አላባቸውንም እንኳ ለማስረዳት ምን ያህል ዓቅም ያጠራቸው መሆናቸውን በግልጽ ያሳይባቸዋል። እኛ ግን የእግዚአብሔር ቃል “በእምነት እንጂ በማየት አንመላለስምና” በማለት ስላስተማረን የምንመራው በስሜት ሕዋሳቶቻችን ላይሆን በእግዚአብሔር ቃል ነው። ስለሆነም መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚመሰክረው፤ ከሐዋርያት ጀምሮ የተነሡ ቀደምት ታላላቅ ቅዱሳን አባቶቻችንም እንደሚመሰክሩት የምስጢር ቁርባንን አማናዊነት እናምናለን፤ በእርሱም እንኖራለን። 2 ቆሮ. 5፡6

ተሐድሶ መናፍቃን የድፍረታቸው ብዛት ራሱ ባለቤቱ የተናገረውን ቃል ሁሉ ሽምጥጥ አድርገው በመካድ “በጸሎት ጎብስቱና ወይኑ ተለውጠ፤ በመዓዛውም በጣዕሙም በቀለሙም አማናዊውን ሥጋ ኢየሱስን ይሆናል” የሚለው ትምህርት ትክክል አይደለም፤ ካሉ በኋላ በመቀጠልም ለዚህ ማስረጃ ነው ብለው ያቀረቡት ደግሞ “ምክንያቱም ከሆነ ጊዜ ጀምሮ እንደዚህ ሆኖ ስለማያውቅ ነው” የሚል ነው። በመጀመሪያ “በመዓዛውም በጣዕሙም በቀለሙም ይለወጣል” የሚል አርቶዶክሳዊ አስተምህሮ የለም። ትምህርታችን ጥርት ያለ ነው፤ እርሱም “ውላጤ እንበለ ውላጤ” የሚል ነው።

ማለትም መልኩና ጣዕሙ ከጎብስትነት አይለወጥም፤ በጎብስትና በወይን መልክና ጣዕም የምንቀበለው ግን ጌታችን እንዳስተማረንና እኛም በእምነት እንደ ተቀበልነው “ይህ ሥጋዬ ነው፤ ይህ ደሜ ነው” እንዳለ የእርሱ አማናዊ ሥጋና ደም ነው። ሆኖም አካሄዳቸው በዚህ ተጠግተው የመስዋዕቱን አማናዊነት ለማሳበል መሆኑ ግልጽ ነው።

እንግዲህ ሰው ይደን ዘንድ እንዲህ መሠረታዊና ቁልፍ ምስጢር የሆነውን ምስጢር ቁርባንን የሚከዱት ተሐድሶዎች ትምህርታቸው ሰውን ከመዳን ወደ አለመዳን የሚወስድ የሞት መንገድ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ተመሰክረ። የእነርሱ እምነትና ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ሲመዘንም ቀልሎ ተገኘ። እንዲህ ሰውን ከሚድንበት መንገድ ከቅዱስ ቁርባን፤ ከትምቀትና ከሜሮን እያለያዩ፤ እነዚህን ጌታችን የሰጠንን የመዳን ጸጋ የምናገኝባቸውን ምስጢራት ከሐዋርያት ባገኘችው መጽሐፍ ቅዱሳዊና ትውፊታዊ መንገድ እየፈጸመች ልጆቿን በመዳን ጎዳና እንዲጓዙ የምታደርገውን የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን እየወቀሱና እየከሰሱ ለማሳየት የሚያደርጉት ጥረት ውጤቱ ሰዎችን ከዘላለማዊ የሕይወት ጎዳና አውጥቶ ሕይወት በማይገኝበት የሞት ጎዳና እንዲባዝና እንዲጠፋ ከማድረግ ውጭ ሌላ ምን ሊሆን ይችላል? መሠረታዊ የሆነውን፤ አካላዊ ቃል ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከድንግል ማርያም ተወልዶ ሰው የሆነበትን፤ መራራ ሞትን የተቀበለበትን፤ በመስቀል መንገድ ያለፈበትን የመዳናችንን ነገር ከንቱ ካደረጉና ከካዱ በኋላ ከዚህ ውጭ የሚሉት እጅግ መልካም የሆነ ነገር ቢኖራቸው እንኳ (እንደ አለመታደል ሆኖ የላቸውም እንጂ) ምንም ረብና ጥቅም ሊኖረው አይችልም። አንድን ቤት መሠረቱን እያፈረሱ ግድግዳውን ወይም ጣራውን ቀለም እንደ መቀባት ወይም ሰውን ገድሎ ስለ አቀባበሩና ስለ አለቃቀሱ እንደ መጨነቅ ዓይነት ነገር ነው።

ስለሆነም ምስጢር ቁርባን ስለ ሁላችን ጋጢአት በቀራንዮ የተሠዋውን የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን አማናዊ ቅዱስ ሥጋውን የምንበላበትና ክቡር ደሙን የምንጠጣበት ድንቅና ገናና ምስጢር ነው። ይህን የሰጠንም እርሱን በልተንና ጠጥተን ከእርሱ ጋር እንድንዋሐድና ከእርሱ ጋር እንድንኖር፤ እንዲሁም ለሁላችንም የጋጢአት ይቅርታ እንዲሆን ነው። የጋጢአት ሥርየት ለማግኘት መከፈል የሚኖርበት ዕዳ አለ። ሰው ላጠፋው ጥፋት ራሱ መከፈል ያልቻለውን የጋጢአት ዕዳ ጌታችን በተዋሐደው ሥጋ ራሱ ዕዳችንን በመክፈል ነፃ አወጣን፤ ሥርየትን ሰጠን።

ይህን ሥርዐት ለማግኘት ስለ እኛ ኃጢአት የተሠዋውን መሥዋዕት መብላትና መጠጣት ይገባል። ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ “ወደሙ ለኢየሱስ ክርስቶስ ያንጽሐኑ እምኩሉ ኃጢአት - የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያንጽናል” ያለው ለዚህ ነው። 1 ዮሐ. 1:7 በቀራንዮ የተሠዋውና በጸሎተ ቅዱሴ በየዕለቱ የምንቀበለው ያው አንዱ ክርስቶስ ነው። በመሆኑም በየጊዜው ለሚሠራው ኃጢአት ሁሉ ሌላ መሥዋዕት ሳያስፈልግ ያው በዕለተ ዓርብ ራሱን ለኃጢአት ቤዛ አድርጎ ያቀረበውን መሥዋዕት - ክርስቶስን - በመቀበል የኃጢአታችንን ሥርዐት የምናገኘው በዚህ መንገድ ብቻ ነው። ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን አምኖ የማይቀበል ሰው ገና በኃጢአቱ ይኖራል።

3.7.2.3.3 ምሥጢረ ቁርባን በስበወ ትምህርት

ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ የነበሩና የተነሡ ታላላቆች ቀደምት የቤተ ክርስቲያን አባቶቻችን ስለ ምሥጢረ ቁርባን አማናዊነትና ሕይወትን ሰጪነት፣ ሥጋው የክርስቶስ አማናዊ ሥጋ፣ ደሙም አማናዊ ደም ስለ መሆኑ ካስተማሩት ትምህርት መካከል የተወሰነውን እንደሚከተለው እንመለከታለን።

❖ “... [መናፍቃን] ከቅዱስ ቁርባንና ከጸሎት ይርቃሉ፤ ይህን የሚያደርጉበት ምክንያትም በምሥጢረ ቁርባን የሚቀርበው ኅብስት ስለ እኛ ኃጢአት መከራ የተቀበለውና ከሞት የተነሣው የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ መሆኑን ስለማያምኑ ነው። ስለዚህ በዚህ ታላቅ የእግዚአብሔር ጸጋ ላይ [በቅዱስ ቁርባን ላይ] የማይገባ ነገር የሚኖሩ ሰዎች እነርሱ በክርክራቸው መካከል ሞትን በራሳቸው ላይ ያመጣሉ (እየተከራከሩ ሳሉ ይሞታሉ)። ነገር ግን በእክብሮት ቢመለከቱትና ቢያምኑበት ይሻላቸው ነበር። ስለዚህ እንደዚህ ካሉት ሰዎች ትርቁ ዘንድ የተገባ ነው፤ ከእነርሱ ጋርም በግልም ሆነ በማኅበር ግንኙነት አይኑራችሁ።” (ቅዱስ አግናጥዮስ ምጥው ለአንበሳ፣ መልእክት ወደ ስምርጌስ ክርስቲያኖች፣ ምዕራፍ 7)

❖ “ጌታችን ‘ሥጋዬን የሚበላ ቢኖር እርሱ ለዘላለም ይኖራል’ ባለ ጊዜ በአንድ በኩል ቅዱስ ሥጋውን የሚበሉና ክቡር ደሙን የሚጠጡ ሰዎች ሕያዋን መሆናቸው ግልጽ እንደ ሆነ ሁሉ በሌላ በኩል ደግሞ ማንም ሰው ከቅዱስ ቁርባን በመራቁና በመለየቱ ከክርስቶስ ሥጋና ደም የራቀ በመሆኑ ከድንገት እንዳይርቅ ልንፈራና ልንጸልይ ይገባናል። እርሱው ራሱ ‘እውነት እውነት እሳችኋለሁ፤ የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም’ በማለት በማስጠንቀቂያ በአጽንኦት ተናግሯልና።” (ቅ. ቆጵርያኖስ፣ ትምህርት በእንተ ጸሎተ እግዚእነ፣ ክፍል 4)

❖ “ታላቁ ጸሎትና አስተብቂያታት ወደ እግዚአብሔር ከተደረገ በኋላ ቃል በኅብስቱና በጽዋው ላይ ይመጣል፤ እነርሱም [በጸሐሉ ላይ ያለው ኅብስትና በጽዋው ውስጥ ያለው ወይን] የእርሱን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ይሆናሉ።” (ቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ)

❖ “በምሥጢረ ቁርባን የሚቀርቡት ኅብስቱና ወይኑ ቅዱስና ገናና የሆነውን ስመ ሥላሴን ከመጥራታችንና ከመማጽናችን በፊት ተራ ኅብስትና ወይን እንደ ነበሩ ሁሉ፣ ከጸሎተ ቅዱሴው በኋላ ግን ኅብስቱ የክርስቶስ ሥጋ ይሆናል፤ ወይኑም የክርስቶስ ደም ይሆናል። (ቅዱስ ቁርሎስ ዘኢየሩሳሌም፣ በእንተ ምሥጢራት፣ ትምህርት 19፣ ቁ. 7)

❖ “ይህ መብልዕ በእኛ ዘንድ ዩክሪስቲያ (Εὐχαριστία - the Eucharist) ይባላል። ከዚህ ምሥጢርም የምናስተምረውን ትምህርት እውነትነት የሚያምን፣ ሥርዐተ ኃጢአትና ጳጉም ልደት የሚገኝበትን ምሥጢረ ጥምቀትን የፈጸመ ሰው ካልሆነ በቀር፣ እንዲሁም ክርስቶስ እንኖር ዘንድ እንዳስተማረው ከሚኖር ሰው በስተቀር ማንም ይሳተፍ ዘንድ አይፈቀድለትም። ይህን

የምንቀበለውም እንደ ተራ ኅብስትና እንደ ተራ መጠጥ አድርገን አይደለም፤ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ ሲል ሰው ከመሆኑ የተነሣ ሥጋና ደም ያለው እንደ ሆነ ሁሉ፤ የእኛ ደማችንና ሰውነታችን የሚቀደስበት እርሱ፤ በቃሉ መቀደስ የሚከብረውና የሚቀደሰው ኅብስትና ወይን ሰው የሆነው የአካላዊ ቃል የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋውና ደሙ ነው፤ እንጂ፡፡ ሐዋርያት በጻፏቸው በወንጌላት እነርሱ ከጌታ የተቀበሉትን ለእኛ አውርሰውናል፤ አስተላልፈውልናል፤ እንዲህ ሲሉ፡- 'እንጀራንም አንሥቶ አመሰገን፤ ቅርሱም ሰጣቸውና ስለ እናንተ የሚሰጠው ሥጋዬ ይህ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት' አለ። እንዲሁም 'ከእራት በኋላ ጽዋውን አንሥቶ እንዲህ አለ፡- ይህ ጽዋ ስለ እናንተ የሚፈሰው በደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው' አለ፤ ለእነርሱም ብቻ ሰጣቸው፡፡ ሉቃ. 22:19-20 (ሰማዕቱ ቅዱስ ዮሰጢኖስ፤ የመጀመሪያው መጽሐፍ፤ ምዕራፍ 66)

❖ "መናፍቃን 'የጌታችንን የክበረ ሥጋውንና ደሙን የበላውና የጠጣው የእኛ ሰውነት ወደ መፍረስና መበሰበስ ይሄዳል፤ ሕይወትንም ገንዘብ አያደርግም' ለማለት እንዴት ይችላሉ? ስለዚህ ወደ አስተምህሮቸውን ያስተካክሉ (ይለውጡ)፤ አለዚያ ደግሞ ላያምኑበት ይህን ምሥጢር (ምሥጢረ ቁርባንን) እንፈጽማለን እያሉ ከማስመስል ይቁሙ፡፡" (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፤ በእንተ መናፍቃን፤ መጽሐፍ 4፤ ምዕራፍ 18፤ ቁ. 5)

❖ "... በራሱ ደም አዳነን፤ ሐዋርያው 'በደሙ መዳንን፤ ሥርየቱ ኃጢአትን አግኝተናል' እንዳለ፡፡ ቆላ. 1:14 የእርሱ የአካሉ ብልቶች እንደ መሆናችን የእርሱን ምግብና የምናገኘው በሥነ ፍጥረት ነው፤ ... ከሥነ ፍጥረት ተዘጋጅቶ የሚቀርበውንና በጽዋው ውስጥ ያለውን 'የራሱ ደም ነው' ብሎታል፤ ኅብስቱንም (እርሱም ከሥነ ፍጥረት የሚገኝ ነው) 'የራሱ ሥጋ ነው' ብሏል፡፡ በዚህ በሥጋውና በደሙም የእኛ ሥጋና ደም ይበለጽጋል፤ ያድጋል፤ ከእርሱም ጋር ይዋሐዳል፡፡" (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፤ በእንተ መናፍቃን፤ መጽሐፍ 5፤ ምዕራፍ 18፤ ቁ. 2)

❖ "ከወይን ግንድ የተቆረጠና በመሬት ውስጥ የተተከለ ቁራጭ በጊዜው ጊዜ ለፍሬ እንደሚደርስ ሁሉ፤ ወይም በመሬት ውስጥ የተዘራና በአፈር ውስጥ የተቀበረ የሰንዴ ቅንጣት ከፈረሰ በኋላ ሁሉን በያዘ በእግዚአብሔር መንፈስ እንደገና ብዙ ፍሬ ያለው ሆኖ እንደሚነሣ ሁሉ፤ ከዚያም በእግዚአብሔር ጥበብ ለሰዎች ጥቅም እንደሚያገለግል ሁሉ፤ ከዚያም መሥዋዕት ሆኖ ሲቀርብ በእግዚአብሔር ቃል (በጸሎተ አቡቱት) አማካይነት የክርስቶስ ሥጋና ደም እንደሚሆን ሁሉ፤ የእኛም ሰውነት ይህን የክርስቶስን ሥጋና ደም ከመመገቡ የተነሣ በመሬት ውስጥ ተቀብሮ (ተቀምጦ) ከቆየ በኋላና መፍረስና መበሰበስ ካገኘው በኋላ እግዚአብሔር እርሱ ባወቀ ለትንሣኤው በቀጠረለት ጊዜ ይነሣል፡፡ የእግዚአብሔር ቃል መዋቲ ለሆነው ለዚህ ሰውነታችን ትንሣኤን (መነሣትን) እና ኢመዋቲነትን ይሰጠዋል፡፡ ... ይህም የእግዚአብሔር ኃይል በድካም ስለሚገለጥ፤ እንዲሁም በባሕርያችን ከራሳችን ሕይወት ያለን መስሎ እንዳይሰማንና ሕሊናችን ውለታ ቢስ እንዳይሆን፤ ከዚህም የተነሣ በእግዚአብሔር ላይ ራሳችንን ከፍ ከፍ እንዳናደርግ ነው፡፡" (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፤ በእንተ መናፍቃን፤ መጽሐፍ 5፤ ምዕራፍ 2፤2-3)

❖ "... እጅግ የተከበርህ ወዳጄ ሆይ፤ አካላዊ የእግዚአብሔር ቃልን በጸሎትህ ስትጠራውና ያለ ሥለት በሆነ ሁኔታ የጌታችንን ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን በምትፈትትበት ጊዜ ስለ እኔ መጸለይንና መማለድን አታቋርጥ፡፡"⁷⁵ (ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንክ፤ መልእክት ንቢ አምፊሎቅዮስ ጳጳስ ዘኢቆንዮን፤ ቁ. 171)

⁷⁵ (... But, most reverend friend, cease not both to pray and to plead for me when you draw down the Word by your word, when with a bloodless cutting you sever the Body and Blood of the Lord, using your voice for the glaive.)

ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም ስለ ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ካስተማረው ሰፊና ጥልቅ ትምህርት መካከል ደግሞ የሚከተለውን እንመልከት፡-

❖ “ቅዱስ ጳውሎስ ያስተማረው ትምህርት ብቻ እንኳ እነዚያን አምላካውያት ምሥጢራት በተመለከተ ሙሉ በሙሉ እርግጠኞች መሆን እንድትችሉ ለማድረግ በራሱ በቂ ነው፡፡ ግልጽ በሆነ ሁኔታ እንዲህ ሲል ሰምታችሁታልና፡- ‘ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተላልፎ በተሰጠባት በዚያች ሌሊት እንጀራን እንሥቶ አመሰገነ፤ ቆርሶም እንካችሁ ብሉ፤ ይህ ሥጋዬ ነው አለ፤ ጽዋውን ደግሞ እንሥቶ ካመሰገነ በኋላ ይህ ደሜ ነው፤ እንካችሁ ጠጡ አላችው።’ 1 ቆሮ. 11፡24-25 ፣ ማቴ. 26፡26 እንግዲህ እርሱ ራሱ ባለቤቱ ኅብስቱን ‘ይህ ሥጋዬ ነው’ ብሎ ከተናገረና ካወጀ ይህን ሊጠራጠር የሚችል ማን አለ? እንዲሁም እርሱው ራሱ ባለቤቱ ጌታችን በማይታበል ቃሉ ‘ይህ ደሜ ነው’ ብሎ በግልጽ የተናገረውን፤ ‘እይ ይህ የእርሱ ደም አይደለም’ ብሎ ሊያመነታና ሊጠራጠር ማን ይችላል?

“አስቀድሞ በቃና ዘገሊላ ውኃውን የደም መሰል ወደ ሆነው ወደ ወይን ጠጅነት ለውጦት ነበር፤ ታዲያ ውኃውን ወደ ወይንነት የለወጠው ከሆነ ወይኑን ወደ ራሱ ደምነት ይለውጠዋል ቢባል የማይታመን ኒገር የሚሆነው ምኑ ላይ ነው? ሰብአዊ በሆነው ሠርግ ላይ በተጠራ ጊዜ ያን አስደናቂ ነገር በተአምራት አደረገ፤ ታዲያ በምድራዊው ሠርግ እንዲያ ካደረገ በሙሽራው ሠርግ ላይ (በቤተ ክርስቲያን በሚደረገው ጸሎተ አኩቱት መሥዋዕተ ቄርባን ጊዜ) ኅብስቱንና ወይኑን ለውጦ የራሱ ሥጋና ደም አድርጎ እንደሚሰጥ ሊታመን አይገባውም? ማቴ. 9፡15

“ሰለዚህም በፍጹም እምነትና መተማመን የክርስቶስን ሥጋና ደም እንቀበል፤ በኅብስት አምላል የምትቀበለው የእርሱን ቅዱስ ሥጋ፤ በወይን አምላል የምትቀበለው ደግሞ የእርሱን የከበረ ደም ነውና፤ በዚህም ከክርስቶስ ከሥጋውና ከደሙ በመቀበልህ (በመሳተፍህ) ከእርሱ ጋር አንድ ሥጋና አንድ ደም ትሆን ዘንድ ነው፡፡ በዚህም ክርስቶስን እንሸከመዋለን፤ ምክንያቱም ሥጋውና ደሙ በሕዋሳቶቻችን ይሰራጫሉና፤ ቅዱስ ጴጥሮስ እንደ ተናገረው የመለከቱ ባሕርይ ተካፋዮች የምንሆነው በዚህ ነው፡፡ 2 ጴጥ. 1፡4

“... በብሉይ ኪዳን የገጹ ኅብስት ነበረ፤ ሆኖም ያ የብሉይ ዘመን ስለነበር ወደ ፍጻሜው መምጣት ነበረበት፡፡ በሐዲስ ኪዳን ግን ነፍሱንና ሰውነትን የሚቀድስ ሰማያዊ ኅብስት አለ፤ የመድኃኒት ጽዋም አለ፡፡ ሰለዚህ ኅብስቱንና ወይኑን እንዲሁ እንደሚታዩት ተራ ነገር አድርገው አታሰባቸው፤ በጌታችን ቃልና አዋጅ መሠረት የክርስቶስ ሥጋና ደም ናቸውና፡፡ ስሜትህ የሚያየውና የሚነገርህ እንደዚህ ቢሆን እንኳ እምነትህ ያጽናህ፤ ይጠብቅህ፡፡ ከጣዕሙና ከመልኩ አንጻር አትፍረድ፤ ነገር ግን በፊትህ የቀረበልህ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም መሆኑን ያለ መጠራጠር በእምነት ሙሉ በሙሉ እርግጠኛ ሁን፡፡ እነዚህን ነገሮች በመማርና በማስተዋል፤ በኅብስት መልክ የምታየው መልኩና ጣዕሙ እንደዚያ ቢሆንም የራሱ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋ መሆኑን፤ በወይን አንጻር የምታየውም ጣዕሙ እንደዚያ ቢሆንም የክርስቶስ ደም መሆኑን ሙሉ በሙሉ እርግጠኛ ሆነህ በማመን ቅረብ፡፡ ... ይህንም ንጹሕ በሆነ ሕሊናህ በመቀበል የጌታን ክብር እንደ መስተቀት መግለጥ ትችል ዘንድና ከክብር ወደ ክብር ትሸጋገር ዘንድ ይሁንልህ። 2 ቆሮ. 3፡18”

ትምህርት 22፡ በእነተ ሥጋሁ ወደሙ ለክርስቶስ፤ ቁ. 1-9

❖ “ጌታችን ‘ሥጋዬን የሚበላ፤ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ’ ብሏል። ... የመድኃኒታችንን ቅዱስ ሥጋውን የሚበላና ክቡር ደሙን የሚጠጣ ሰው ራሱ ባለቤቱ እንደ ተናገረ ከእርሱ ጋር አንድ ይሆናል፤ እርሱን በሥጋውና በደሙ በመሳተፉ በክርስቶስ ውስጥ የሚገኝ ያደርገዋል፡፡” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘአስክንድርያ፤ ትርጓሜ ወንጌል ዮሐንስ)

- ❖ "በምሥጢረ ቁርባን የሚቀርቡት ኅብስቱና ወይት ቅዱስና ገናና የሆነው ስመ ሥላሴ ከመጠራቱና በእርሱ ከመክበራቸው በፊት ተራ ኅብስትና ወይን ነበሩ፤ ከጸሎተ ቅዱሴው በኋላ ግን ኅብስቱ የክርስቶስ አካል (ሥጋ)፤ ወይት ደግሞ የክርስቶስ ደም ይሆናሉ፡፡" (ቅዱስ ቁርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 19፤ በእንተ ምሥጢራት 1፤ ለአዲስ ተጠማቂዎች የተሰጠ ትምህርት፤ ቁ. 7)
- ❖ "ሥጋውንና ደሙን የሚቀርቡ ካህናት እነርሱ ራሳቸው አክብረው ለውጠው እርሱን እንደሚሰጡን በልቡናችን አናስብ፡፡ እነርሱ እንደ ተቻላቸው የአገልግሎት ሥራ ይሠራሉ እንጂ ሁሉን የሚፈጽመው ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ ለበቁትም ሥጋውን የሚሰጣቸው እርሱ ነው፡፡⁷⁶ (ቅዱስ ቁርሎስ ዘእስክንድርያ፤ ሃይማኖተ አቤው፤ ቁ. 32)
- ❖ "እኛነታችንን በእነዚህ መንፈሳዊ መዝሙራት በመቀደስ መሐራውን አምላካችንን እግዚአብሔርን በፊቱ ቤተሰቦቻቸውና በቀረበው በቁርባኑ ላይ ቅዱስ መንፈሱን እንዲልክልን እንግዳለን፤ ኅብስቱን የክርስቶስ ሥጋ፤ ወይትን ደግሞ የክርስቶስ ደም ያደርገው ዘንድ፤ መንፈስ ቅዱስ የነካው ሁሉ ይቀደሳል፤ ይለወጣልምና፡፡" (ቅዱስ ቁርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 23፤ በእንተ ቅዱስ ቁርባን ወነገረ ቅዱሴ፤ ቁ. 7)
- ❖ "ዛሬ የሚያስፈልገንን የዕለት እንጀራችንን ስጠን፡፡ የሚያስፈልገን እንጀራ የተባለው ይህ ምድራዊው እንጀራ አይደለም፤ ይህ ቅዱስ ቁርባን ግን ለስፈላጊያችን ነው፤ ለነፍሳችን ምግብ ይሆን ዘንድ የተዘጋጀ ነውና፡፡ ይህ ምድራዊው እንጀራ ወደ ሆድ ከገባ በኋላ ወደ ውጭ ይወጣልና፤ ቅዱስ ቁርባን ግን ለሰውነታችንና ለነፍሳችን ጥቅም ይሆን ዘንድ በመላው ሕዋሳታችን ይሰራጫል፡፡" (ቅዱስ ቁርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 23፤ በእንተ ቅዱስ ቁርባን ወነገረ ቅዱሴ፤ ቁ. 15)
- ❖ "ከዚህ በኋላ ቀዳስያኑ ከቅዱሳት ምሥጢራት ትላተፉ ዘንድ 'ጠዕሙ ወታእምሩ ከመ ጌር እግዚአብሔር - እግዚአብሔር ቸር መሆኑን ቅመሱ፤ እውቁ' እያሉ በተቀደሰ የዜማ ድምጽ ይጋብዟችኋል፡፡ በእምነት መነጽር እየተመለከትህ በማይናወጽ እምነት ላይ ቁም እንጂ ሥጋዊ ሰውነትህ በሚነግርህ የጣዕም ስሜት ላይ አትመሥረት፤ በእርሱም አትታመን፡፡ ትቀበል ዘንድ የሚጠሩህ ተራ ኅብስትና ወይን ሳይሆን በዚያ አንጻር የክርስቶስን ሥጋና ደም ነው እንጂ፡፡ ስለዚህ ወደ ቅዱስ ቁርባን ስትቀርብ ጣቶችህ እንደ ተበታተኑ፤ ወገብህ ቀጥ እንዳለ ሆነህ አትቅረብ፤ ፕሶን ሊቀበል እንዳለው ሰው ግራ እጅህ ለቀኝ እጅህ ማረፊያ ዙፋን እንዲሆነው አድርግ እንጂ [እጆችህን አመላቅለህ ቅረብ]፡፡ እንዲህ ባለ ሁኔታ ተዘጋጅተህ የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋ "አሜን" ብለህ ተቀበል፡፡ ከተቀበልከውም አንዳች እንኳ እንዳይነጥብብህ አጥብቀህ ተጠንቀቅ፡፡ የሚነጥብብህ ቢኖር ልክ ከአካልህ አንዱ እንደ ጠፋብህ ያህል ነውና፡፡ እስኪ ንገረኝ፤ አንድ የሆነ ሰው የወርቅ አፈር ቢሰጥህ ከእነርሱ አንዱ ቅንጣት እንኳ እንዳትጠፋብህ አድርገህ በታላቅ ጥንቃቄ ተጠንቅቀህ አትይዘውምን? ታዲያ ከወርቅና ከክብሩ ማዕድናት ሁሉ ይልቅ እጅግ የከበረ የሆነውን የክርስቶስን ሥጋና ደም እንዳይነጥብህ እጅግ ተጠንቅቀህ ልትቀበለው አይገባህምን?" (ቅዱስ ቁርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 23፤ በእንተ ቅዱስ ቁርባን ወነገረ ቅዱሴ፤ ቁ. 20-21)

ቅዱስ ኅርህርዮስ ዘነሲስ ደግሞ እንዲህ ይላል፡-

- ❖ "... ወደ ሕይወቱ ሞት ለገባበትና ሕይወቱን ለመረዘበት ለሰው ባሕርይ መድኃኒቱና መፍትሔው ምን ነበር? ሞትን ድል ካደረገውና በትንሣኤው የሕይወታችን በኩር ከሆነው

⁷⁶ (ወውአቱ በይግዮም ለአስ ደክውኑ ድልዋን ሉቲ)

ከኢየሱስ ክርስቶስ ሰውነት በሰተቀር ሌላ ማንም ሊሆን አይችልም፡፡ ሐዋርያው ትንሽ እርሾ ሊጡን ሁሉ ያባዛል እንዳለ ከእግዚአብሔር አካላዊ ቃል ጋር ከመዋሐዱና አንድ ከመሆኑ የተነሣ ኢመዋቲነትን ገንዘብ ያደረገውን የክርስቶስን ሰውነት ስንቀበልና በውስጣችን ሊሆን የእኛን መዋቲ ሰውነት ወደ እርሱ ሕያውነት ያሸጋግራል፤ ይለውጣል፡፡ ኢመዋቲና ሕያው የሆነውን የክርስቶስን አካል የሚቀበል ሰው ከዚህ ከተቀበለው ሕይወት የተነሣ ሕይወትንና ኢመዋቲነትን ገንዘብ ያደርጋል፡፡ ያ አንዱ የክርስቶስ አካል በመላው ዓለም ከጽንፍ እስከ ጽንፍ በየቦታው ያሉ ምእመናን ሁሉ ሲበሉት እያልቅም፤ በእያንዳንዱ ሰውነት ሲገባም በምልዐት ነው እንጂ ሕጻት ወይም ጉደለት የለበትም፡፡ ሥጋውንና ደሙን በእምነት ወደሚቀበሉት ወደ እያንዳንዱ ምእመን ሰውነት በምልዐት ሲገባም እርሱ ከእርሱነቱ ሳይለወጥ በምልዐት ይኖራል፡፡

“... በእግዚአብሔር ቃል የሚከብረውና የሚቀደሰው ጎብስት ወደ እግዚአብሔር ቃል ሥጋነት ይለወጣል ብለን ማመናችን ትክክል ነው፡፡ አካላዊ ቃል ራሱ 'ይህ ሥጋዬ ነው' ብሏልና በዚህ ቃል መሠረት ጎብስቱ የእርሱ አካል ወደ መሆን ይለወጣል፡፡ በሥጋ የተገለጠው አካላዊ ቃል መለወጥ የሚስማማውንና መዋቲ የሆነውን የእኛን ሰውነት የተዋሐደውና ገንዘቡ ያደረገው ስለዚህ ነውና፤ ማለትም የእኛ ባሕርይ ከመለኰታዊ ባሕርይ ጋር ከመዋሐዱ የተነሣ የሰው ልጅም የጸጋ አምላክነትን ያገኘ ዘንድ ነው፡፡ ከቸርነቱ የተነሣ ቅዱስ ሥጋውንና ደሙን የሚቀበሉ ምእመናን እርሱን ራሱን እንዲቀበሉት በማድረግና ከሰውነታቸው ጋር አንድ ሆኖ በመዋሐድና በውስጣቸው በመሆን በዚህ ምሥጢር እማካይነት ለዚህ ክብር (የጸጋ አምላክነት) ለማብቃትና ኢመዋቲ ከሆነው ከእርሱ ጋር ከመዋሐዳቸው የተነሣ እነርሱም (የሰው ልጆች) የእርሱን ኢመዋቲነትና ሕይወት ገንዘብ ያደርጉ ዘንድ ለማድረግ ነው፡፡”

(ቅዱስ ነርጎርዮስ ዘኑሲስ፤ ዐቢይ ትምህርተ ክርስትና፤ ምዕ. 37)

“... ስለዚህ አንዘን፤ የጊዜውንም መከራ አንፍራ፤ እርሱ ደሙን ስለ እኛ ስለ ሁላችን ማፍሰስን ወደ ጓላ አላለምና፤ እንደ ገናም ቅዱስ ሥጋውን እንድንበላና ክቡር ደሙን እንድንጠጣ ፈቅዶልናልና፤ ስለዚህ ስለ እኛ ደገንነት ከሚያስፈልገው ነገር ሁሉ የማያደርገው ምን ነገር ይኖራል?” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 2፤ ቁ. 25)

⁷⁷ (... Rightly, then, do we believe that now also the bread which is consecrated by the Word of God is changed into the Body of God the Word. For that Body was once, by implication, bread, but has been consecrated by the inhabitation of the Word that tabernacled in the flesh. Therefore, from the same cause as that by which the bread that was transformed in that Body was changed to a Divine potency, a similar result takes place now. For as in that case, too, the grace of the Word used to make holy the Body, the substance of which came of the bread, and in a manner was itself bread, so also in this case the bread, as says the Apostle, “is sanctified by the Word of God and prayer”; not that it advances by the process of eating to the stage of passing into the body of the Word, but it is at once changed into the body by means of the Word, as the Word itself said, “This is My Body.” Seeing, too, that all flesh is nourished by what is moist (for without this combination our earthly part would not continue to live), just as we support by food which is firm and solid the solid part of our body, in like manner we supplement the moist part from the kindred element; and this, when within us, by its faculty of being transmitted, is changed to blood, and especially if through the wine it receives the faculty of being transmuted into heat.

Since, then, that God-containing flesh partook for its substance and support of this particular nourishment also, and since the God who was manifested infused Himself into perishable humanity for this purpose, viz. that by this communion with Deity mankind might at the same time be deified, for this end it is that, by dispensation of His grace, He disseminates Himself in every believer through that flesh, whose substance comes from bread and wine, blending Himself with the bodies of believers, to secure that, by this union with the immortal, man, too, may be a sharer in incorruption. He gives these gifts by virtue of the benediction through which He transelements the natural quality of these visible things to that immortal thing.)

❖ “... ዳግመኛም የሚያድን የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋውና ደሙ እንደ ሆነ በከበረ ቁርባን እናምናለን፡፡ ቁሱ ሳያከብረው ኅብስትና ወይን የነበረው ቁሱ ባከበረው ጊዜ መንፈስ ቅዱስ በላዩ ይወርዳል፤ ኅብስት ከመሆን የወልደ እግዚአብሔር አማካኝ ሥጋ ወደ መሆን ይለወጣል፡፡ ወይኑም እንዲሁ ወይን ከመሆን የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ አምላካዊ ደም ወደ መሆን ይለወጣል፤ ከሥጋው ጋር አንድ ሆኖ፡፡” (ቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ፤ ሃይማኖተ አበው፤ ቁ. 22)

ቅዱስ ቂርሎስ ዘአስክንድርያም እንዲህ ይላል፡-

❖ “እኔ የሕይወት እንጀራ ነኝ፤ አለ፤ ከቀድሞ ጀምሮ በተስፋ ሲነገርና ሲጠበቅ እንደ ነበርና በምሳሌ ሲታይ እንደ ነበር፤ አሁን ግን ያን የሰጠሁትን ተስፋ እፈጽም ዘንድ እኔ አለሁ አለ፡፡ ‘እኔ የሕይወት እንጀራ ነኝ’ አለ፤ ከጊዜያዊ ረሀብ ብቻ የሚያድንና ከረሀብ ከሚመጣው ጥፋት ብቻ ነጻ የሚያወጣ ሳይሆን መላ ሕይወታችንን ለዘላለማዊ ሕይወት እንዲሆን የሚለውጥና በሐዲስ ሁኔታ የሚያዘጋጅ ነው እንጂ፡፡ ለዘላለም ሊኖር ተፈጥሮ የነበረውን የሰውን ልጅ ሕይወት ከሞት በላይ የሚያደርግ ነው እንጂ፡፡ በእነዚህ ቃላትም በቅዱስ ሥጋው ለእኛ የሚተላለፍልንን ሕይወትና ጸጋ፤ የአንድያ ልጁ ገንዘብ የሆነው ሕይወት ወደ እኛ የሚደርስበትን መንገድ አመለከተን፡፡

“ስለዚህም ክርስቶስ ስለ ሁላችን ሕይወት የራሱን ሰውነት ሰጠ፤ በእርሱም ሕይወት በእኛ ውስጥ እንዲኖር (ሕዋዩን እንድንሆን) አደረገን፡፡ ይህ እንዴት እንደ ሆነ የቻለሁትን ያህል ለመግለጽ ልጥክር፡፡ ሕይወትን ሰጪ የሆነው የእግዚአብሔር ቃል የእኛን ሰውነት ገንዘብ ስላደረገው መልካም ወደ ሆነው ወደ እርሱ ማለትም ወደ ሕይወት ከፍ አደረገው፡፡ በዚህ ሊነገር በማይቻለው የተዋሕዶ ምሥጢር የእኛን ባሕርይ በፍጹም የራሱ ገንዘብ አድርጎ ስለ ተዋሐደውና ከራሱ ጋር አንድ ስላደረገው እርሱ በባሕርይ ሕይወትን ሰጪ እንደ ሆነው ሁሉ ከእኛ የነሣውን የእኛን ባሕርይም ሕይወትን መስጠት የሚችል (ሕይወትን ሰጪ) እንዲሆን አደረገው፡፡ ስለዚህም የክርስቶስ ሥጋ ለሚቀበሉት ሁሉ ለሁሉም የዘላለም ሕይወትን ይሰጣል፡፡”

(ቅዱስ ቂርሎስ ዘአስክንድርያ፤ ትርጓሜ ወንጌል ዮሐንስ)

ወደ ቅዱስ ቂርባን ሲቀርቡ መዘጋጀትና መጠንቀቅ ያስፈልጋል?

ቅዱስ ቂርባን የክርስቶስ አማካኝ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደሙ መሆኑን ከማስተማር ጋር ወደዚህ ምሥጢር ስንቀርብ ተዘጋጅተን፤ ራሳችንን ለካህን አሳይተን በካህናት ፈቃድ አማካይነት እንጂ እንዲሁ በግድ የለሽነትና በራሳችን ፈቃድ ብቻ ዝም ብልን ሊሆን እንደማይገባው፤ እንዲሁም ይህ ሥርዓት ከጥንት ዘመን ጀምሮ የነበረ የቅድስት ቤተ ክርስቲያን ትውፊት መሆኑንም እንዲሁ አባቶቻችን ቅዱሳን ሊቃውንት አስተምረዋል፡፡ ለአብነትም ሰማዕቱ ቅዱስ ቆጵሮያኖስ እና ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ያስተማሩትን ትምህርት እንመልከት፡፡

❖ “... ተነሣሕያን በጥቃቅን ኃጢአቶች በታወቀው ቀኖና መሠረት ለተወሰነ (ለታወቀ) ጊዜ ንስሐ ሊገቡና ቀኖና ሊቀበሉ ቢችሉም፤ እንዲሁም እንደ ቀኖናው ሕግ አካሄድ በሕዝብ ፊት ንስሐ ለመግዳት ቢመጡም፤ እንዲሁም በጳጳሱና በካህናቱ ይሁንታና ቡራኬ ቅዱስ ቂርባንን የመቀበል ፈቃድ ቢቀበልም የመከራና የስደት ዘመን ካልሆነ በስተቀር ገና በቀኖና ላይ ያለ ተነሣሕ (ቀኖናውን ያልፈጸመ ክርስቲያን) ቅዱስ ቂርባንን ሊቀበል አይገባም፡፡” (ቅዱስ ቆጵሮያኖስ፤ መልእክት 9)

❖ “የጸሙ ጊዜ እያለቀና ወደ ፍጻሜው እየገሰገሰ ነው፤ ስለዚህም በበለጠ ሁኔታ ራሳችንን ለቅድስና ማዘጋጀትና መስጠት ይገባናል። በውድድር ሜዳ የሚርጡ ሯጮች ሽልማታቸውን ካጡና የማያገኙ ከሆነ መርጣቸውና የሚዳውን ዙሪያ ደጋግመው መዞራቸው ምንም እንደማይጠቅማቸው ሁሉ፤ እኛም የተቀደሰውን የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም በንጹሕ ሕሊና ሆነን መቀበል የማንችል ከሆነ ከጸሙ ጋር በተያያዘ ከምናደርጋቸው ዘርፈ ብዙ ድካሞችና ተግባራት ሁሉ ምንም የሚተርፈን ጥቅም አይኖርም።

❖ ጸም የተሠራውና የጌታችንን ጸም እንድንጸም የተደረገው፤ ይህን ያህል ቀናት ሁሉ ጉባኤያት፤ ጸሎታት፤ ትምህርቶች የሚደረጉት ዓመቱን ሙሉ ከሠራነው ኃጢአት በእነዚህ ሁሉ ነጽተን ከዚያ እንበል ደም ከሆነው ቅዱስ መሥዋዕት ከሕሊናዊና ውሳጣዊ ወቅሳና ከሰላ ነጻ ሆነን መሳተፍ እንችል ዘንድ ነው። ይህ ካልሆነ ግን፤ መጨረሻው ውጤቱ ከቅዱስ ቁርባን እንድንቀበል የማያደርሰን ከሆነ ግን፤ ያ የደከምነው ድካም ሁሉ እንዲሁ ያለ ምንም ትርፍ በከንቱ ይሆንብናል።

“ስለዚህም እያንዳንዱ ከነበረበት ደካማ ጎን ውስጥ ምን ዓይነት ስህተቶችን እንዳስተካከለ፤ ምን ዓይነት መልካም ሥራ መሥራት እንደ ችለ፤ ምን ዓይነት ኃጢአት አሸቀንጥሮ እንደ ጣለ፤ ምን ዓይነት ነውር እንዳነጻ፤ በምን ሁኔታ ከቀድሞው ሕይወቱ የተሻለ እንደ ሆነ ራሱን ይመልከት። በዚህ ረገድ በጸሙ ያገኘው ትርፍ መኖሩን ካየና በቁስሉ ላይ ያገኘው መፈወስ እንዳለ ከተሰማው ወደዚህ ቁርባን ይቅረብ! እሁንም በግደለሽነቱ ከቀጠለ፤ እንዲሁ እጸማለሁ ከማለት በቀር ምንም መልካም ነገር ያደረገ ካልሆነ ግን በውጭ ይቆይ! እነዚህን ነውሮችና ጥፋቶች ካስተካከለና ካሰወገደ በኋላ ይግባ። . . . ”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትምህርት በእንተ ምክንያት ሐውልታት 20፤ ቁ. 1)

ይህ ቅዱስ አባት ስለዚህ ጉዳይ በስፋት ካስተማራቸው ብዙ ትምህርቶች መካከል የሚከተለውን እንመልከት፡-

❖ “የተቀደሰውን መሥዋዕት ባልታጠቡ እጆችህ ለመንካት መድፈር የለብህም፤ ምንም ያህል እንኳ አስገዳጅና ግድ የሚል ሁኔታ ላይ ብትሆን። እንዲህ ከሆነ ባልታጠብ ነፍስ አትቅረብ! ይህ ከዚያኛው በእጅጉ የከፋ ነውና፤ የበለጠ ከባድ ቅጣትም ያመጣልና።” (ትምህርት በእንተ ምክንያት ሐውልታት 20፤ ቁ. 19)

❖ “በጥንቃቄና በመረዳት ከማያደርጉት ይልቅ ብዙዎች የክርስቶስን ሥጋና ደም እንደ ቀላል ነገር እንዲሁ በዘፈቀደ ሲቀበሉ እያለሁ። የተቀደሰው የጌታችን ጸም ሲፈጸም ወይም የጌታችን በዓለ ሌሊፋንያ (አስርእዮ - መገለጥ) ሲመጣ ሰውዬው ሕይወቱ ምንም ይሁን ምን ከቅዱሳት ምሥጢራት ይሳተፋል። ሆኖም ግን ወደዚህ ድንቅ ምሥጢር መቅረባችንን ተገቢ የሚያደርገው ጊዜ የጌታችን ጸም ፍጻሜ ቀን መሆኑ ወይም በዓለ ሌሊፋንያ መሆኑ ሳይሆን የነፍስ ነጽሐናና ርትዓተ ልብ ነው። በዚህ ሁኔታ ከሆነ ሁል ጊዜ ቅረቡ፤ ያለዚህ ከሆነ ግን መቼም አትቅረቡ። . . . በብሉይ ኪዳን ዘመን ከመሥዋዕቱ ይሳተፉ የነበሩት ምን ያህል ተወቅቦና ጥንቃቄ ያደርጉ እንደ ነበር አስተውል። ሁል ጊዜ ራሳቸውን ያነጹና ያዘጋጁ ነበርና። አንተስ ኃያላን መላእክት ወደሚንቀጠቀጡለት ወደዚህ መሥዋዕት ስትተርፍ ነገሩን የምትለካው በወቅቶች መፈራረቅ ነው? የእርሱን ለካል በረከሰ ስውነትህና ከፍፍር የምትተበለው አንተ በክርስቶስ የፍርድ ወንበር ፊት ራሱን እንዴት እድርገህ ታቀርባለህ? መቼም አንድን ጉሥ ገጹህ ባልሆነ ለፍ ልትሰመው አትደፍርም። ታዲያ የሰማያትን ጉሥ ገጹሕ ባልሆነ ነፍስ ትስመዋለህ? ይህ እብደት ነው፤ በጣም የሚያሳዝንና የሚያበሳጭ ነው። . . .

ከቅዱሳት ምሥጢራት ለመካፈል እንችል ዘንድ ራሳችንን ሳናዘጋጅ በግዴለሽነት ዝም ብለን እንዲህ አሳፋሪ በሆነ ሁኔታ እዚህ ለቆምነው ለእኛ ለእያንዳንዳችንም ለሀሳባችንም በዚህ ቅጽበት የሚኖረን ቃል ይህ ነው፡፡ ከቅዱሳት ምሥጢራት የማይካፈል ሰው እዚህ የቆመው ነፍረት የለሽ በሆነ ድፍረት ነው፡፡ በኃጢአት የወደቀና በኃጢአት ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች፣ ንስሐ ገብተው ቀኖናቸውን ያልፈጸሙ ሰዎች ከሁሉ አስቀድሞ ከዚህ ምሥጢር እንዲርቁ የሚደረገው ስለዚህ ነው፤ አንድ ጌታ ወይም ባለ ሥልጣን በማዕድ ላይ ሲቀመጥ እርሱን ያስቀየሙት አገልጋዮች በዚያ በማዕዱ አብረውት ይሆኑ ዘንድ ተገቢ አይደለም፤ እርሱም አይፈትድላቸውም፡፡ በዚህም እንደዚሁ ነው፤ መሥዋዕቱ ሲሰየም፤ ክርስቶስ የእግዚአብሔር በግ ሲሠዋ፤ ዲያቆኑ "ጸልዩ" ሲል ስትሰማ፤ መጋረጃው ሲገለጥ፤ ሰማያት ከላይ እንዳሉ ወደ መሬት የወረዱ ሲመስልና መላእክት ሲወርዱ በዓይነ ሕሊናህ አስብ!

"ንቡስ ክርስቲያን (ገና ወደ ጥምቀት ክርስትና ያልገቡ) ከሆኑ አንዳቸውም ሊገኙ አይገባም፤ ክርስቲያኖች ከሆኑት መካከልም በረከስ ሕይወት ውስጥ የሚኖሩ እነርሱም በዚህ ምሥጢር ሊገኙ አይገባም፡፡ እስኪ ንገረኝ፤ ወደ በዓል የተጋበዘ ሰው ቢኖር፤ እጁን ታጥቦ በማዕዱ ፊት የሚሳተፍ መስሎ ተዘጋጅቶ ከተቀመጠ በኋላ አልበላም አልጠጣም ቢል የጋበዘውን ሰውዬ እየሰደበው አይደለምን? እናንተም አመጣጣችሁ እንደዚሁ ነው፡፡ መዝሙሩን ዘመራችሁ፤ ቅዳሴውን ከሌሎች ጋር አብራችሁ አስቀደሳችሁ፤ ንቡስ ክርስቲያኖች ሲወጡ አብራችሁ ባለመውጣታችሁ ከቅዱሱ ምሥጢር ሊቀበሉ ካላቸው ወገኖች ውስጥ መሰላችሁ ታያችሁ፡፡

"ታዲያ የምትቆርቡ መሰላችሁ ከቆያችሁ በኋላ ከቅዱሱ ማዕድ የማትሳተፉት ለምንድን ነው? 'አይ እኔ የበቃሁ አይደለሁም' ነው የምትሉት፡፡ በጸሎት አማካይነት ለምታገኙት ሱታፊስ አሁንም የበቃችሁ አይደላችሁም? መንፈስ ቅዱስ የሚወርደውና የሚረበው በመሥዋዕቱ አማካይነት ብቻ ሳይሆን በጸሎቱና በዝግግራውም ነውና፡፡ የእኛ አገልጋዮቻችን በመጀመሪያ ጠረጴዛውን በስፖንጅ ሲያጸዱትና ቤቱን ሲጠርጉት፤ ከዚያ በኋላ ምግቡን ሲያቀርቡ እናያቸውምን? በጸሎታቱ፤ በቅዳሴው፤ በእግዚአታው ፊርሽት ሁሉ የሚደረገውም ይኸው ነው፡፡ እኛም ልክ በስፖንጅ እንደ ማጽዳት ቤት ክርስቲያንን እናንጸታለን፤ ሁሉም ነገር ንጹሕ በሆነ ቤት ክርስቲያን ይፈጸም ዘንድ፤ "እድፈት ወይም የፊት መጨማደድ ወይም እንዲህ ያለ ነገር" እንዳይኖር (ኤፌ. 5:27)፡፡ ዓይኖችን ይህን ለማየት፤ ጆሯችንም ይህን ለመስማት የበቃ አይደለም፡፡ "እንስሳ እንኳ ተራራውን ቢነካ ይወገር" ተብሏልና፡፡ ዘጸ. 19:13 ስለዚህ ያን ጊዜ በዚያ በተቀደሰው ተራራ ላይ እግራቸውን እንኳ ለመርገጥ የበቁ አልነበሩም፤ እንዲያ ሆኖም ግን ወደዚያ ቀረቡ፤ እግዚአብሔር የቆመበትን ቦታም ተመለከቱ፡፡

"ፍርድህና ፍዳህ የሚጨምርብህ ምክንያት እንዳልሆነ ከመምጣት ወደ ኋላ እንድትል ሳይሆን ከዚህ ለመገኘት፤ እንዲሁም ወደ ተቀደሰው ምሥጢር ለመቅረብ ትችል ዘንድ የበቃህ እንድትሆን ራስህን አዘጋጅ ብዬ እማጸንሃለሁ፡፡ እስኪ ንገረኝ፤ አንድ ንጉሥ 'እንዲህ እንዲህ የሚያደርግ ማንኛውም ሰው ከማዕዱ ይሳተፋል' የሚል ዐዋጅ ቢያስተላልፍ ወደ እርሱ ማዕድ ለመቅረብ ትችል ዘንድ ማድረግ የሚችልህን ማንኛውንም ነገር ሁሉ አታደርግምን? እርሱ [እግዚአብሔር] እኛን ወደ ሰማያት ጋብዞናል፤ ወደ ታላቁና ገናኖው ንጉሥ ማዕድ ተጠርተናል፤ ታዲያ እኛ ወደዚያ በመርጥና በመሸቀዳደም ፋንታ ገና አሁንም ወደ ኋላ እያልን እናመነታለን? እንዲህ የምናደርግ ከዚያ የመዳናችን ተስፋ ምን ይሆን? በድካማችን ማሳብስ እንችልም፤ በጣሕርያችንም ማመካከት እንችልም፡፡ የማይገባ ያደረገን ባሕርያችን (ተፈጥሯችን) ሳይሆን ሰንፍኖችንና ግዴለሽነታችን ብቻ ነው፡፡ ... 'ልጆችህ በማዕድህ ዙሪያ

እንደ ወይራ ቡቃያ ናቸው ተብሎ በትንቢት እንደ ተነገረው ወደዚህ ሰማያዊ ማዕድ እንድ
ሳይ ሆነን፤ በእጋጣሚ ሳይሆን፤ በከንቱም ሳይሆን በፍርሃትና በአክብሮት ሆነን ተዘጋጅተን
በኅብረት እንቅረብ። መዝ. 127:3”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ ትርጓሜ መልእክተ ጳውሎስ ኀበ ሰብአ ኤፌሶን፤ ክፍለ ትምህርት 3)

- ❖ “በየቀኑ መሥዋዕቱ መቅረቡ በከንቱ ነው፤ እኛ በምሥዋዕ ፊት መቆማችን ለከንቱ ነው፤
ምክንያቱም ከመሥዋዕቱ የሚቀበል ማንም ሰው የለምና። ይህን የምለው እንዲሁ ዝም
ብላችሁ ሳትዘጋጁ ለመቀበል እንድትቀርቡ አይደለም፤ ራሳችሁን ለመቀበል ታዘጋጁ
ዘንድ ነው እንጂ። ከዚህ መሥዋዕት ለመቀበል ብቁ አይደለህምን? እንዲህ ከሆንክ
ለመቀበል ትችል ዘንድ ራስህን አዘጋጅ” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ ትርጓሜ መልእክተ
ኤፌሶን፤ ክፍለ ትምህርት 3)
- ❖ “. . . መጽአ ወተጠምቀ እምነበ ዮሐንስ ከመ ይፈጽም ኩሎ ጽድቀ ወከመ ይረሲ ሥጋሁ
ቅዱስ ወቡሩክ ወሰነኒ ለእለ አመነ ይኩነነ ለመድኃኒት ነፍሱን ወነአምን ከመ በአማን ሀሎ
ሥጋሁ ውስተ ዝንቱ ኅብስት ወነአምን ከመ በአማን ሀሎ ደሙ ውስተ ዝንቱ ጽዋዐ ወይን
ወይቤሎው ዮሐንስ ለሕዝብ አኮ በከ ዘትሬእዩ አላ መለኩት ኀበቦ ደመረ ውስተ ሥጋ ዚአነ
ወነብረ ለነ ሕይወተ በሞቱ - ጽድቅን ሁሉ ይፈጽም ዘንድ፤ እንዲሁም ሥጋውን ቅዱስና
ቡሩክ አድርጎ ይሰጠን ዘንድና ለምናምን ለእኛም ለነፍሳችን መድኃኒት ይሆንን ዘንድ ሰው
ሆኖ ወደ እኛ መጣ፤ በዮሐንስ ዘንድም ተጠመቀ። ሥጋው በእውነት በዚህ በኅብስቱ ውስጥ
እንዳለ፤ ደሙም በዚህ በጽዋው ዓለው ወይን ውስጥ እንዳለ እናምናለን። ዮሐንስ ሕዝቡን
የምታዩት እንዲሁ ከንቱ ወይም ተራ ነገር አይደለም፤ መለኩቱ በምሥጢር የተዋሐደውና
ለእኛ ሥጋ ሕይወት ይሆን ዘንድ በውስጡ መለኩቱ ህልው የሆነበት ነው እንጂ አላቸው።
በሞቱም ለእኛ ሕይወትን ሰጠን።” (ቅዱስ ያፌድ፡ ዝማሬ ዘሰንበት)
- ❖ “ሀበነ ንንሣሌ ወንትመጦ እምዝንቱ ኅብስት ሥጋክ ውእቱ ዘወረደ እምሰማያት ዘሐዳስ
ሥርዓት . . . - የሐዲስ ሥርዓት መሥዋዕት ይሆን ዘንድ ከሰማይ የወረደውንና ቅዱስ
ሥጋህ የሆነውን ይህን ኅብስት እንቀበል ዘንድ መስጠትን ሰጠን” (ቅዱስ ያፌድ፡ ዝማሬ
ዘአቡነ አረጋዊ)
- ❖ “. . . ሀበነ ሥጋክ ወደመክ ዘወሀብኩሙ ለአርዳኢክ . . . ኅብስት ሕይወት ኅብስት
መድኃኒት ዘወረደ እምሰማያት በዘይወረይ ኃጢአት . . . ለደቀ መዛሙርትህ እንደ
ሰጠሃቸው ለእኛም ቅዱስ ሥጋህንና ክቡር ደምህን ሰጠን። . . . ኃጢአት በሚሠረይበት
ገንዘብ ከሰማያት የወረደ የሕይወት ኅብስትና መድኃኒት ነው . . .” (ቅዱስ ያፌድ፡ ዝማሬ
ዘቅዱስ ቴዎድሮስ)
- ❖ “ዝንቱ ጽዋዕ ዘንትሚጦ ደሙ ውእቱ ለክርስቶስ ይኩነነ ለሥርየተ ኃጢአት ወይክፍለነ
ምስለ ነፍስ ጻድቃን - ይህ የምንቀበለው ጽዋዕ የክርስቶስ ደሙ ነው፤ እርሱም ለኃጢአት
ሥርየት ይሁነን፤ ከጻድቃን ነፍሳት ጋርም ይደምረን (አንድ ያድርገን)።” (ቅዱስ ያፌድ፡
ዝማሬ ዘቅዱስ ቴዎድሮስ)
- ❖ “ዝንቱ ጽዋዕ ዘንትሚጦ ደሙ ውእቱ ለክርስቶስ ይኩነነ ለሥርየተ ኃጢአት ወይክፍለነ
ምስለ ነፍስ ጻድቃን በጸሎቱ ለእስጢፋኖስ ዘቀደሙ ስምዐ ከዊነ - ይህ የምንቀበለው
ጽዋዕ የክርስቶስ ደሙ ነው፤ እርሱም ከሁሉ አስቀድሞ ለክርስቶስ ምስክር (ሰማዕት) በሆነ
በእስጢፋኖስ ጸሎት ለኃጢአት ሥርየት ይሁነን፤ ከጻድቃን ነፍሳት ጋርም ይደምረን
(አንድ ያድርገን)።” (ቅዱስ ያፌድ፡ ዝማሬ ዘቅዱስ እስጢፋኖስ ቀዳሚ ሰማዕት)

❖ “አሜሪካ በአብ ኪዳህ ንሰብሕ አሜሪካ በወልድ ኪዳህ ነሕቱት አሜሪካ በመንፈስ ቅዱስ ሎቱ ንፌት ሰብሐተ እንዘ ንትሚጦ በአሜሪካ እምዝንቱ ኅብስት ሥጋሁ ቅዱስ ለኢየሱስ ክርስቶስ ዘያስተፌሥሕ ልበነ ወይሠሪ ለነ ኃጢአተነ ወያነጽሐነ እምጌጋይነ ወያነሥኣነ እምነ ሙታን በዕለተ ሰንበት በዓባይ ዕለት ናዓርግ ለከ እግዚእ ሙሥዋዕት ጽድቅ ዘሐዳስ ሥርዓት - በአብ አምነን እርሱን እናመሰግናለን፤ በወልድ አምነን እርሱን እናመሰግናለን፤ በመንፈስ ቅዱስ አምነን ለእርሱ ምስጋናን እናቀርባለን፤ ልባችንን ደስ ከሚያሰኘውና ኃጢአታችንን ከሚደመስሰልን፤ ከበደላችን ከሚያነጻን፤ በታላቂቱ ዕለት በዕለት ሰንበት ከሙታን ከሚያሰነሣን፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋው ከሆነው ከዚህ ኅብስት በእምነት እየተቀበልን እርሱን እናመሰግናለን፤ የሐዲስ ሥርዓት የሆነውን እውነተኛ ሙሥዋዕትም እናቀርብልሃለን፡፡” (ቅዱስ ያሬድ፡ ዝማሬ ዘአስተምህሮ)

❖ “ወረደ ወልድ እምሰማያት ወተወልደ በተድላ መለኰት ወቦኣ ውስተ ውሳጢ መንጠላዕት ወቦኣ ውስተ ደኣቲ ማዕድ ደመረ ሥጋሁ ውስተ ዝንቱ ኅብስት ወከዓወ ደሞ ውስተ ዝንቱ ጽዋዕ መድኃኒት ወዲያቆንስ ዘንተ ርእዮ አንከረ ሀለው ካህናት ውስተ ውሳጢ መንጠላዕት ወይቤሎሙ ንሥሑ ብልዑ እምዝንቱ ኅብስት ወ ወህቡ ለሕዝብ እንዘ ትብሉ ሥጋሁ ለክርስቶስ አሜን ይበል ዘይትሚጦ ወ ዘኒ ጽዋዕ ሀቡ እንዘ ትብሉ ደሙ ለክርስቶስ አሜን አሜን ይበል ካዕበ ዘይትሚጦ ወ መንክር ግብር ወዕፁብ ዙተገብረ ሥጋሁ ቅዱስ መብልዓ ጽድቅ ለሰብእ ዘረሰዩ ለሥርየተ ኃጢአት . . . - ወልድ ከሰማያት ወረደ፤ በመለኰት ክብር ተወለደ፤ ወደ መጋረጃው ውስጥም ገባ፤ ወደዚህች ማዕድም ገባ፤ ሥጋውን ከዚህ ኅብስት ጋር አንድ አደረገ፤ ደሙንም በዚህ በመድኃኒት ጽዋ ውስጥ አፈሰሰ (ጨመረ)፤ ይህን የተመለከተ ዲያቆንም [ቅዱስ እስጢፋኖስ] አደነቀ፡፡ ካህናት በመጋረጃው ውስጥ አሉ፤ እነርሱንም ጌታችን እንዲህ አላቸው፡- ‘ከዚህ ኅብስት ብሉ፤ ለሕዝቡም ‘ይህ የክርስቶስ ሥጋ’ ነው እያላችሁ ስጡ፤ ሥጋውን የሚቀበለውም ‘አሜን’ ብሎ ይቀበል፡፡ ይህን ጽዋም (ደሙን) ‘ይህ የክርስቶስ ደም ነው’ እያላችሁ ስጡ፤ የሚቀበለውም ‘አሜን አሜን’ ብሎ ይቀበል፡፡ እጅግ በጣም አስደናቂና አስገራሚ ነገር ተደረገ፤ ይኸውም ቅዱስ ሥጋው ለሰዎች እውነተኛ ምግብና የኃጢአታቸው ማስተሥረድ መድኃኒት ሆኖ የመሰጠቱ ነገር ነው፡፡” (ቅዱስ ያሬድ፡ ዝማሬ ዘቅዱስ እስጢፋኖስ)

ተሐድሶዎች “ቅዱስ ቁርባን አማናዊ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ደም አይደለም” የሚለውን ክህደታቸውን ይደግፈናል በማለት “ጥንታውያን ድርሰቶች ምን ይላሉ?” ብለው ይጠይቁና ማስረጃ ብለው ከትምህርተ ኅቡአት እንዲህ የሚለውን ጠቅሰዋል፡-

⊙ “ወበእንተዝ ይበል ኖላዊ መፍትሔ እንከ ነገረ ኅቡአት ከመ ታእምሩ መነሃ ትሳተፉ ለቅድሳት ወለመት ትገብሩ ተዝካሮ በአኩቱት - እረኛው ወይም ቁሱ ምእመናን ከመቁረባቸው በፊት እንዲህ ብሎ ያስረዳ፡- ለክብር ለብዕፅና ከማን ጋር ኅብረት ልትፈጥሩ ነው? የማንንስ መታሰቢያ በምስጋና ልታደርጉ ነው? ምስጢራትን ልታውቁ ልትረዱ ይገባል ይበላቸው፡፡” (ጮራ ቁ. 26፡ 7ጽ 13-14)

“መታሰቢያ” የተባለው ይህ ምሥጢር ሲፈጸም ሁል ጊዜም “ንዜኑ ሞተክ እግዚእ ወትንሣኤክ ቅድስተ . . .” እያልን ሞቱንና ሕማሙን፤ ትንሣኤውንና ዕርገቱን የምናስብ ስለ ሆነ ነው፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ “ . . . ይህን እንጀራ በበላችሁ ጊዜ ሁሉ፤ ይህንም ጽዋ በጠጣችሁ ጊዜ ሁሉ ጌታ እስኪመጣ ድረስ ሞቱን ትናገራላችሁና” ብሎ እንደ ገልጸው 1 ቆሮ. 11፡24-26 ምክንያቱም ቅዱስ ሥጋው የተቆረሰውና ክቡር ደሙ የፈሰሰው በዕለተ ዓርብ በመልዕልተ መስቀል ላይ በተቀበለው መከራ ነውና፡፡ ያን መከራውን ማሰብና ማለት ግን ሥጋውና ደሙ አማናዊ አይደለም የሚያሰኝ እንዳችም ነገር የለውም፡፡ በየጊዜው የሚቀርበው ሙሥዋዕቱ ያው በዕለተ ዓርብ የተቆረሰው ቅዱስ ሥጋውና የፈሰሰው ክቡር ደሙ ነው፡፡ ስለዚህ ምሥጢረ ቁርባንን ስንፈጽም ሕማሙንና ሞቱን ማሰብ ብቻ ሳይሆን፤ ዕለተ ዓርብን ማሰብ ብቻ ሳይሆን እዚያው ዕለት ላይ ነን፡፡

“የንታውያን ድርሰቶች ምን ይላሉ?” ብለው ለመጥቀስ ሲሞክሩ ከዚህ በላይ የተጠቀሱት እነ ቅዱስ ሄሬኔዎስ፣ እነ ቅዱስ አግኖጥዮስ፣ እነ ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኩሴስ፣ እነ ቅዱስ አትናቴዎስ፣ እነ ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘእንዚናንዙ፣ እነ ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፣ እነ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ፣ እነ ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያ ሁሉም በአንዲት ሃይማኖት ተባብረው ኅብስቱ እውነተኛ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋ፣ ወይኑም እውነተኛ የክርስቶስ ክቡር ደም ይሆናል እያሉ ከተናገሩት ምነው አልጠቀሱም? ከሐዋርያት የተቀበሉትን የሕይወት ቃልና ምሥጢር በጥንቃቄ የያዙና ያስተማሩ፣ ለእኛም ያወረሱ የእነዚህ ቅዱሳን ኦርቶዶክሳውያን አባቶች እምነትና ትምህርት የእናንተን የወሽት ትምህርት ያፈራርሰባችኋል፤ በትምህርተ ጎብዓት ላይ የተገለጸውም ከዚሁ የአባቶች ትምህርት ጋር የሚስማማ እንጂ ከዚያ ተቃራኒ አይደለም፤ የእናንተን ከሀደትም አይደግፍም፡፡

ይህ የቅዱስ ቄርባን አማናዊ የክርስቶስ ሥጋነትና ደምነት ከዘመነ ሐዋርያት ጀምሮ በነበሩና በሂደት በዳበሩ የቅዳሴ ጸሎታት ላይ በግልጽና በአጽንዖት ሲመሰክር የኖረና ያለ መሠረታዊ ነገር ነው፡፡ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በምትገለገልባቸው የቅዳሴ ጸሎታት ውስጥ ስለዚህ ከተገለጹት መካከል ለአብነት የሚከተሉትን እንመልከት፡፡

- ❖ “ያንተ ሥጋ የሚሆን ይህን ኅብስት እናቀርብልሃለን፡፡ ያንተ ደም የሚሆን ይህንም ጽዋ እናሳርግልሃለን፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ፣ ቁ. 125)
- ❖ “እ ወልድ ከላሕ ከመ ዘሐመ ወበል ኤልማስ ሳማ ሰበቅታኒ ወእንዘ ሀሎ ውስተ አፋሆሙ በል አባ ወአቡየ መሐር ወተሣህል እሰ በልሁ ሥጋየ ወሰትዬ ደምየ - ወልድ ሆይ፡ እንደ ታመመ ሰው አስምተህ ተናገር፡ ኤልማስ ሳማ ሰበቅታኒ በል፡፡ በአፋቸውም ውስጥ ሳለህ አባ አባቴም ሆይ፡ ሥጋዬን የበሉትን ደሜን የጠጡትን ማራቸው ይቅር በላቸው በል፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ፣ ቁ. 144)
- ❖ “ይምጸእ ውእቱ በማዕ እመልዕልተ መልዕልት ንርአዮ በአዕይንት ወንጥብሐ በአእዳው ከመ ንትፈሣሕ ቡቱ - በማዕ እርሱ ከሰማየ ሰማያት ይምጣ፤ በዓይኖችን አይተን በእጃችን ሠውተን ደስ እንሰንበት ዘንድ፡፡ ሥጋው ከዚህ ኅብስት ጋር አንድ ይሁን፤ ደሙም ከዚህ ጽዋ ይቀዳ፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ፣ ቁ. 150-151)
- ❖ “ዚያሁ ካዕበ ንስአሎ ከመ ይረሰየን ድልዋነ ለዕርገት ወለተሳትፎ ምሥጢራቲሁ መለኰታዊት እንተ ኢትመውት ሥጋ ቅዱስ ወደመ መሢሐ ክቡር አጋዜ ኩሉ እግዚአብሔር አምላክነ - ሁሉን የያዘ እግዚአብሔር አምላካችን ለዕርገትና የማትሞት መለኰታዊት ምሥጢሩን የመሢሐን ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ለመሳተፍ የበቃን ያደርገን ዘንድ ዳግመኛም እርሱን እንለምነው፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ባስልዮስ፣ ቁ. 105)
- ❖ “እ እግዚአብሔር ዘቀደስክ ዘንተ ቄርባን ዘሥሩዕ ቅድሚክ በርደተ መንፈስ ቅዱስ ሳዕሊሁ አንጽሐነ ኦ ሊቅነ እምኩሉ አበሳነ ዘንቡእ ወዘገህድ - እግዚአብሔር ሆይ፤ በፊትህ የተዘጋጀ ይህን ቄርባን በላዩ በመንፈስ ቅዱስ መውረድ የለወጥህ፤ ከተሰወረውና ከተገለጸው በደላችን ሁሉ እንጸን” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ባስልዮስ፣ ቁ. 110)
- ❖ “ወበእንተ ዝንቱ መድኃኒን ይኬልሕ እንዘ ይብል እስመ ሥጋየኒ መብልዐ ጽድቅ ዘበአማን ወደምየኒ ሰቱ ሕይወት ዘበአማን ዘበልዐ ሥጋየ ወሰትየ ደምየ ይሄሉ ምስሊየ ወእነሂ ካዕበ እሂሉ ምስሊሁ - ስለዚህ መድኃኒታችን ይሞክሳል፤ እንዲህ እያለ፡- ሥጋዬ እውነተኛ የጽድቅ መብል ነው፤ ደሜም እውነተኛ የሕይወት መጠጥ ነው፤ ሥጋዬን የበላ ደሜንም የጠጣ ከእኔ ጋር ይኖራል፤ ዳግመኛ እኔም ከእርሱ ጋር እኖራለሁ፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ባስልዮስ፣ ቁ. 119)

- ❖ “ወቀድስ ነፍስየ ወእንጽሕ ሥጋየ ለነሚአ ሥጋክ ማሕየዊ ወለሰትየ ደምክ ደመ ምሥጢር መለኮታዊ - ማሕየዊ የሆነ ሥጋህን ለመቀበል፡ መለኮታዊ ደምህንም ለመጠጣት ነፍሴን ቀድሰ ሥጋዬንም አንጻ።” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ኅርኅርዮስ፡ ቁ. 67)
- ❖ “ዝንቱ ውእቱ ዘንሕነ ንሠውየ ለመድኃኒትነ በከመ ተሦዐ በቀራንዮ ለሕይወተ ኩሉ ዓለም፡፡ አኮ በከ በከመ ትሬእይም ለዝንቱ ኅብስት ምድራዊ ደቡስ ወብሱለ ዘይትገሠሥ ወዘይትለከፍ አላ እሳተ መለኮት ውእቱ ዘያውኢ ሦከ ኃጢአተ፡፡ በላዒ ውእቱ ዘይበልዕ ዐማጽያነ ወውዑይ ውእቱ ዘያውኢ ኃጥአተነ፡፡ ለዓለሙ ሁሉ ሕይወት ለመሆን በቀራንዮ እንደ ተሠዋ ለደኅንነታችን የምንሠዋው ይህ ነው፡፡ ይህ ኅብስት የበሰለና የደረቀ የሚዳሰስና የሚነካ ሆኖ እንደምታዩት ምድራዊ ኅብስትና የማይጠቅም (ከንቱ) አይደለም፤ የኃጢአትን እሾህነት የሚያቃጥል እሳተ መለኮት ነው እንጂ፤ ዐመጽኞችን የሚያጠፋ በላዒ ነው፡፡ ኃጥአንንም የሚቃጥል ውዑይ ነው፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ ቁ. 85)
- ❖ “ከመዝ ነአምን ወከመዝ ንትአመን ከመ ዝንቱ ኅብስት ዘንፌትቶ ሥጋ ክርስቶስ ውእቱ ዘነሥሕ እምወለቶሙ ለዕብራውያን ወካዕበ ነአምን ከመ ዝንቱ ጽዋዕ ደመ መለኮት ውእቱ ዘውኅዘ እምዋበ በግዑ ለእግዚአብሔር - እንዲህ እናምናለን እንዲህም እንታመናለን፤ ይህ የምንፈትተው ኅብስት ከዕብራውያን ልጅ [ከድንግል ማርያም] የነሣው የክርስቶስ ሥጋ መሆኑን እናምናለን፡፡ ዳግመኛም ይህ ጽዋ የእግዚአብሔር በግ ከሚሆን ከጎት የፈሰሰ ደመ መለኮት እንደ ሆነ እናምናለን፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ ቂርሎስ፡ ቁ. 100-101)

3.7.2.3.4 ቅዱስ ቂርባን “መሥዋዕት” ይባላልን?

የተሐድሶ ከሃድያን በክህደት መስመራቸው በመቀጠል ቅዱስ ቂርባን “መሥዋዕት ሊባል አይገባም” ይላሉ፡፡ እንዲህ ከሚለው የሰህተት ትምህርታቸው መካከልም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

- ⑥ “መሥዋዕት ይባላልን? አይባልም፡፡ ዘገዕ ይምጽዕ ኀርአዮ በአዕይነት ወንዮብዩ በአእዳው - በጉ ይምጣ በሃይናችን እንዮው፤ በእጃችን እንረደው” (ቅዳሴ ዲዮስቆሮስ) የሚባለው ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው፡፡ ሌላም መሥዋዕት በእርሱ ፋንታ አይቀርብም፡፡” (ጮራ ቁ. 26፤ ገጽ 13)
 - ⑥ “ኅብስቱና ወይቱ ‘መሥዋዕት’ አልመባላቸውን ልብ ይሏል፡፡” (ጮራ ቁ. 26፤ ገጽ 13)
 - ⑥ “ለኃጢአታችን ሌላ መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልግም፤ አንችልምም፡፡ . . . ይህም አንድ ጊዜ ለዘላለም የተፈጸመ ነውና አይደጋግምም፡፡” (ጮራ ቁ. 19፤ ገጽ 9)
 - ⑥ “. . . ዛሬ ስለ ኃጢአቱ መሥዋዕት ሊሠዋ እግዚአብሔርንም ለማሰደስት ቂርባንን ሊያቀርብ የሚያስብ ቢሆን ስለ ዓለም ሁሉ ኃጢአት አንድ ጊዜ በክርስቶስ የተፈጸመውን ተመልክቶ ያው የበቃ መሥዋዕትና ቂርባን መሆኑን በሃይማኖት ያረጋግጣል እንጂ ሌላ ነገር አድርጎ ‘ይህ መሥዋዕት ነው’ ሲል ማመን ማስብ እንደማይባው እናምናለን፡፡” (ሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ፤ ገጽ 116)
- > የሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ መጽሐፍ ጸሐፊው መሠረት ሰብሐት ለአብ ይህን ሃሳቢን ይደግፍልኛል ብሎ ከሃሳቡ አስከትሎ የጠቀሳቸው ሁለት ጥቅሶች ግን ሁለቱም እርሱ ያለውን ሃሳብ የሚሉ አይደሉም፡፡ መጀመሪያ የተጠቀሰው ፊልጎስ የተባለው ሲሆን እርሱም ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ራሱን አንድ ጊዜ መሥዋዕት አድርጎ ማቅረቡን ይናገራል እንጂ “ቅዱስ ቂርባን መሥዋዕት አይባልም” አያልም፡፡ ቀጥሎ ከሊቂ ቂርሎስ ተብሎ የተጠቀሰውም ራሱን ያማረ የተወደደ መሥዋዕት አድርጎ ስለ ማሳረጉ እና ከድንግል ማርያም የተወለደው ሰው ብቻ ነው የሚሉትን ንባዋርሳውያን - ራሳቸውን ተሐድሶዎችን - የተወዘዙ ይሁኑ እያለ ቃለ ገዝት ያስተላልፍባቸዋል እንጂ “ቅዱስ ቂርባን መሥዋዕት አይባልም” አይልም፡፡ በዚህ ጉዳይ ላይ የቅዱስ ቂርሎስና የሌሎቹም የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ትምህርት ምን እንደሚላኩ ከታች እንመለከተዋለን፡፡ ዘኋላ ላይ በጮራ መጽሔትና በሌሎቹም የተሐድሶ መጽሐፍትና መጣጥፎች የተገለጸው ከፕሮቴስታንቶች ከእነ ዳቪድ ስቶክስ የተቀዳውና በመሠረት ሰብሐት ለአብ አስቀድሞ “ሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ” በተባለው መጽሐፍ የተለፈፈው ነው፡፡

3.7.2.3.4.1 የቅዱስ ቁርባን መስዋዕትነት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

የምሥጢረ ቁርባንን ሁለንተናዊ ምንነት የማያምኑት ራሳቸውን “ተሐድሶ” ብለው የሚጠሩት የዘመናችን የመርቅያንና የማኒ ተወላጆች ይኸንኑ ምሥጢር “መስዋዕት ሊባል አይገባውም” ይላሉ። በርግጥም ከመሠረቱ ገብስቱና ወይኑ በጸሎተ ቅዱስ በመንፈስ ቅዱስ ለዋጭነት ከብሮ “ንሥኡ ብልፁ ዝ ውኡቱ ሥጋየ - ይህ ሥጋዬ ነው፤ ብለ” ብሎ የሰጠውን የክርስቶስን ሥጋ አይሆንም፤ ወይኑም የክርስቶስ ደም ወደ መሆን አይለወጥም” ብለው የካዱ ሰዎች ይህን የካዱትን ምሥጢር “መስዋዕት አይባልም” ቢሉ አይገርምም፤ የዋናው ክህደታቸው ቀጣይ እካል ነው።

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ሆኖ በዕለተ ዓርብ ያቀረበው መስዋዕት “ልዩ መስዋዕት” ነው። እርሱም ያቀረበው ከዚህ ልዩ መስዋዕት የተነሣ “ልዩ ሊቀ ካህናት” ተብሏል። ልዩ ሊቀ ካህናት ያሰኙትም የሚከተሉት መሠረታዊ ነገሮች ናቸው፡-

1. የአራቱ ሊቀ ካህናት የሚያቀርበው መስዋዕት የሌላውን ደም ነበር (የበግ ወይም የወይፈን ደም ነበር)። ይህም ማለት መስዋዕት አቅራቢውና መስዋዕቱ፤ እንዲሁም መስዋዕቱን ተቀባዩ ሦስቱም የተለያዩ ነበሩ። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን መስዋዕት አቅራቢውም፤ መስዋዕቱም፤ መስዋዕቱን ተቀባዩም ራሱ ነው። እርሱ ያቀረበው መስዋዕትም ሌላ ሳይሆን የራሱን ደም ነው፤ “የዘላለምን ቤዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት ባሕር ደሙ ገባ እንጂ በፍየሎችና በጥጆች ደም አይደለም” አንዳለ። ዕብ. 9:12 ስለሆነም ጌታችን መስዋዕት አቅራቢውም፤ መስዋዕቱም፤ እንደ አምላክነቱ መስዋዕቱን የተቀበለውም እርሱ ራሱ ስለ ሆነ ከአራቱ ሊቀ ካህናት የተለየ “ልዩ ሊቀ ካህናት” ይባላል።
2. የብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት ያቀርበው የነበረው መስዋዕት የሚያገለግለው ለአንድ ዓመት ብቻ ነበር። ስለዚህም በየዓመቱ ያንኑ መስዋዕት ይዞ እንደ ገና ወደ ቅድስተ ቅዱሳን መግባትና ማቅረብ ነበረበት። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን አንድ ጊዜ በዕለተ ዓርብ ያቀረበው መስዋዕት ለዘላለም በቂ ስለሆነ በየዓመቱ በቀራንዮ መስቀልና መሞት አያስፈልገውም። በዕብራውያን መልእክት እንዲህ ተብሎ የተገለጸው ይኸው እውነት ነው፡-

ሊቀ ካህናትም በየዓመቱ የሌላውን ደም ይዞ ወደ ቅድስት እንደሚገባ፤ ራሱን ብዙ ጊዜ ሊያቀርብ አልገባም፤ እንዲህ ቢሆንም ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ብዙ ጊዜ መከራ ሊቀበል ባለፈለገው ነበር፤ አሁን ግን በዓለም ፍጹሜ ራሱን በመሠዋት ኃጢአትን ሊሸር አንድ ጊዜ ተገልጧል። ለሰዎችም አንድ ጊዜ መሞት ከእርሱ በኋላም ፍርድ እንደ ተመደበባቸው፤ እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም አንድ ጊዜ ከተሠዋ በኋላ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል። ዕብ. 9:25-28

እንዲሁም “በዚህም ፈቃድ የኢየሱስ ክርስቶስን ሥጋ አንድ ጊዜ ፈጽሞ በማቅረብ ተቀድሰናል ... እርሱ ግን ስሌ ኃጢአት አንድን መስዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ” ተብሎ ተገልጿል። ዕብ. 10:10፤ 12

3. የብሉይ ሊቀ ካህናት ፍጡር (ሰው) በመሆኑ ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ስለሚሞት በሌላ ሰው ይተካ ነበር። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ሕያወ ባሕርይ ዘላለማዊ አምላክ ስለሆነ በሌላ ሊቀ ካህናት አይተካም፤ ሥልጣኑም ለሌላ ለማንም አይተላለፍም። “አንተ ካህኑ ለዓለም በከመ ሳይሆን ለመልክ ጸደቅ - እንደ መልክ ጸደቅ ሹመት እንተ ለዘላለም ካህን ነህ” የተባለው ለዚህ ነው። መዝ. 109:4 ፤ ዕብ. 7:1-3

4. የብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት ያቀርበው የነበረው መሥዋዕት የሚያሰጠው ጥቅም ከጊዜያዊ መከራና ከምድራዊ መዓት፣ ከአባርና ከቸነፈር መዳንን እንጂ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል የነበረውን ኃጢአት ያመጣውን የጠብ ግድግዳ አፍርሶ ሰማያዊ ርስትን፣ አማኖዊ ሥርዐተ-ኃጢአትን የሚያሰጥ አልነበረም። የጌታችን መሥዋዕትነት ግን ይህን ሁሉ የፈጸመ ነው።

ስለሆነም ለሰም አጠራሩ ክብርና ምስጋና ይገባውና ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ “ልዩ ሊቀ ካህናት” ይባላል። አንድ ጊዜ በቀራንዮ ባቀረበው ልዩ መሥዋዕት የዘላለም ቤዛነትን አድርጎልናልና። ከዚያ በኋላ እርሱ ዳግመኛ መከራ መቀበል፣ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ በየጊዜው ማቅረብ ላያስፈልገው በየማነ አብ በዘባነ ኪሩብ ለመቀመጥ “እርሳው ፍጥነት መኳንንት ወይባእ ንጉሠ ስብሐት” እየተባለ ሥግው ቃል በድል አድራጊነት ዐርጓልና። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ “አንድ ጊዜ በማቅረብ የሚቀደሱትን የዘላለም ፍጹማን አድርጎታልና” ያለው ለዚህ ነው። ዕብ. 10:14

ታዲያ እንዲህ ከሆነ በየዕለቱ በየእጥቢያ ቤተ ክርስቲያኑ በጸሎተ ቅዳሴ የሚቀርበው መሥዋዕት ከክርስቶስ መሥዋዕትነት ጋር ያለው ግንኙነት ምንድን ነው? በየዕለቱ በየቤተ ክርስቲያኑ የሚቀርበው ቁርባን በዕለተ ዓርብ ከቀረበውና ከተፈጸመው መሥዋዕት ጋር ያለው ግንኙነትና ኅብረትስ ምንድን ነው? ይህን ለመረዳት ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ሲል የጻፈውን በማስተዋል እንመልከት፡-

ነገር ግን ክርስቶስ ይመጣ ዘንድ ላለው መልካም ነገር ሊቀ ካህናት ሆኖ በምትበልጠውና በምትሻለው በእጆችም ባልተሠራች ማለት ከዚህ ፍጥረት ባልሆነች ድንኳን የዘላለምን ቤዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት በገዛ ደሙ ገባ እንጂ በፍየሎችና በዘነች ደም አይደለም። ዕብ. 9:11-12

“ከዚህ ፍጥረት ባልሆነች ድንኳን” ማለት ምን ማለት ነው? ከእግዚአብሔር ውጭ ያለው ነገር ሁሉ ከፍጥረት ወገን የሚመደብ አይደለምን? ታዲያ ይህ “ከዚህ ፍጥረት ያልሆነች” የተባለው ነገር ምንን ያመለክታል? “ከዚህ ፍጥረት ካይደለች ወይም ካልሆነች ድንኳን” የተባለው የሚያመለክተው ጌታችን ልዩ ሊቀ ካህናት ሆኖ ራሱን ቢዛ አድርጎ ያቀረበባት ዕለተ ዓርብ ስትሆን ያች ዕለት ምንም እንኳ በአንድ በኩል በዚህ ዓለም ባለው በተፈጠረው የጊዜ አቆጣጠር የምትመጣና የምትሂድ ብትሆንም በሌላ በኩል ደግሞ ጌታችን የፈጸመባት የማዳን ሥራ ግን የማያልፍና ዘላለማዊ መሆኑን የሚያመለክት ነው። ስለዚህም በዕለተ ዓርብ የተፈጸመው መሥዋዕትነት ጊዜንና ዘላለማዊነትን አንድ አድርጎ የሚያገናኝ ልዩ ምሥጢር ነው። ያች ዕለት የጊዜንና የቦታን ውስንነት ያሸነፈ ልዩ ቤዛነት የተፈጸመባት ናት።

በሥነ ፍጥረት መጀመሪያ ላይ የተፈጠረው ጊዜ የሚያልፍና የሚተካ ነው። ይህም ጊዜ በግሪኩ χρόνος - ክሮኖስ የሚባለው ነው። ጊዜ ከመፈጠሩ በፊት የነበረው ደግሞ ከጊዜ ጽንሰ ሃሳብና ጊዜን ለመግለጽ ከምንጠቀምባቸው ቃላትና ሐረጎች ውጭ የሆነ ዘላለማዊነት ነው። ይህንም በግሪኩ καιρος - ካይሮስ - ይሉታል። ስለዚህ ያች ጌታችን ራሱን የተወደደ መሥዋዕት አድርጎ ያቀረበባት ዕለት (ቅጽበት) ፍጡርና ኃላፊ በሆነውና እኛ በምናውቀው ጊዜ (κρονος - ክሮኖስ) ውስጥ ብትፈጸምም ድርጊቱ (የተፈጸመባት ድርጊት) ግን የማያልፍና ከጊዜ ውጭ ነው። ዘላለማዊ ነው። በጊዜ ውስጥ የማይወሰንና የማይገደብ (καιρος - ካይሮስ) ነው።

ስለሆነም በጸሎተ ቅዳሴ ጊዜ የሚቀርበው መሥዋዕት ሌላ ወይም አዲስ መሥዋዕት ሳይሆን ጌታችን አንድ ጊዜ የፈጸመውና በዕለተ ዓርብ የቆረሰው ሥጋውና ያፈሰሰው ደሙ ነው። በየጊዜው በየቤተ ክርስቲያኑ በጸሎተ እኩቴት የሚከብረውና የሚለወጠው የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ከዚያች ክብላተ ዓርብ ጋር የሚገናኝና አንድ የሚሆን ነው ማለት ነው። የእያንዳንዱ ጸሎተ ቅዳሴ ፈጻሚውና ቀዳሹም ራሱ ጌታችን ነው። ስለዚህም ቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት ይባላል።

ቅዱስ ቁርባን የጌታችን ቅዱስ ሥጋና ደም ምሥጢር በመሆኑ በየጊዜው የሚቀርበው መሥዋዕት በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የራሱን ሥጋ በመቁረስ ደሙን በማፍሰስ ያቀረበው መሥዋዕት ነው። ቅዱስ ቁርባን ያን በዕለተ ዓርብ የተሠዋውን የጌታችንን ሥጋና ደም የምንቀበልበት ምሥጢር እንደ መሆኑ፣ ያ በዕለተ ዓርብ ጌታችን ሥጋውን ቆርስ ደሙን እፍስሶ ማቅረቡ ደግሞ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ማቅረቡ በመሆኑና “መሥዋዕት” የሚባል በመሆኑ ቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት መባሉ የተገባና ትክክል ነው።

እንዲሁም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በዕብራውያን መልእክቱ ላይ “ወብነ ምሥዋዕ - መሠዊያ አለን” ይላል። ዕብ. 13:10 መሠዊያ የሚኖረውና የሚያስፈልገው መሥዋዕት ሲኖር ነው። መሠዊያ ያለ መሥዋዕት፣ መሥዋዕትም ያለ መሠዊያ አይሆንም። ስለዚህ አስቀድሞ በጸሎተ ሐሙስ ለደቀ መዛሙርቱ “ይህ ሥጋዬ ነው፣ ብሉ፤ ይህ ደሜ ነው፣ ጠጡ” ብሎ የሰጣቸውን ምሥጢር በማግስቱ በቀራንዮ ሥጋውን ቆርሶና ደሙን እፍስሶ ራሱን ልዩ መሥዋዕት አድርጎ እቅርቧል። እኛም ሌላ ያይደለ ያንን መሥዋዕት በመሠዊያው ላይ እናቀርባለን። ያን ጊዜ በጸሎተ ሐሙስ እንዳደረገው ዛሬም መሥዋዕቱን የሚያከብረውና የሚሰጠው፣ መሥዋዕት ሆኖ የሚቀርበውም እርሱው ራሱ ነው። ስለዚህ ሐዋርያዊትና ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከእነ ቅዱስ ጳውሎስ ጋር ወብነ ምሥዋዕ - መሠዊያ አለን ትባላች። የቅዱስ ቁርባንን አማናዊ መሥዋዕትነትም ታምናለች። ሐዋርያውም “መሠዊያ አለን” እለ እንጂ “መሠዊያ ነበር” አላለም።

3.7.2.3.4.2 የቅዱስ ቁርባን መሥዋዕትነት በቀደምት ስበወ ትምህርት

ዕለት ዕለት በጸሎተ አኩቲት የምናቀርበው የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም መሥዋዕት እንደሚባል፣ እንዲሁም እያንዳንዱን መሥዋዕተ ቁርባን የሚያከብረውና የሚፈጽመው ምንም እንኳ ተልእኮውን ሲያከናውን የሚታየን ካህኑ ቢሆንም ራሱ ባለቤቱ ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ በስፋትና በጥልቀት አስተምሯል። ለአብነትም የሚከተሉትን ትምህርቶቹን እንመልከት፡-

ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት ስለ መሆኑና መሥዋዕት የሚባል ስለ መሆኑ በአንንዮትና በተደጋጋሚ አስተምሯል። ለአብነትም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

❖ “ቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት ነው፣ ይህ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ገና ስለሚሰቀል አይደለም፣ በምሥዋዕ (በመሠዊያው) ላይ የቀረበውና የሚሠዋው ሥጋና ደም ያው አንድ ስለሆነ ነው እንጂ። ምሥዋዕም ሰማያዊው አምላክ በተዋሐደው ሥጋ የተኛበት የጌታችን ቅዱስ መቃብር ነው።” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትርጓሜ ዕብራውያን፣ ክፍለ ትምህርት፣ ቁ. 6)

❖ “ይህ እኛ የምናከብረው መሥዋዕት አሁንም ያው በጸሎተ ሐሙስ ጊዜ ጌታችን ራሱ የፈጸመው መሆኑን እውን፤ ይህ ከዚያ [በጸሎተ ሐሙስ ጊዜ ከነበረው] በምንም ምን የተለየ አይደለምና። ይህን ሌላ ሰው የሚፈጽመው፣ ያን ግን እርሱ ራሱ የፈጸመው አይደለምና፣ ይህም ያም ሁለቱም የእርሱ ሥራዎች ናቸው እንጂ። ስለዚህ ካህኑ እጁን ዘርግቶ ቅዱስ ቁርባንን ለአንተ ሲያቀብልህ ስታይ ይህን የሚያደርገው ካህኑ ነው ብለህ አታስብ፤ ወደ አንተ የተዘረጋው የራሱ የክርስቶስ እጅ ነው እንጂ።

“ያን ጊዜ በምሴተ ሐሙስ መሥዋዕቱን አክብሮ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጣቸው እርሱ አሁንም መሥዋዕቱን የሚያከብረው እርሱው ራሱ ነው። እኛ አገልጋዮች ነን። መሥዋዕቱን የሚቀድሳቸውና የሚለውጣቸው ያው አንድ እርሱው ነው። ይህ መሥዋዕትም እንደ ጸሎተ ሐሙስ ያው ነው፤ በአንዳችም ነገር ያነሰና የተለየ ነገር የለውም። ያን (የጸሎተ ሐሙስን) ያከብረውና የፈጸመው ክርስቶስ፣ ይኸን የሚፈጽመው ግን ሰው አይደለም፤

ይኸንም የሚያከብረውና የሚለውጠው እርሱ ነው እንጂ፡፡ ይህ (ቤተ ክርስቲያን) ጌታችን ከሐዋርያቱ ጋር እንደ ነበረበት ቤት ነው፡፡ ያን መሥዋዕት ያከበረው ክርስቶስ ይህንም የሚያከብረው እርሱው ነው፡፡ . . . ቆሞ የሚታየውና የሚላላከው ካህን ነው፤ ኃይሉና ጸጋው ግን የእግዚአብሔር ነው፡፡

“ታዲያ ይህ ምንድን ነው? በየቀኑ መሥዋዕት አናቀርብምን? አዎ፤ በርግጥም እናቀርባለን እንጂ፤ ሆኖም የምናቀርበው መሥዋዕት ሞቱን በማሰብ ነው፤ ይህ መሥዋዕትም እንድ ነው እንጂ ብዙ አይደለም፡፡ ብዙ ያይደለ እንድ የሚሆነው እንዴት ነው? ያ መሥዋዕት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንደ ተሠዋና ወደ ቅድስተ ቅዱሳን እንደ ገባ ይህ በየዕለቱ የምናቀርበው መሥዋዕትም ያን በዕለተ ዓርብ ያቀረበውን መሥዋዕት ያንን ነው እንጂ ሌላ ወይም አዲስ መሥዋዕት አይደለም፡፡ ሁል ጊዜ የምናቀርበው መሥዋዕት ያው እንድ ነው እንጂ ዛሬ አንድ መሥዋዕት፤ ነገ ደግሞ ሌላ መሥዋዕት አይደለም፡፡ ሁል ጊዜ፤ ዛሬም ነገም እንድ ነው እንጂ፤ ስለዚህም መሥዋዕቱ ያው እንድ ነው፡፡

“እንዲህ ሆኖም ግን አሁንም መሥዋዕቱ በተለያዩ ቦታዎች (አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት) ስለሚቀርብ ብዙ ክርስቶሶች አሉን? በጭራሽ! በየትም ቢሆን ክርስቶስ እንድ ነው፤ እዚህም በፍጹም ሙሉነት በእርሱነቱ አለ፤ እዚያም እንዲሁ እርሱው ራሱ እንበለ ሕጻት በምልዐት አለ፡፡ ስለሆነም በተለያዩ ቦታዎች በሠዋም አንድ አካል ነው እንጂ ብዙ አካል እንዳይደለ ሁሉ፤ እንደዚሁም እርሱ አንድ መሥዋዕት ነው፡፡ እኛን የሚያነጻጽን መሥዋዕት ያቀረበው ሊቀ ካህናታችን እርሱ ነው፡፡ እኛ ዛሬ የምናቀርበው መሥዋዕት ያን ጊዜ የቀረበውን መሥዋዕት ነው፤ በየጊዜው ቢቀርብ አያልቅም፡፡ በየጊዜው የምናቀርበው መሥዋዕት ሌላ መሥዋዕት አይደለም፤ ሁል ጊዜ የምናቀርበው መሥዋዕት ያንን እንድ ጊዜ የቀረበውን መሥዋዕት ነው እንጂ፡፡”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትርጓሜ ዕብራውያን፡ ክፍለ ትምህርት፡ ቁ. 6)

❖ “መንገድ ጠራጊው የነበረው ዮሐንስ መጥምቅ ለደቀ መዛሙርቱ ‘እነሆ የእግዚአብሔር በግ ባላቸው ጊዜ በዚህ አባባሉ ክርስቶስ ሊሰጠው ያለውን ጸጋ በሙሉ እና ሥርየተ ኃጢአትን የሚሰጥበትን መንገድም ጭምር አሳይቷቸዋል፡፡ “በግ” የሚለው እነዚህን ሁለቱንም በግልጽ ያሳያልና፡፡ እንዲሁም ዮሐንስ ‘የዓለምን ኃጢአት ወደፊት የሚያስወግድ’ ወይም ‘የዓለምን ኃጢአት ያስወግደ’ አላለም፤ ክርስቶስ ይህን ሁል ጊዜ የሚፈጽመው በመሆኑ ‘የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ’ አለ እንጂ፡፡ ኃጢአትን ያስወግደው ያን ጊዜ መከራ በተቀበለ ጊዜ ብቻ አይደለም፤ ከዚያን ጊዜ አንሥቶ እስካሁንም ድረስ ኃጢአትን ያስወግዳል እንጂ፡፡ ይህም ሁል ጊዜ እንደሚሰቀል ሆኖ ሳይሆን (አንድ ጊዜ ለኃጢአት መሥዋዕት ራሱን አቅርቦ ፈጽሟልና) በዚያው በአንዱ መሥዋዕት ኃጢአትን ሁል ጊዜ ሲያስወግድ ስለሚኖር ነው እንጂ፡፡” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትርጓሜ ወንጌል ዮሐንስ፡ ክፍለ ትምህርት 18፡ ቁ. 2)

❖ “ይህን መሥዋዕት በተመለከተ ስላነግሁ ወደዚህ ወደ ቅዱስ ቂርባን ምሥጢር ስለምትቀርቡት ስለ እናንተ አቀራረብ ሁኔታ ትንሽ ነገር ለማለት እወዳለሁ፡፡ አንዳንዶች ከዚህ መሥዋዕት የሚቀበሉት በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ ነው፤ ሌሎች ሁለት ጊዜ፤ ሌሎች ደግሞ ብዙ ጊዜ ይቀበላሉ፡፡ ይህ አሁን የምንለው ቃል እዚህ ላሉት ብቻ ሳይሆን ለሁሉም ነው፤ በበረሐ ለሚኖሩት ለባሕታውያንም ጭምር ነው፡፡ እነርሱ ከቅዱስ ምሥጢር የሚቀበሉት በዓመት አንድ ጊዜ፤ አልፎ አልፎም በሁለት ዓመት አንድ ጊዜ ነውና፡፡ ታዲያ ጥሩ ነው ብለን የምናጸድቀው የትኛውን ነው? በዓመት አንድ ጊዜ የሚቀበሉትን? ወይስ ብዙ ጊዜ ደጋግመው የሚቀበሉትን? አንድ ጊዜ የሚቀበሉትንም አይደለም፤ ደጋግመው ብዙ ጊዜ የሚቀበሉትንም አይደለም፤ በጣም አልፎ አልፎ የሚቀበሉትም አይደለም፤ በንጹሕ ሕሊናና በንጹሕ ልብ ነውርና ነቀፋ በሌለበት ሕይወት ሆነው የሚቀበሉትን እንጂ፡፡

“እንደዚህ ያሉት ሁሉ ጊዜ ወደ ቅዱስ ምስጢር ለመቀበል ይቅረቡ፤ እንደዚህ ያልሆኑት ግን አንድ ጊዜም እንኳ ቢሆን አይቅረቡ፡፡ ለምን? ብለህ ትጠይቅ ይሆናል፡፡ ምክንያቱም ለራሳቸው ፍርድን፣ ኩነታትን፣ ቅጣትንና ፍጻሜን ስለሚቀበሉ ነው፡፡ በዚህም አታድንቅ፡፡ በተፈጥሮው ለሰውነት ሕይወት ጠቃሚ የሆነው ምግብ እንኳ የምግብ ፍላጎት በሌለውና ጤነኛ ባልሆነ ሰው ከተወሰደ ሕዋሳቱን እንደሚያናውጁና በበሽታ ላይ በሽታ የሚጨምርበት ምክንያት እንደሚሆን ሁሉ ገናና እና አስፈሪ በሆኑት ቅዱሳት ምስጢራትም እንደዚሁ ነው፡፡ መንፈሳዊው ከሆነው ከንጉሡ ማዕድ ከተመገብህ በኋላ እንደገና አንደበትህን መልሰህ በክንቱ ነገር ታረክሰዋለህን? ራስህን በጣፋፊ፣ ዘይት ከቀባህ በኋላ መልሰህ በመጥፎ መንዛ ታቆሽሻለህን?” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ ትርጓሜ ዕብራውያን፡ ክፍለ ትምህርት 17፡ ቁ. 6-7)

- ❖ “ጌታችን ተሠውቶ በምስዋዕ (በመሠዊያው) ላይ ተኝቶ ስታየው፣ ካህኑ ቆሞ በመስዋዕቱ ላይ እየጸለየ ስትመለከተው፣ ምእመናን ሁሉ በዚያ በከበረው ደሙ እየተነዙ ስታይ፣ አንተ ገና ከሰዎች መካከል እንዳለህ ታስባለህን? በምድር ላይ ያለህስ ይመስልሃን?” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ በእንተ ክህነት፡ መጽሐፍ 4)

አሁንም ይኸው ቅዱስ አባት ሕዝቡ ትምህርቱን ሰምተው በተግባር በሕይወታቸው ባለመተግበራቸውና ወደ ቅዱሱ መስዋዕት ወደ ቅዱስ ቁርባን ለመቀበል ባለመቅረባቸው እያዘነ እንዲህ ይላል፡-

- ❖ “በየቀኑ መስዋዕቱ መቅረቡ በክንቱ ነው፤ እኛ በምስዋዕ ፊት መቆማችን ለክንቱ ነው፤ ምክንያቱም ከመስዋዕቱ የሚቀበል ማንም ሰው የለምና፡፡ ይህን የምለው እንዲሁ ዝም ብላችሁ ሳትዘጋጁ ለመቀበል እንድትቀርቡ አይደለም፤ ራሳችሁን ለመቀበል ታዘጋጁ ዘንድ ነው እንጂ፡፡ ከዚህ መስዋዕት ለመቀበል ብቁ አይደለህምን? እንዲህ ከሆንክ ለመቀበል ትችላ ዘንድ ራስህን አዘጋጅ” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ ትርጓሜ መልእክተ ኤፌሶን፡ ክፍለ ትምህርት 3)

- ❖ “[ካህኑ] መንፈስ ቅዱስን ሲጠራ፣ እና እጅግ አስፈሪ የሆነውን መስዋዕት ሲሠዋ፣ በየጊዜው የሁላችንን ጌታ በእጁ የሚጸሰሰውን እርሱን ምን መፃርግ ነው የምንሰጠው? ምን ያህል ታላቅ ንጽሕናና ምን ያህል እማናዊ የእምነት ሰው መሆንን እንጠብቅበት ይሆን? . . .”⁷⁸ (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ፡ በእንተ ክህነት፡ መጽሐፍ 6፡ ቁ. 4)

ይህን ምስጢርም በታላቅ ጥንቃቄና ዝግጅት ዞኖ መቀበል እንደሚገባ አባቶቻችን ያስተማሩትን ትምህርት ከላይ የተመለከትን ሲሆን ከተቀበልን በኋላም ለተቀበልነው ታላቅ ጸጋ ተገቢ በሆነ መንገድ መኖርና መጠንቀቅ የሚገባን ስለ መሆኑ መጽሐፍ ቅዱስና የቤተ ክርስቲያን አባቶች በእጽንኦት ያስተምራሉ፡፡

ለአብነትም ከቅዱስ ሥጋውና ከክብር ደሙ ከተቀበሉ በኋላ ሁሉንም ነገር በጥንቃቄና በእግባብ ማድረግ የሚገባ ስለመሆኑ ቅዱስ ዮሐንስ አፈ. ወርቅ እንዲህ ይላል፡-

- ❖ “እነዚህን ነገሮች እኛ ሁላችንም እንሰማ፡ ወደዚህ ቅዱስ ምስዋዕ ከድሆች ጋር በአንድነት እንቀርባለን፤ ነገር ግን ከዚህ ከወጣን በኋላ ከእነርሱ (ከድሆች) ጋር እንኳን ከአንድ ማዕድ የተቀበልን ልንመሰል ቀርቶ ፈጽሞ አይተናቸው የምናውቅ እንኳ አንመስልም፡፡ እኛ ከመጠን በላይ እየበላንና እየጠጣን የተራቡትን አይተን እንዳላየናቸው እናልፋቸዋለን፡፡

⁷⁸ (And whenever he invokes the Holy Spirit, and offers the most dread sacrifice, and constantly handles the common Lord of all, tell me what rank shall we give him? What great purity and what real piety must we demand of him? For consider what manner of hands they ought to be which minister in these things, and of what kind his tongue which utters such words, and ought not the soul which receives so great a spirit to be purer and holier than anything in the world?)

ይህን የምናደርገው መቼ ነው? ትሉ እንደ ሆነ ሁል ጊዜ ነው፤ በተለይ ግን እንደዚያ ሊደረግ በማይገባቸው በበዓላት ቀናት ላይ አብዝታችሁ ታደርጉታላችሁ፤ በበዓላት ቀናት ከቅዱስ ቁርባን ከተቀበላችሁ በኋላ ድሆችን መናቅ፤ አብዝቶ መብላትና መጠጣት አይታይባችሁም? ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ከተቀበላችሁ በኋላ በመጠኑ እህል ውኃ ቀምሳችሁ ያገኛችሁትን ጸጋ በማሰብ በተዘከሮ ልትሆኑ ሲገባችሁ እናንተ ግን ራሳችሁን ለወይንና ለዋዛ ለፈዛዛ ለጨዋታ አሳልፋችሁ ትሰጣላችሁ፤ እንዲያው በጠዋት በአጋጣሚ በጣም ጥሩ የሆነ ምግብ በልተህ ከሆነ ከዚያ በኋላ ጣዕም የሌለው ሌላ ነገር በልተህ የዚያን የጠዋቱን ምግብ ጣዕም እንዳታጠፋውና እንዳታጣው አትጠነቀቅምን? አሁን በመንፈስ ቅዱስ በዓል አድርገህ ከሰማያዊ ማዕድ ተሳትፈህ ስታበቃ እንደገና ሰይጣናዊ የሆነ ተድላና ደስታን ታደርጋለህ፡፡

“አዋርያት ቅዱስ ቁርባንን ከተቀበሉ በኋላ ምን አደረጉ? ወደ ጸሎትና ዝማሬ የሄዱ አይደለምን? ወደ ትጋህ፤ ራስን በመካድ ላይ ወደ ተመሠረተው ወንጌልን የማስተማር ረጅምና ከባድ ሥራ የገቡ አይደለምን? ሲሰቅሉት ያላቸውን ሰዎች ይጠራቸው ዘንድ ይሁዳ ከእነርሱ ተለይቶ ከወጣ በኋላ እነዚያን ታላላቅና ድንቅ የሆኑ ምሥጢራትን ያን ጊዜ አሳይቷቸዋልና፤ ሰጥቷቸዋልና፤ ከቅዱስ ቁርባን የተሳተፉት ሦስቱ ሺህ ሰዎች የመብልና የመጠጥ፤ የጨዋታና የዋዛ የፈዛዛ በዓላት በማድረግ ሳይሆን በጸሎትና ቃሉን በመማር እንደ ቀጠሉና እንደ ጸኑ አልሰማህምን? ከዚህ ምሥጢር ለመቀበል እንደ ዓቅማችሁ በተወሰነ መጠን የበቃችሁና የተዘጋጃችሁ ትሆኑ ዘንድ ከመቁረባችሁ በፊት ትጸማላችሁ፤ ይህ መልካምና ተገቢ ነው፤ ነገር ግን ከተቀበላችሁ በኋላ የበለጠ ልትጨምሩና ልትሻሻሉ ሲገባችሁ አስቀድሞ የደከማችሁትን ድካምና ያደረጋችሁትን ነገር ሁሉንም መልሳችሁ ገደል ትከቱታላችሁ፤ ከመቀበላችን በፊትም ሆነ በኋላ በጥንቃቄና በአግባቡ መኖር ክርስቲያናዊ ኃላፊነታችንና ተግባራችን ነው፤ ከመቀበላችን በፊት ለመቀበል የምንችልና የተገባን ሆነን እንቀርብ ዘንድ ነው፤ ከተቀበልን በኋላ ደግሞ ለተቀበልነው ጸጋ ያልበቃንና የማይባን ሆነን እንዳንገኝ ነው፡፡

“... ቅዱስ ጳውሎስ ‘ቅምጥሊቱ ግን በሕይወት ሳለች የሞተች ናት’ በማለት እንዳስተማረን ማንም ሰው በቅንጦትና በቅምጥልነት መኖር የማይገባው ከሆነና ይህ በሌላ በማንኛውም ጊዜ ሲደረግ ኅጂና ገዳይ ከሆነ ከቅዱሳት ምሥጢራት ከተቀበልን በኋላ ሲደረግ ደግሞ በእጅጉ የበለጠ ኅጂና ገዳይ ነው፡፡ 1 ጢሞ. 5:6 የሕይወትን ምግብ ከተመገብህ በኋላ የሞት ድርጊት ስታደርግ አትፈራምን? አትንቀጠቀጥምን? በድሎትና በቅንጦት ምን ያህል ታላላቅ ክፉ ነገሮች እንደሚመጡ አታውቅምን? ቅጥ የሌለው ሳቅ ሰላቅ፤ ዋዛ ፈዛዛ፤ ሌሎች ለመናገር የሚያሳፍሩ እጅግ ብዙ የሆኑ ነገሮች ሁሉ፤ እነዚህን ነገሮች የክርስቶስን ማዕድ ከተሳተፍክ በኋላ፤ ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ለመቀበልና በምላሴ ለመንካት የተገባህ ሆነህ በተቆጠረህበት በዚያው ዕለት እንደገና እንዲህ ያለውን ነገር ታደርጋለህ፡፡ ታዲያ እነዚህን ነገሮች ለማስቀረት ሊደረግ የሚገባው ምንድን ነው? እጅህን፤ አንደበትህን፤ ከንፈሮችህን አንጸ። ሕሊናህን ጌታችን ቅዱሱን ምሥጢር ለአዋርያት ሲሰጣቸው እነርሱ ወደ ነበራቸው ትጋሃ ሌሊትና ጸሎት፤ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ወደሚቀርብበት ቅዱስ ምሥዋዕ ከፍ አድርገው፡፡ በዓላት የተሠሩት ያለፉ ኃጢአቶችንን እንድናስወግድባቸው ነው እንጂ አዳዲስ ኃጢአቶችን እንድናከማችባቸውና ከአግባብ የወጡ ነገሮች እንድናደርግባቸው አይደለምና፡፡”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትርጓሜ ቆሮንቶስ ቀዳማዊ፤ ክፍለ ትምህርት 27. ቁ.7)

ቅዱስ ቁርባን መስዋዕት መሆኑንና መስዋዕትም እንደሚባል ሌሎች ቅዱሳን አባቶችም እንዲሁ አስተምረዋል፡፡

- ❖ “አሁን ይህ መስዋዕት [ቅዱስ ቁርባን] የሚቀርበው በአራቱ ሕግ መሠረት አይደለም፤ በመንፈስ ቅዱስ በሚደረገው በአዲስ ኪዳን እንጂ፤ እግዚአብሔርን ‘በመንፈስና በእውነት እናመልከው’ ዘንድ ይገባናልና፡፡ ስለዚህም የቅዱስ ቁርባን መስዋዕት ሥጋዊ አይደለም፤ መንፈሳዊ እንጂ፡፡ ኅብስቱንና ወይኑን ለመስዋዕት አዘጋጅተን ስናቀርብ ምድርን ለእኛ ጥቅም ሲል እንደዚህ ያሉ ፍሬያትን ታስገኘን ዘንድ አገዛቢታልና እግዚአብሔርን እናመሰግናለን፡፡ ከዚያም መስዋዕቱን አዘጋጅተን ስንጨርስ ኅብስቱን የክርስቶስ ሥጋ፣ ወይኑን ደግሞ የክርስቶስ ደም ያደርገው ዘንድ መንፈስ ቅዱስን እንለምናለን፤ ይህም ይህን የሚቀበሉት የኃጢአትን ሥርየትና ዘላለማዊ ሕይወትን ያገኙ ዘንድ ነው፡፡ (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፡ በእንተ መናፍቃን፡ መጽሐፍ 5፡ ምዕራፍ 2፡ ቁ. 37)

ቅዱስ ሄሬኔዎስ “ኅብስቱና ወይኑ ተለውጦ የክርስቶስ ሥጋና ደም አይሆንም፤ ጸጋም አያሳጥም” ይሉ የነበሩትን መናፍቃን እንደዚህ የሚሉት እግዚአብሔር የእጁ ሥራ በሆኑት በሥነ ፍጥረታት አማካይነት ሥራውን አይሠራም የሚሉና ለቁሳዊ ፍጥረታት ጥላቻና ንቅት የነበራቸው ግኖስቲካውያን መሆናቸውን በመግለጽ ይገሥጻቸው ነበር፡፡ የቅዱስ ቁርባን መስዋዕት የአሠራር ምሥጢር እግዚአብሔር ሥራውን በሥነ ፍጥረት አማካይነት እንደሚሠራና ፍጥረት ርኩስ ወይም የተዋረደ አለመሆኑን የሚያስረዳ ነው ይላል፡፡ ምክንያቱም ከምድር ፍሬ ከሆነው ስንዴና ወይን ተለይቶ መስዋዕት ይሆን ዘንድ ይቀርባል፡፡ ከዚያም ከምድር ፍሬ ከተገኘው ተለይቶ እግዚአብሔር የቀረበውን እርሱ ተቀብሎ ይባርከውና ያከብረው ዘንድ፡፡ ይለውጠውና ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ያደርገው ዘንድ እርሱን ስሙን በጸሎተ ቅዳሴ እንጠራለን፡፡ እርሱም ለሐዋርያት አድርጎ እንዳሳያቸው እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ያንኑ እንደ ተስፋ ቃሉ ሲያደርገው ይኖራል፡፡ ይህን ምሥጢር አይቀበሉ የነበሩትን መናፍቃን ቅዱስ ሄሬኔዎስ ግኖስቲካውያን መሆናቸውን እንደ ነገረን ዛሬም ይህን የእግዚአብሔርን አሠራር የሚንቁና የማይቀበሉ መናፍቃን ግኖስቲካዊ እርሾ ያለባቸው ናቸው፡፡

ይኸው አባት ስለዚህ ድንቅ ምሥጢር እንዲህ ይላል፡-

- ❖ “... ስለዚህም የቅዱስ ቁርባን መስዋዕት ሥጋዊ አይደለም፤ ነፍና የሆነ መንፈሳዊና ንጹሕ መስዋዕት ነው እንጂ፡፡ መሬት እነዚህን ነገሮች ታፈራ ዘንድ አገዛቢታልና እግዚአብሔርን እያመሰገነን ኅብስተ በረከትንና ጽዋዕ አኩቱትን ይህን ላደረገው ለአምላካችን መስዋዕት አድርገን እናቀርብለታለን እንጂ፡፡ መስዋዕቱን እንደሚገባ አዘጋጅተን በንጽሕናና በጥንቃቄ ካቀረብን በኋላ ኅብስቱን የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋ፣ ወይኑን ደግሞ የክርስቶስ ክቡር ደም ያደርገው ዘንድ መንፈስ ቅዱስን እንጠራለን፤ ይህም ሥጋውንና ደሙን የሚቀበሉ የኃጢአት ሥርየትንና ዘላለማዊ ሕይወትን ያገኙ ዘንድ ነው፡፡ ይህን መስዋዕት ጌታን በማሰብ የሚፈጽሙ ሰዎች የጥበብ ልጆች ይባላሉ፡፡” (ቅዱስ ሄሬኔዎስ፡ ቅሬታት፡ ቁ. 37)
- ❖ “እስኩኬ ንርአዮ ለዘይመስል እሳት ለሕርደት መንፈሳዊ ወለጥብሕ ነባቢ ይደመር ላዕለ ዝንቱ አኩቱት ውኔቱ ኢየሱስ ክርስቶስ ለዓለሙ ዓለም፡፡ - እሳት የሚመስል መንፈሳዊና ነባቢ መስዋዕትን እስኪ እንየው፤ እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ በመስዋዕቱ ላይ ያደር፤ ለዘላለሙ፡፡” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ ሐዋርያዊ፡ ቁ. 156)